

INTÉZMÉNY NEVE: SAJÓLÁDI GYÖNYGSZEM ÓVODA

CÍME: 3572 SAJÓLÁD PETŐFI S. UTCA 2.

OM AZONOSÍTÓ: 028745

HAGYOMÁNYOKRA ÉS HELYI SZOKÁSOKRA ÉPÜLŐ PEDAGÓGIAI PROGRAM

KÉSZÍTETTE:

BARTÓK JÁNOSNÉ

„ A MÚLT ISMERETE NÉLKÜL
NEM LEHET JÖVŐT ÉPÍTENI”
(SZÉCHENYI ISTVÁN)

HAGYOMÁNYOKRA ÉS HELYI SZOKÁSOKRA ÉPÜLŐ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Intézmény neve: Sajólád Gyöngyszem Óvoda

Intézmény címe: 3572 Sajólád, Petőfi u. 2.

Intézmény OM azonosító: 028745

Telefon: 46/900-052

Intézmény fenntartó: Sajólád Község Önkormányzata

Címe: 3572 Sajólád, Ady Endre utca 2. sz.

Telefon: 46/593-220

Alapító Okirat száma: 55/2014.(IX.17.) sz. Önkormányzati határozat

Törvényi hivatkozások

1. 2011.évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről.
2. 2017.évi XCVI. törvény
Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény és a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény módosításáról.
3. 2019. évi LXX. törvény
Közneveléssel összefüggő egyes törvények módosításáról és a nemzeti köznevelés tankönyvellátásáról szóló 2013. évi CCXXXII. törvény hatályon kívüli helyezéséről.
4. 2017. évi XCV. törvény
A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvénynek a gyermekvédelem rendszerének megerősítése érdekében történő, valamint egyéb törvények módosításáról.
5. 2020. évi LXXXVII. törvény
A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény módosításáról.
6. 1992. évi XXXIII. törvény a közalkalmazottak jogállásáról.
7. 2011. évi CXII. törvény
Az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról.
8. 326/2013. (VIII.30.) Korm. rendelet
A pedagógusok előmeneteli rendelkezéséről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról.
9. 351/2017.(XI.23.) Korm.rendelet
A közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvénynek a szociális, valamint a gyermekjóléti és gyermekvédelmi ágazatban történő végrehajtásáról szóló 257./2000.(XII.26.) Korm.rendelet módosításáról.

10. 363/2012.(XII.17.) Korm. rendelet az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjáról (ezután Alapprogram).
11. 32/2012. (X.8.) EMMI rendelet sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról.
12. 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról.
13. Sajólád Község Önkormányzat Képviselőtestülete 55/2014.(IX.17.) számú Önkormányzati határozat Óvoda Alapító Okirata).
14. Sajóládi Gyöngyszem Óvoda Hagyományokra és helyi szokásokra épülő Pedagógiai Programja.
15. A Sajóládi Gyöngyszem Óvoda Szervezeti és Működési Szabályzata.

TARTALOMJEGYZÉK

Bevezetés

I. Helyzetelemzés

I.1. A település földrajzi helyzete, története, értékei

I.2. Óvodánk jellemzői

II. Az óvoda jövőképe

II.1. Gyermekkép

II.2. Óvodakép

II.3. Interkulturális nevelés

III. Az Óvodai nevelés feladatai

III.1. Az óvodai nevelés általános feladatai

III.2. Az egészséges életmód alakítása

III.3. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált nevelés

III.3.1. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

III.3.1.a. Anyanyelvi fejlesztés az óvodai élet különböző területein

III.3.1.b. Értelmi fejlesztés és nevelés

IV. Az óvodai élet megszervezésének elvei

IV.1. Személyi feltételek

IV.1.1 Az óvodapedagógus feladatai

IV.1.2. A pedagógiai munkát segítő alkalmazottak feladatai

- A dajkák feladatai

- A Pedagógiai asszisztens feladatai

IV.1.3. Az óvodavezető feladatai

IV.2. Tárgyi feltételek

IV.3. Az óvodai élet megszervezése

IV.3.1. Csoportszervezés

IV.3.2. Napirend

IV.3.3. Hetirend

IV.3.4. Ütemterv

IV.3.5. Tervezés

IV.3.6. A gyermekek megismerését, fejlesztését, a fejlődésük nyomon követését szolgáló dokumentumok

IV.4. Az óvoda kapcsolatai

V. Az óvoda küldetésnyilatkozata, értékei

V.1. Küldetésnyilatkozatunk

V.2. Nevelési értékeink

VI. Az Óvoda nevelési célkitűzései

VI.1. Általános célkitűzés

VI.2. Az óvoda nevelési filozófiájára épülő sajátos célkitűzés

VII. Az Óvodai élet tevékenységformái és az óvodapedagógus feladata

VII.1. Játék

VII.2. Verselés, mesélés

VII.3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

VII.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

VII.5. Mozgás

VII.6. A külső világ tevékeny megismerése

VII.7. Munka jellegű tevékenységek

VII.8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

VIII. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztése és fejlődésének segítése

VIII.1. A Sajátos Nevelési Igényű gyermek

VIII.2. A Beilleszkedési, Tanulási és Magatartási Nehézséggel küzdő gyermekek

VIII.3. A kiemelten tehetséges gyermek

IX. A szociális Hátrányok enyhítését segítő intézkedések

IX.1. A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek

IX.2. A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodai nevelése

IX.3. Etnikai kisebbség Óvodai nevelésének feladatai

X. Az Óvoda gyermekvédelmi feladata, a gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

XI. Az Óvoda hagyományos ünnepei

XII. Érvényességi rendelkezés

XIII. Legitimációs záradék

XIV. Mellékletek

Bevezetés

Az Óvodai nevelés Országos Alapprogramja-(továbbiakban: Alapprogram) a hazai Óvodai neveléstörténet hagyományaira, értékeire, nemzeti sajátosságaira, a pedagógiai és pszichológiai kutatások eredményeire, a nevelésügy nemzetközileg elismert gyakorlatára építve, Magyarország Alaptörvényének értékeit és Magyarország által aláírt nemzetközi szerződésekben vállalt kötelezettségeket figyelembe véve-meghatározza a magyarországi óvodákban folyó pedagógiai munka alapelveit.

Az óvodai nevelés pedagógiai alapelveinek meghatározásánál abból kell kiindulni, hogy:

- a) a gyermeket - mint fejlődő személyiséget- szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illeti meg,
- b) a gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, és ebben az óvodák kiegészítő esetenként hátránycsökkentő szerepet töltenek be,
- c) az óvodai nevelésnek a gyermeki személyiség teljes kibontakozásának elősegítésére kell irányulnia, az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásával; oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben.

20/2012.EMMI. rendelet 6.§(1) Az óvoda az Óvodai nevelés országos alapprogramja alapján pedagógiai programot készít, vagy az ily módon készített pedagógiai programok közül választ.

(2) Az óvoda pedagógiai programja meghatározza:

- a) az óvoda helyi nevelési alapelveit, értékeit, célkitűzéseit,
- b) azokat a nevelési feladatokat, tevékenységeket, amelyek biztosítják a gyermek személyiségének fejlődését, közösségi életre történő felkészítését, a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztését, fejlődésének segítségét, melyek által minden gyermek eljut az iskolakezdéshez szükséges értelmi, testi, lelki és szociális fejlettséghez.

„ A néphagyomány ápolása ebben az életkorban kétszeresen indokolt. Egy szülő mellett a gyermek ugyanolyan észrevétlenül tanulja meg a mondókákat és a gyermekdalokat, mint az anyanyelvét, és mikor a gyermek dallamokat énekel vagy komponál, játékos dallamalkotása a magyar nyelvi, illetve zenei sajátosságoknak felel meg. Másrészt, mert a néphagyomány a zenét a szöveg és a dallam tökéletes egységében tárja a beszélni tanuló gyermekek elé.”

(Forrai Katalin)

I. HELYZETELEMZÉS

I.1. A település földrajzi helyzete, története, értékei

Óvodánk a B-A-Z megyei Sajólad község és a hozzá tartozó Gyömrőpuszta területén működik. A Miskolctól 15 km-re található település a Sajó folyó bal partján fekszik, műemlékekben és hagyományokban gazdag múlttal rendelkezik. Az esztétikus környezet iránti felelősség, a természet védelme, óvása a helyi vezetés és a lakosság közös érdeke, igénye.

Itt található az 1387-ben épült pálos kolostor, a műemlékként nyilvántartott 1769-ben épült háromszög alaprajzú temetőkapolna és az 1735-ben készült Nepomuki Szent János szobor. Itt élt 1526-ban a történelem híres személyisége Fráter György. Ezek a gyökerek megértették nevelőtestületünkkel, hogy saját programunkat a hagyományokra és helyi szokásokra építsük. Feladatunknak kell tekinteni, hogy korunknak megfelelően igyekezzünk megismertetni az itt élő gyermekekkel Sajólad múltját. Tudatosan, tervszerűen, példaadóan tiszteletet kell ébresztetni a múlt értékei és a szülőföld iránt, hogy ezek az érzelmi hatások a gyermekek személyiségébe beépülve kísérik el őket egy életen át.

I.2. Óvodánk jellemzői

1976-ban épült a két csoportos, 50 férőhelyes óvoda, amelyet 2006-ban felújítottak és két csoporttal bővítettek. Ennek köszönhetően minden beiratkozó gyermek felvételt nyer az intézménybe. Elsősorban a település, illetve a szomszédos települések lakóinak gyermekeit fogadja intézményünk. Ebből adódik, hogy különböző társadalmi rétegekből érkeznek hozzánk a gyermekek.

Feladatunk a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítése, sokoldalú fejlesztése.

A hagyomány éltetése emellett fontosnak tartjuk a gyermekek érzelmi nevelését. Ezt a közösen átélt élményekkel, tapasztalatokkal tudjuk elősegíteni, hiszen amivel a gyermek tevékenysége által kapcsolatot teremt, az érzelmileg is közel kerül hozzá.

A jeles napok, népszokások nevelő hatásait igyekszünk kihasználni.

Óvodánk a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermek harmadik életévétől (igény szerint 2,5 évtől) az iskolába lépésig biztosítjuk a gyermekek fejlődéséhez szükséges feltételeket.

Az óvodai csoportoknál az átlag létszám 25 fő. Minden csoportnak neve és saját szimbóluma van csakúgy, mint óvodáknak, ami erősíti a közösségi hovatartozás érzését. Homogén és részben osztott csoportokat szervezünk.

A nevelésben elismerjük a család elsődlegességét, a szülőkkel való kapcsolatunkat közös kézműves délutánok, játszóházak szervezésével próbáljuk elmélyíteni.

A gyermekeket érzelmi biztonságban neveljük, figyelembe véve és elfogadva egyéniségüket.

Munkánkat utazó gyógypedagógus, logopédus, fejlesztőpedagógus segíti. Óvodánk tágas udvarral rendelkezik. Az ott található játékok környezetbarát anyagból készültek, anyagi lehetőségeinkhez mérten folyamatosan fejlesztjük, bővítjük az eszközállományt. A nagy fák árnyéka még kellemesebbé teszi a nyári udvari életet.

II. AZ ÓVODA JÖVŐKÉPE

II.1. Gyermekkép

1. Az Alapprogram az emberi személyiségből indul ki, abból a tényből, hogy az ember mással nem helyettesíthető, szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre.
2. A gyermek fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg. E tényezők együttes hatásának következtében a gyermeknek sajátos, életkoronként (életkori szakaszonként) és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak. A személyiség szabad kibontakozásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó. Az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítésére törekszünk, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, s meglévő hátrányai csökkenjenek. Nem lehet helyt adni semmiféle előítélet kibontakozásának.

Óvodásaink elsődleges tevékenysége a szabad játék, amelyben fejlődnek. A közösség ereje formálja, alakítja egyéniségüket.

A tevékenységek tudatos befolyásolásával segítjük a gyermeki személyiség kibontakozását, tekintettel az eltérő adottságokra, képességekre, szokásokra, nembeli, érésbeli, vérmérsékleti különbségekre és a családok értékrendjének sokféleségére.

Óvodai nevelésünk gyermekközpontú, befogadó, ennek szellemében törekszünk a gyermeki személyiség kibontakoztatására, az optimális személyi és tárgyi feltételek meglétére: biztosítva ezzel minden gyermek számára az egyenlő hozzáférést. Óvodánk igyekszik kiegészítő szerepet vállalni a gyermekek nevelésében, amely elsősorban a család joga és kötelezettsége. A családokkal együttműködve törekszünk arra, hogy a gyermekek személyiségének harmonikus kibontakozásához szükséges környezetben, szeretetteljes és megértő légkörben növekedjenek fel.

Fontos feladatunknak tartjuk, hogy minden egyes gyermek szociális háttérét, adottságait, képességét, szükségleteinek szintjét megismerjük, hiszen csak így tudjuk számukra biztosítani a legeredményesebb egyéni fejlesztést.

Kötelességünknek érezzük, hogy a fent említett nevelési céljainkon, feladatainkon túl, megismertessük gyermekeinkkel a helyi hagyományokat, szokásokat.

II.2. Óvodakép

1. Az óvodáskorú gyermekek nevelésének elsődleges színtere a család
2. Az óvoda a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig. Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit. Az óvodában, miközben az teljesíti a funkcióit (óvó védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő), a gyermekekben megteremtődnek a következő életszakaszba (a kisiskolás korba) való átlépés belső pszichikus feltételei.

3. Az óvodai nevelés célja az, hogy elősegítse az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakozását, a hátrányok csökkentését, az életkori és egyéni sajátosságok valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével (ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását is).
4. Az óvodai nevelésünk alapelve, hogy:
 - a) a gyermeki személyiséget elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezze
 - b) a nevelés lehetővé teszi és segíti a gyermek személyiségfejlődését, a gyermek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását.
 - c) az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai hatásoknak a gyermek személyiségéhez kell igazodniuk.
5. Az óvodai nevelés az alapelvek megvalósítása érdekében gondoskodik: a gyermeki szükségletek kielégítéséről; az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről; a testi, a szociális és az értelmi képességek egyéni és életkor- specifikus alakításáról; a gyermeki közösségben végezhető sokszínű- az életkornak és fejlettségnek megfelelő- tevékenységekről, különös tekintettel a mással nem helyettesíthető játékról; e tevékenységeken keresztül az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltség tartalmakról, emberi értékek közvetítéséről; a gyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi, tárgyi környezetről.
6. A nemzetiséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében – ha a szülő kéri – biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését, nyelvi nevelését és a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.
7. A hazájukat elhagyni kényszerülő családok (a továbbiakban: migráns) gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását.

Arra törekszünk, hogy gyermekeink örömmel, felszabadultan éljék mindennapjaikat, szeressenek óvodába járni.

A szülők és a gyermekek bizalmát befogadó, szeretetteljes, családi légkör megteremtésével igyekszünk elnyerni

Figyelembe vesszük a gyermekek mindenekfelett álló érdekét, értékei felismerésére, érdeklődése fenntartására törekszünk.

Alkalmazkodnunk kell a megváltozott társadalmi körülményekhez:

- egyedül nevelő szülő
- felgyorsult életritmus
- családok anyagi helyzete között meglévő túl nagy különbségek
- a köznevelésben történő változások
- családok szociokulturális háttérében megfigyelhető eltérések

Feladataink:

- elsődleges szempontunk a gyermekek érdekének figyelembevétele
- az óvodai befogadás zökkenőmentességének biztosítása
- családi légkör, a családi nevelés kiegészítésére törekvés
- családokkal történő együttműködés, véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása

- alkalmazottak modell-szerepet betöltő, példaértékű viselkedése
- a gyermekekkel, szülőkkel, szakemberekkel bizalmas, építő jellegű kapcsolat ápolása
- a családi háttér, a gyermeki kapcsolat tiszteletben tartása
- a gyermeki személyiség kibontakozásához szükséges lehetőségek megteremtése
- gondoskodás a testi szükségletek kielégítéséről
- a szabad játék feltételeinek (hely, idő, eszköz) biztosítása
- már meglévő tapasztalataikra alapozva ötletadás ösztönzése
- tevékenységbe ágyazott ismeretátadásra törekvés
- közösségi érzés erősítése ünnepek, jeles napok, ünnepélyek, hagyományok, megemlékezésekre történő odafigyeléssel
- a természeti, - és társadalmi környezetünk szeretetére, tiszteletére, védelmére történő nevelés személyes példamutatással
- innovációra törekvés, tudásuk, ismeretük gyarapítása
- gyermekeknek járó figyelem, gondoskodás, fejlesztés, megbecsülés biztosítása
- a gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődésének, a gyermeki személyiség kibontakoztatásának, a hátrányok csökkentésének (a kiemelt figyelmet igénylőket is beleértve) elősegítése.

II.3. Interkulturális nevelés

(A többséghez és a kisebbséghez tartozó gyermekek együttnevelése)

A gyermekek életkori sajátosságaikból adódóan hamar észreveszik a többiek szokatlan, eltérő viselkedését. Példamutató magatartásunkkal arra törekszünk, hogy elfogadtassuk társaikkal ezeket a gyermekeket. Ennek érdekében először megismerjük őt és családját és igyekszünk bevonni őket a csoport közösségi életébe. Értékeinek, erősségeinek feltárása, megismerése után az együttműködés, az óvodai élet tevékenységei során ezek előtérbe helyezése által alakítjuk ki a közös tevékenységet a csoportban, óvodában.

Feladataink:

- megismerjük a kisebbségi és migráns családok hagyományait
- tiszteletben tartjuk a családok szokásait
- ösztönözzük a szülői közösség elfogadó magatartását
- segítséget nyújtunk a gyermekek, családok közösségbe történő beilleszkedéséhez
- elfogadtatjuk a csoportban kialakult szokásokat, hagyományokat
- rugalmasan kezeljük az alkalmazkodás feltételeit
- az egymás iránti tolerancia, elfogadás fontosságának hangsúlyozása
- a gyermek pozitív személyiségjegyeinek kiemelése által a közösséggel történő elfogadtatás elősegítése
- a gyermek önmaga elfogadásában, önértékelése kialakításában, személyiségjegyeinek az elfogadott erkölcsi norma irányába történő terelésében nyújtott segítségünk.

III. AZ ÓVODA NEVELÉS FELADATAI

III.1. Az óvodai nevelés általános feladatai

Óvodai nevelésünk feladata az óvodáskorú gyermekek testi és lelki szükségleteinek kielégítése.

Ezen belül:

- az egészséges életmód alakítása,
- az érzelmi, az erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés,
- az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

III.2. Az egészséges életmód alakítása

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése ebben az életkorban kiemelt jelentőségű.

Ezen belül az óvodai nevelés feladata:

- a gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése,
- a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése,
- a gyermeki testi képességek fejlődésének segítése,
- a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése,
- az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlenszír- tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása,
- a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása.
- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása,
- megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, az óvodapedagógusokkal együttműködve- speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.

1 - A gyermekek bizonyos ismeretekkel, tapasztalatokkal, érkeznek az óvodába, Ezekre alapozva, ezt tovább erősítve alakítjuk a testápolás, táplálkozás, öltözködés, mozgás, pihenés, levegőzés és testedzés szokásrendszerét. Fontosnak tartjuk a megfelelő napirend kialakítását, amely elegendő időt biztosít az egyes tevékenységekre, így megteremti a nyugodt, kiegyensúlyozott, biztonságos légkört.

2 - A szülőket igyekszünk meggyőzni, hogy a gyermeküket az időjárásnak megfelelően öltöztessék, legyen váltóruhájuk, a ruhákba rajzolják bele a gyermekük jelét.

Odafigyelünk és a gyermekeket is figyelmeztetjük, hogy ruhájukat mindig a helyére tegyék.

A gyermekeknek külön tornaszákjuk van, melyben a tornafelszerelésük található.

A változatos mozgáslehetőség biztosítása óvodásaink számára kiemelt feladat, ezért minden nap alkalmat teremtenünk rá. Ha az idő engedi, sokat tartózkodunk a szabadban. Az udvari tevékenység mellett a séta, kirándulás egészíti ki a levegőzést.

A mozgáshoz változatos eszközöket biztosítunk, melyek alkalmasak a nagy és finommozgások fejlesztésére.

Célunk:

Olyan gyerekek nevelése, akik:

- Ismerik az egészséges életmódra vonatkozó szokásokat, tudnivalókat, azt fontosnak tartják, alkalmazzák.
- Életkoruknak megfelelően ismerik az egészségük megőrzésére a természetes lehetőségeket.
- Sokat mozognak, megismerik a környezetüket, azt védik, óvják.
- Az óvodai élet ideje alatt jókedvűek, befogadóak, pozitív irányba alakulnak személyiségjegyeik.

Feladataink:

- Összehangoljuk az óvónők és a dajka szemléletmódját, követelményeit.
- Kialakítjuk a gyermekek életritmusához igazodva a rugalmas napirendet.
- A testi szükségletek kielégítésénél az önállóságra nevelésre törekszünk.
- Kialakítjuk a gondozással kapcsolatos szokásokat, elvégezzük ezzel kapcsolatos feladatainkat.
- Biztosítjuk az egészséges, balesetmentes környezetet.
- Tudatosan törekszünk a betegségmegelőzésre és egészségmegővésre.
- Együttműködünk a családokkal.
- Biztosítjuk a folyamatos szellőztetést, párologtatást, ügyelve a pormentesítésre, árnyékolásra, napvédő használatára, túlzott kihűlésre.
- Folyamatosan biztosítjuk a gyermekek változatos mozgásigényét a teremben és az udvaron egyaránt.
- Biztosítjuk a pihenés és az alvás nyugodt feltételeit.
- Törekszünk a szeretetteljes, bizalmas, elfogadó légkör kialakítására.
- Odafigyelünk a gyerekek testi és mentális problémáinak kiszűrésére.
- Példát mutatunk modellértékű viselkedésünkkel.
- Biztosítjuk a környezettudatos magatartás megalapozásához szükséges feltételeket.
- Ellátjuk a prevenció és korrekció testi-lelki nevelési feladatokat.
- Kapcsolatot tartunk a segítő szakemberekkel a gyermekek megfelelő fejlesztése érdekében.

Egészséges életmód alakítása

Az egészséges életmód alakításának területei:

Gondozás

A testi, lelki egészség egyik alapvető feltétele a gyermek testi komfortérzetének kielégítése. A gondozási feladatok teljesítése bensőséges gyermek-óvodapedagógus, gyermek-dajka kapcsolatot feltételez.

Óvodába kerülés előtt már találkozunk a gyermekkel, igyekszünk vele otthoni környezetében megismerkedni, ezáltal is elősegíteni egy bizalmi kapcsolat kialakítását.

Óvodába kerülés után célunk, hogy még jobban megismerjük a gyermekeket, őszintén és tapintatosan közeledjünk feléjük. Tiszteletben tartjuk az otthon kialakult szokásokat. A helyes életritmust fokozatosan, a családdal együttműködve alakítjuk ki, az egyéni sajátosságoknak megfelelően.

A gondozás, testi nevelés, egészséges életmódra nevelés az óvodás gyermek egészségének óvása, megőrzése, erősítése egymással összefüggő fogalmak. A gyermek minden tevékenységének alapfeltétele, hogy közérzete jó legyen.

Gondozási feladatok:

- táplálkozás, testápolás, öltözködés, pihenés

Testi nevelés

A testi nevelés magában foglalja:

- a gyermek testi szükségleteinek kielégítését
- a gyermek egészségének védelmét, megőrzését.

Az egészséges testi és mentális fejlődés egyik feltétele a táplálkozás.

A gyermekek étvágyát, eltérő szokásait figyelembe vesszük.

Táplálkozás

A táplálkozás a növekedés és fejlődés alapvető feltétele. A gyermekek az óvodában napi háromszori étkezéssel a napi tápanyagszükségletük 65-70%-át kapják meg. Az étrendről folyamatosan tájékoztatjuk a szülőket, hogy az otthoni étkezéseket ehhez tudják igazítani.

Hagyományápolásunkban fontos feladatnak tekintjük, hogy az ünnepek hagyományos ételeivel megismertessük, és azok elfogyasztására ösztönözzük a gyermekeket (farsangi fánk, karácsonyi bejgli, mézeskalács).

Az étkeztetés feltételeinek megteremtésében a gyermekek is közreműködnek, különös figyelmet fordítunk az esztétikus terítésre, a gyermek méretű eszközökre.

Étkezéssel kapcsolatos feladataink:

- Biztosítjuk a nyugodt, kulturált étkezés feltételeit (esztétikus terítés, nyugalom, életkornak megfelelő időtartam).
- Differenciáljuk az ételek mennyiségét szükséglet szerint.
- Ügyelünk az ételek esztétikus tálalásra.
- Helyes evőeszköz, - szalvétahasználatra, történő szoktatás
- Ösztönözzük az ételek megkóstolását
- Ügyelünk a megfelelő mennyiségű folyadék bevitelre
- Törekszünk a kevesebb sütemény, több gyümölcs evésére.
- Közös kompót, süteményt, gyümölcslevet, pirított magvakat készítünk.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Nyugodtan, kulturáltan étkeznek.
- Helyesen használják az evőeszközöket, kanalat, villát, kést.
- A szalvétát rendszeresen, rendeltetés-szerűen használják.
- Megítélik az elfogyasztandó étel mennyiségét.
- Az ismeretlen ételeket megkóstolják.
- Szívesen esznek zöldséget, gyümölcsöt.
- Ismerik a kulturált étkezés szokásait.
- Önállóan terítenek az étkezéshez.
- Naposi feladatokat ellátnak.
- Kancsóból önállóan töltötenek.

Testápolás

A testápolás a gyermekek egészségének védelmét, testük, ruházatuk gondozását, rendszeres és szükség szerinti tisztálkodásukat és a tisztaság iránti igényüket fejleszti. Az óvodapedagógus szükség szerint közreműködik az testápolási szokások kialakításában, közben bensőséges kapcsolat alakul ki közte és a gyermekek között.

Alkalmazkodunk a gyermekek egyéni igényeihez, otthonról hozott szokásaihoz és fejlesztjük ezek alakulását.

A személyi higiéné szempontjából fontosnak tartjuk a kéz- és körömápolást, fogmosást, fésűlködést. Orrtörésre papírzsebkendőt használunk, amely a gyermekek által elérhető helyen van, használat után fedett szeméttárolóba kerül.

A gyermekek az illemhelyet a nap bármely időszakában igényük szerint használják.

A személyes gondozottság igényéig a gyermekek fokozatosan egyéni fejlődésük ütemének megfelelően jutnak el.

3- Testápolással kapcsolatos feladataink:

- Folyamatosan rögzítjük, értékeljük a szokás-, szabályrendszer alakulását, a változásokat.
- Hozzászoktatjuk a gyerekeket, hogy mosakodáskor ne pancsoljanak.
- A helyes kézmosás technikáját gyakoroltatjuk, ellenőrizzük.
- A gyerekeket segítjük a helyes fogmosás technikájának elsajátítására tükör használatával.
- Szokássá alakítjuk a megfelelő mennyiségű wc papír használatát.
- Biztosítjuk a WC használatkor az intimitást.
- Folyamatosan ösztönözzük a gyerekeket arra, hogy ruházatuk, külső megjelenésük rendezett legyen.
- Differenciáljuk az ételek mennyiségét szükséglet szerint.
- A bőrt védjük a káros napsugarak ellen.
- Lehetőséget adunk zuhanyzásra a meleg időben.
- Egyéni testi szükségéik igényeknek kielégítése (izzadás, fáradékony, fázósabb gyerekek stb. ...).

A fejlődés várható jellemzői óvodáskorban:

- Megfelelő mennyiségű víz és szappan (egyszer nyomják meg az adagolót) felhasználásával mosnak kezet.
- Arcukat, szájukat vízzel, a tükörben való ellenőrzéssel tisztítják.
- Körömkefét szükség esetén használnak (udvari játék, kertészkedés, gyurmázás stb. után).
- Fogukat tükörben figyelve a tanult módon mossák, a vízcsapot közben zárva tartják.
- A törölközőt széthajtva szárazra törlik a kezüket és az arcukat.
- A rövid hajú gyerekek önállóan fésülködnek, a hosszú hajúak segítséget kérnek.
- Ügyelnek a wc tisztaságára, a wc papír használata szokássá válik.
- A papírzsebkendőt figyelmeztetés nélkül, szétnyitva használják.
- Megtanulják a helyes orrfújást.
- Ruháikat elrendezik magukon, ügyelnek saját megjelenésük esztétikumára.

Öltözködés

Az öltözködés védekezés az időjárás hatásai ellen, de fejleszti a gyermek ízlését, önállóságát is. Ösztönözzük a szülőket, hogy gyermekeiket rétegesen öltöztessék a praktikusságot szem előtt tartva. Váltó ruha, fehérnemű biztosítását kérjük a szülőktől a gyermekek mindennapi komfortérzetének biztosítása érdekében.

Öltözködéssel kapcsolatos feladataink:

- Biztosítjuk az öltözködés optimális feltételeit.
- Folyamatosan ismertetjük és rögzítjük az öltözködési sorrendet.
- Megmutatjuk és gyakoroljuk a ruha hajtogatását.
- Lehetőséget adunk a ruházat rögzítésére szolgáló eszközök/zipzár, gomb, cipőfűző, stb./használatának gyakoroltatására, akár játékidőben is (babaruha, Montessori eszköz).
- Segítséget nyújtunk a gyerek fejlettségéhez, illetve igényéhez mérten.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Önállóan, megfelelő sorrendben öltöznek, vetkőznek.
- Holmijukat hajtogatva teszik a helyére.
- Cipőfűzőjüket megkötik.
- Rétegesen öltözködnek (szülők tájékoztatása, folyamatos ellenőrzés).
- A zsákban váltóruha áll rendelkezésre, szükség szerint használják azokat.
- A higiénia biztosítása miatt udvari és benti ruhát önállóan cserélnek.
- Tornaruhát, cipőt tornaszákba teszik használat után.

Önkiszolgálással kapcsolatos feladataink:

- Erősítjük a gyerekek önbizalmát.
- Segítséget nyújtunk az egyéni képességekhez mérten.
- Betartjuk a fokozatosság elvét.
- Folyamatosan rögzítjük a szokásokat.
- Példát mutatunk.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Önállóan öltözködnek.
- Megterítenek maguknak, és társaiknak
- Ruháik tisztaságára, épségére, rendezett elhelyezésére ügyelnek.
- A játékokat, szemetet figyelmeztetés nélkül felszedik.
- A lábtörlőt, sárkaparót használják.
- Segítenek az ágazásban, ágyneműiket összehajtják.
- Az otthonról hozott játékaikra ügyelnek.
- Rendet raknak maguk körül, játékaikat elpakolják.
- Személyes dolgaikra vigyáznak, rendben tartják.
- Segédkeznek néhány étel elkészítésében.

Pihenéssel kapcsolatos feladataink:

- Biztosítjuk a nyugodt alvás feltételeit: szellőztetés, árnyékolás, megfelelő hőmérséklet.
- Optimális helyet hagyunk az ágyak között.
- Megengedjük az otthonról hozott, vagy óvodai, puha, kisméretű „alvókát”.
- Szükség szerint simogatással, nyugtatással segítjük az elalvást.
- Nyugtató mesét, illetve zenét biztosítunk alvás előtt.
- Lehetőséget adunk a folyamatos ébredésre.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Elvégzik testápolással kapcsolatos teendőiket önállóan a mosdóban.
- Meghallgatják az alvás előtti mesét.
- Ruhájukat lazítják, a kényelmetlen ruhát, csatot, hajgumit leveszik.
- Önállóan betakaróznak.
- Lenyugszanak, pihennek.
- Pihenőidő végén felkelnek, ágyukat megigazítják, cipőjüket felveszik és mennek a mosdóba.
- Ruhájukat megigazítják, wc-re mennek, fésülködnek, készülődnek az uzsonnához.

Mozgás, mozgásigény kielégítésével kapcsolatos feladataink:

- A napirendet évszak, és időjárás szerint tervezzük, rugalmasan kezeljük.
- Minden nap biztosítjuk az élményt adó testnevelést.
- Kihasználjuk a helyi adottságokat szobában, udvaron, játszótéren.

- Biztosítjuk a mozgásfejlesztő eszközöket, gyermekek életkorához igazodva (lehetőségeinkhez mérten).
- Csoportszoba berendezésénél helyet biztosítunk a folyamatos mozgásra.
- Megszerettetjük a mozgást mindenkivel, játékos, meseszerű mozgásfejlesztő tornával.
- Lehetőséget adunk az egyéni igények kielégítésére, figyelembe vesszük a fejlődési tempót, képességeket.
- Mellőzzük a mozgásmegvonással való büntetést.
- Meghallgatjuk a gyerekek ötleteit az udvari játékoknál.
- Dicsérjük, buzdítjuk a gyerekeket egyéni képességeikhez mérten.
- Optimális esetben a dalos játékokat az udvaron játszunk.
- Beépítjük a mindennapos szervezett mozgásba a testtartásjavító tornagyakorlatokat.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Mozogjanak szabadban, és teremben egyaránt sokat.
- Ismerjenek meg minél több mozgásfejlesztő, és mozgásos játékot.
- Fejlődjön mozgásuk tempója, minősége, koordinációja.
- Növekedjen kondíciójuk, kitartásuk.
- Szeressenek mozogni.
- Pszichoszomatikus betegségek csökkenjenek.

Edzéssel kapcsolatos feladataink:

- Hűvösebb időben is kivisszük a gyerekeket, hogy szervezetük megszokja a különféle időjárási helyzeteket.
- Biztosítjuk a sokféle eszközt a változatos mozgások kipróbálásához.
- Mozdós szabályjátékokkal ismertetjük meg a gyerekeket.
- Lehetőséget biztosítunk a téli sportok gyakorlására. (szánkózás, csúszkálás).
- Betartjuk a napon tartózkodás egészségmegővő feltételeit: naptej, árnyékolás, magas UV sugárzási időszakban a napozás kerülése, megfelelő napvédő ruházat, állandó folyadékpótlás biztosítása.
- Nagy melegben ebéd előtt lezuhanyoztatjuk a gyerekeket.
- Sok mozgás biztosításával növeljük a gyerekek kitartását, fegyelmét, állóképességét.
- Mindennapos szervezett mozgás, az udvaron vagy a csoportszobában.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Szervezetük alkalmazkodik a változékony időjáráshoz.
- Szívesen tartózkodnak a szabad levegőn.
- Sokat mozognak, ismernek sok szabályjátékot, amit önállóan is képesek játszani.
- Télen is sokat és szívesen vannak az udvaron.
- Önállóan is bekenik magukat naptejjel, ha szükséges.
- Egyre kitartóbbak, fegyelmezettebbek lesznek.
- Javul állóképességük, kondíciójuk.

Egészségvédelemmel kapcsolatos feladataink:

- Biztosítjuk a megfelelő hőmérsékletet, páratartalmat, folyamatos szellőzést.
- Ügyelünk a gyerekek rendszeres folyadékpótlására, annak hőmérsékletére (ne legyen túl hideg).
- Jellel ellátott törölközője, fogmosó pohara, ágyneműje van minden gyermeknek.
- Betartjuk a higiéniai és HACCP előírásokat, ügyelünk a rendszeres fertőtlenítésre.
- Ügyelünk a környezetünk tisztán tartására, rendezettségére.
- Növényeket helyezünk el a szobában, udvaron, ügyelve a biztonságra.
- Folyamatosan kapcsolatban vagyunk a védőnői szolgálattal.
- Biztosítjuk a fogászati szűrés lehetőségét.
- Egyéni igények kielégítését szem előtt tartjuk: pl. allergia (étel, pollen, kozmetikumok, nap stb.), fényérzékenység, cukorbetegség, szemüveget viselő gyermek stb.
- Segítünk a megfelelő ruházat kiválasztásában a gyerekeknek a csoportszobai és udvari játékokhoz is.
- Mentálhigiénével kapcsolatos feladatainkat ellátjuk.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Jelzik az óvodapedagógusnak, ha fáznak, vagy melegük van. Ruházatukat ennek megfelelően önállóan cserélik.
- Önállóan, figyelmeztetés nélkül isznak a csoport számára folyamatosan biztosított folyadékból.
- Ügyelnek a környezetük tisztaságára, rendezettségére.
- Segítenek a növények gondozásában.
- Az egészségügyi szűrővizsgálatok alól nem vonja ki magukat (fogászati szűrés, stb.).
- Tisztában vannak egyéni érzékenységeikkel (étel-, pollenallergia, stb.), és tudják az ehhez kapcsolódó egészségügyi szabályokat.
- Időjárásnak megfelelően öltözködnek.

Védőnő feladatai:

- Alkalmoszerű látogatásokat végez az óvodában.
- Aktuális problémákat megbeszéli az óvónővel, óvodavezetővel.
- Általános ellenőrzési feladatokat végez.
- Fejtetvességet ellenőriz bejelentés után vagy alkalmoszerűen.
- Gyermekvédelmi esetmegbeszéléseken vesz részt.
- Fertőző megbetegedéseket regisztrálja.

Fogorvos feladatai:

- Fogászati szűrővizsgálatokat végez.

III.3. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

„A gyermekek úgy éreznek, ítélnék és cselekednek, miként azt azoknál látják, akiket szeretnek és becsülnék...”

(Wlassics Gyula)

1, Az óvodáskorú gyermek egyik jellemző sajátossága a magatartásának érzelmi vezéreltsége. Elengedhetetlen, hogy a gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, állandó értékrend, derűs, kiegyensúlyozott szeretetteljes légkör vegye körül.

Mindezért szükséges, hogy

- a gyermekek már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások ériék
- az óvoda alkalmazottai és a gyermek, a gyermekek, valamint az óvodai alkalmazottak közötti kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze
- az óvoda egyszerre segítse a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, éntudatának alakulását és engedjen teret önkifejező törekvéseinek
- az óvoda nevelje a gyermeket annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól.

Ez a légkör nyújtja azt az érzelmi biztonságot a gyermek számára, amely jó közérzetet, nyugodt, harmonikus tevékenységet tesz lehetővé számára.

2, A szocializáció szempontjából meghatározó a közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlása, a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (mint például az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség) és akaratának (ezen belül: önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának) szokás- és normarendszerének megalapozása.

3, Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhoz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

4, A gyermeki magatartás alakulása szempontjából az óvodapedagógus, az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modellértékű szerepet tölt be.

5, A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében szükség szerint különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

Alapelveink:

- Elsődleges szempont, hogy óvodásaink otthonosan érezzék magukat óvodájukban.
- Feltétlenül érezzék az elfogadást, a szeretetet, a törődést az önzetlen jó szándékot, mely elősegíti a gyermek én- és öntudatának kibontakozását.

- A közösség pozitív megerősítő ereje által fejlődjön önbizalmuk, képesek legyenek a közösség érdekében lemondani önös érdekeikről és vágyaikat egyeztessék össze a többiek igényeivel.
- A társaik és a felnőttek felé jó szándékkal, szeretettel, megértéssel, bizalommal forduljanak.
- Fontos számunkra, a gyermek minél alaposabb megismerése (anamnézis).
- Az alapvető erkölcsi szabályok betartása, betartatása, elsajátítása az óvodai dolgozók, a szülők és a gyermekek együttes személyiség formáló hatásán keresztül történik.
- A mintakövetés, a családi szokások, a gyerekek életkori sajátosságai és a biztonság miatt kialakított szabályrendszer demokratikus összhangja adja a csoport normáit.

Az első találkozás az óvodával a gyermekeknek és szüleiknek, az óvodai beiratkozás.

A nyugodt feltételekről az óvoda alkalmazottainak összefogása gondoskodik.

A szülők megfelelő tájékoztatást kapnak az óvoda Házirendjéről, és betekintést nyernek a csoportokba, találkozhatnak az óvoda dolgozóival, kérdéseikre választ kaphatnak.

A befogadás körülményein, a szülői igények összeegyeztetésével történik, mert az első élmények meghatározóak a továbbiakban.

A befogadás óvodánkban folyamatos és fokozatos. Lehetőséget biztosítunk arra, hogy a gyermekek szüleikkel, óvodába hívogató „nyílt napon” ismerkedjenek az intézménnyel.

Fontos az összetartozás, az alkalmazottak munkaidejének összerendezése, hogy minél több időt töltsenek együtt a gyerekekkel az óvónők és a dajkák is.

Az otthonról hozott puha játék a megnyugvás érdekében megengedett, alváshoz mindig behozható.

A szeretetteljes, nyugodt, ösztönző kommunikáció, simogatás, szemkontaktus biztonságot ad a gyerekeknek.

Célunk:

Demokratikus, elfogadó légkörben nevelkedő, együttműködő, jó kedélyű, magabiztos, szeretetteljes, konfliktusaikat közös megegyezéssel megoldó, megértő, szabálykövető óvodások nevelése, akik harmóniában élnek szűkebb és tágabb környezetükkel.

Feladataink:

1. Az érzelmi biztonságot nyújtó szeretetteljes, családias légkör megteremtése

- Nyugodt, kiegyensúlyozott, biztonságot árasztó légkör kialakítása.
- Együttműködünk a közös cél elérése érdekében az óvodapedagógusokkal, alkalmazotti közösséggel.
- Megtervezzük a befogadást, biztosítjuk a szülők igény szerinti és a gyerek számára legoptimálisabb jelenlétet.
- Ügyelünk a napirend rugalmas, életkornak megfelelő megtervezésére.
- Felmérjük a gyerekek fejlődésének előzményeit, és a különleges bánásmódot igénylő gyerekeket folyamatosan figyelemmel kísérjük.
- Betartjuk a fokozatosság elvét a csoportszokások tervezésénél.
- Erősítjük a gyerekek biztonságérzetét szokások és szabályok kialakításával, rögzítésével.

- Teret engedünk a gyerekek ötleteinek, igényeinek, biztosítjuk a megvalósításhoz és az önkifejezéshez a támogatást, az eszközt, a helyet, az időt.
- Éntudatunkat a pozitív tulajdonságaik kiemelésével fejlesztjük.
- Megengedjük a „nyugtató” játék behozatalát.
- Kapcsolatot tartunk a szülőkkel.
- Megteremtjük a családi neveléssel való összhangot.
- Türelmes, szeretetteljes, elfogadó attitűddel közeledünk a gyerekek felé.
- Tudatosan és folyamatosan erősítjük az erkölcsi normákat.
- Kialakítjuk a csoportszobában a játszóhelyeket, ügyelve a szabad mozgásért biztosítására.
- Esztétikus udvart alakítunk ki, mely segít felfedezni a természet szépségeit.

2. Az óvoda alkalmazottai és a gyerekek kapcsolatának minősége

- Odafigyelő, empatikus, elfogadó légkört alakítunk ki egymás iránt.
- Igyekszünk modell értékűen viselkedni.
- Kialakítjuk a demokratikus szemléletmódot.
- Folyamatosan tanítjuk, és gyakoroljuk a csoport szokás-, szabályrendszerét a gyerekeknek.
- A játéktevékenységet egyéni tulajdonságaikhoz illeszkedve alakítjuk.
- A pozitív énképletüket dicsérettel erősítjük, egyénre szabottan, differenciáltan értékelünk.

3. Szociális érzékenység fejlesztése

- Megismertetjük a gyerekeket közösségfejlesztő, mentálhigiénés játékokkal.
- Tapintatosan bevonjuk a zárkózottabb, beilleszkedési, tanulási, magatartási problémával küzdő gyermekeket is a közös tevékenységekbe.
- Erősítjük az összetartozás érzését a csoportok elnevezésével.
- Közösén készülődünk az ünnepekre, jeles napokra, megemlékezésekre.
- Bevonjuk a családot az óvoda életébe (pl. befogadás időszakra, kézműves délutánok, rendezvények közös szervezése a szülőkkel stb.).
- Motiváljuk a gyerekeket a közös tevékenységekre, biztosítjuk a sikerélményt pozitív énképünk erősítésével.
- Önkifejező, önérvényesítő törekvéseikhez lehetőséget adunk.
- Megértetjük, kialakítjuk, alkalmazzuk a helyes magatartási és illemszabályokat.
- Erősítjük a helyes erkölcsi tulajdonságokat: együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség.
- Kialakítjuk a megfelelő akarati tulajdonságokat: önállóság, önfegyelem, kitartás, feladattudat, szabálytudat.
- Megalapozzuk szokás és normarendszerüket a folyamatos tervezéssel, dicsérettel.
- Megismertetjük a gyerekekkel a szűkebb és tágabb környezetüket, mellyel megalapozzuk a szülőföldhöz való kötődést.
- Ösztönözzük az igazmondásra, őszinteségre óvodásainkat.
- Kialakítjuk a kommunikáció megfelelő formáját, ahol a segítőkészség dominál.
- Problémahelyzetek megoldásaira erkölcsileg elfogadott alternatívákat tanítunk.

- A gyerekek érdeklődésére építve megmutatjuk a természet szépségeit, érdekességeit, és megtanítjuk, hogy azokat szeressék, tiszteljék, becsüljék meg, és óvják, védjék.
- Nemi identitástudatuk kialakítását támogatjuk.
- Más kultúrából érkező gyermekek elfogadtatása (migránsok).

4. A szocializáció fejlettségét mérő és rögzítő dokumentumok

- A gyermekek egyéni fejlődésének nyomon követési dokumentuma (anamnézisek, mérések, fogadóórák, rajzok, szociometria).
- Csoport naplóba bejegyzés /Észrevételek a csoport életéről, fejlődéséről, egyéni változásokról.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- Képes alárendelni akaratát a közösség érdekeinek.
- Problémahelyzetben türelmes, átgondolja tettét, konfliktusaiban kompromisszumot keres.
- Szeretettel, elfogadással, segítőkészséggel fordul társai felé.
- Részt vesz a közösség érdekeit előtérbe helyező tevékenységekben, munkálatokban.
- Elfogadja a másságot, nem rekeszti ki társait.
- Örömmel, jókedvűen érkezik és tölti mindennapjait az óvodában.
- Bizalommal fordul a felnőttek és társai iránt.
- Figyelmes, önzetlen játékaiban, tevékenységeiben.
- Akarati tulajdonságai helyes irányba terelik személyiségét: önálló, fegyelmezett, kialakult a feladattudata, kitartó.
- Őszinte, szívesen kommunikál, elmeséli élményeit.
- Sikerélményei magabiztossá teszik, kíváncsisággal várja az iskolai életet.
- Szabálytudata kialakult.
- Kíváncsisággal fordul a környezete felé, a természetet kedveli, harmóniában él vele. A természet értékeit óvja, védi.
- Pozitív érzelmi viszony alakult ki benne a szülőföldje és hazája iránt.

III.3.1. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása - beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabálykövetéssel – az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van. Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd- és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére szükséges figyelmet fordítani.

Az óvodai nevelés a gyermek egyéni érdeklődésére, kíváncsiságára – mint életkorisajátosságra -, valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismeretre építve biztosít a gyermeknek változatos tevékenységeket, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.

Az értelmi nevelés további feladatai: egyrészt a gyermek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben

való gyakorlása, másrészt az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás – alkotóképesség – fejlesztése. Valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása.

Az anyanyelvi nevelés az óvodai nevelés szerves része, minden óvodai tevékenységet átható folyamat, amely a napi tevékenységekben megnyilvánul.

Az anyanyelvi nevelés a személyes példamutatásunkkal, viselkedés és beszédmintáinkkal válik nevelő hatásúvá.

Fontosságát a gyermekek fejlettségi szintjén, a beszédkedv romlásán, a szókincs szegényességén és a sok beszédészlelési, logopédiai problémán látjuk.

A gyerekek aktív szókinccse a megnövekedett audio-, és vizuális ingerek növekedésével csökkent, kevesebbet beszélnek a családok otthon, nem tartják fontosnak a szemkontaktussal egybekötött odafigyelést a másira és a kifejező, árnyalt, választékos, igényes beszédet.

Mivel a gyerekek többsége nem kap pici korától kezdve megfelelő mintát, a feladat az intézményekre hárul. Mindebből következik, hogy az óvodás korosztály nyelvi fejlettsége, kommunikációjának színvonala igen eltérő, így az intézmény feladata a nevelés-oktatás folyamatában a személyiség olyan szintű kibontakoztatása, hogy a gyermek produkciós szintje megfeleljen az iskolaérettség követelményeinek.

Célunk:

Olyan gyerekek nevelése, akik:

- Biztonsággal megértik a hallott kéréseket, feladatokat, utasításokat.
- Megértik, és megértetik magukat a környezetükkel.
- Mondatba foglalják gondolataikat, érzelmeiket, kommunikálnak a körülöttük élőkkel.
- Mesélnek élményeket, történeteket, nép- és műmeséket.

Feladatunk:

- Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésre, szeretetére nevelés
- A nyelv szépségének, kifejezőerejének megalapozása, a helyes nyelvhasználattal, az irodalmi érdeklődés felkeltésével.
- A gyermek természetes beszéd – és kommunikációs kedvének fenntartása, ösztönzése.

Olyan környezet és helyzet teremtetésére törekszünk, melyben a gyermekek szabadon, gátlás nélkül beszélhetnek, betartva a kommunikáció által elvárt szabályokat.

III.3.1.a. Anyanyelvi fejlesztés az óvodai élet különböző területén

1. Játék:

- Szókincsbővítés.
- Kifejezőképesség fejlesztés.
- Különböző beszédmódok gyakorlása.
- Érzelmek kifejezése.
- Kapcsolatteremtő kommunikáció.
- Kiszámolók, interakciós játékok, artikulációs játékok.

2. Verselés, mesélés:

- Mintát ad, utánzásra, cselekvésre készítet.
- Közvetítő közeg, élményhez juttatja a gyereket.
- A helyes légzés- és artikuláció.
- Szókincsbővítés.
- Nyelvi kifejezőképesség gazdagítása.
- Nyelvi emlékezetfejlesztés.
- Szövegértés magalapozása.
- Szólás-mondások, találós kérdések.

3. Bábjáték:

- Beszédkészség fejlesztése.
- Élmények újra feldolgozása.
- Szókincsbővítés.
- Szupraszegmentális eszközök gyakorlása (hangszín, hanglejtés, hangerő stb...).

4. Dramatizálás:

- Kommunikáció, metakommunikáció.
- Sorrendiség.
- Beszédkészség fejlesztése.
- Helyes artikuláció.
- Szupraszegmentális eszközök gyakorlása.

5. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc:

- Szupraszegmentális eszközök gyakorlása (a hangzás színesítésére és a mondanivaló értelmezésére szolgáló eszközök).
- Hallásfejlesztés.
- Népi mondókák, népdalok.
- Esztétikai élmény.

6. Külső világ tevékeny megismerése:

- Közvetlenül körülvevő és tágabb természeti és társadalmi környezetből szerzett ismeretek, tapasztalatok, folyamatok, jelenségek mondatokba foglalása, sorrendiség, szókincsbővítés, népi hagyományok (hiedelmek, népszokások, közmondások, stb.) megismerése.

Ezen belül matematikai tapasztalatok:

- Beszéd és gondolkodás szoros összefüggésben fejlődik.
- Viszonyfogalmak, melléknév fokozása, mozgásirányok, állítások megfogalmazása, alaki, nagyságbeli és téri viszonyok befogadása, megértése.

7. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka:

- Verbális megnyilatkozások- belső képek gazdagodása, gondolatok, érzelmek kifejezése, közös élmény lerajzolása, technikai fogalmak.

8. Mozgás:

- Szóbeli közlés, utasítás alapján a gyakorlatok végrehajtása.
- Téri tájékozódás, névutók.

9. Munka jellegű tevékenységek:

- Beszédértés, feladattudat.
- Szókincsgyarapítás.

Feladataink:

- Biztosítjuk a beszélő környezetet, helyes mintát nyújtunk.
- Ösztönözzük a beszédkedvet és a kommunikációt szabad játék helyzetben.
- Meghallgatjuk a gyerekek kérdéseit támogatjuk a gyermeki kérdéseket és a válaszokat.
- Kommunikációs helyzeteket teremtünk.
- Ösztönözzük a gyerekeket a véleménynyilvánításra.
- Törekszünk a modellértékű kommunikációra.
- Ösztönzünk a folyamatos, összefüggő, tiszta beszédre.
- Beépítjük a mindennapi életbe az anyanyelvi játékokat.
- Megalapozzuk a szófaji gazdagságot, bővítjük a szókincset.
- Aktivizáljuk a beszéd és mondatalkotást.
- Törekszünk a nyelvtanilag helyes beszéd alakítására, formálására.
- Fejlesztjük a beszédészlelést, beszédértést és a szóbeli emlékezetet.
- Megvalósítjuk a szociokulturális háttér figyelembevételére épülő készség és képességfejlesztést.
- Törekszünk az önkifejező és önérvényesítő törekvések segítésére.
- Együttműködünk a logopédussal és a családdal a megelőzés és korrekció területén.
- Környezettel kapcsolatos nyelvi játékokat szervezünk.
- Felidézünk a közösen átélt sétákon, kirándulásokon szerzett élményeket.
- Bevonjuk a munkánkba speciális szakembereket a nyelvi hátrányokkal küzdő gyerekek ellátása érdekében.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- Önállóan rövid történeteket mondanak.
- Szívesen beszélgetnek, beszélgetést kezdeményeznek.
- Örömmel vesznek részt anyanyelvi játékokban.
- A társas környezet segítségével képesek a hangok észlelésére, helyes képzésére, a szavak megértésére, alkotására.
- Egész mondatokban beszélnek.
- Választékosan fejezik ki magukat.
- Minden szófajt használnak, mondatfajtákat alkotnak.
- Türelemmel végig hallgatják egymást, megértik mások beszédét.
- Ismerik és használják a metakommunikációs jeleket.
- Érzelmeket, gondolataikat mások számára érthetően ki tudják fejezni.
- Kapcsolattartásnál használják az udvariassági, nyelvi formákat.
- Játékszerepeknek megfelelően tudják alkalmazni a különböző beszédmódokat.
- A kommunikáció által biztonságérzetük erősödik.
- Növekszik tájékozottságuk.
- Ismereteik, kapcsolataik gazdagodnak.
- Beszédkészségük, anyanyelvi kultúrájuk színesedik.

III.3.1.b. Értelmi fejlesztés és nevelés

Korunk pedagógiai követelménye, hogy a környezet megismerése is komplex,-integrált tevékenységsorokban a gyermek fejlődési sajátosságaihoz igazodva fejtsse ki sokoldalú nevelő hatását. Az értelmi fejlesztés során arra törekszünk, hogy a gyermekek spontán szerzett, illetve meglévő tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, célirányos bővítése, gyakoroltatása oly módon történjen, hogy ezen keresztül fejlődjenek megismerő, kognitív képességeik.

Valóság-hű észlelés fejlesztése:

- Figyelemösszpontosításra, megfigyelésre való képesség fejlesztése.
- Képzeletfejlesztés.
- Emlékezetfejlesztés.
- Gondolkodásfejlesztés
- Kreativitásfejlesztés.

Célunk:

Olyan gyerekek nevelése:

- Akik olyan tapasztalatokat szereznek a szabad játékuk és természetes kíváncsiságukból adódó tevékenységeik által, melyben, rendszereződnek tapasztalataik és ismereteik, fejlődik önállóságuk, kognitív képességeik, kreatív alkotóképességük.

Feladataink:

- Fejlesztjük érzékelésüket, észlelésüket amely során a külvilág tárgyait, jelenségeit teljes egészében láttatjuk:

Tapintás:

- A gyerekek megismertetése különböző anyagokkal, formákkal és azok tulajdonságaival.

Látás:

- Színek és árnyalatok megkülönböztetése.
- Alak- és formaállandóság (rész-egész).
- Számosság elve.
- Vizuális ritmus észlelése és létrehozása.
- Különbözőségek, azonosságok megfigyelése, kiemelése.

Hallás:

- Magas-mély; halk-hangos; gyors-lassú érzékeltetése.
- Hangszerek, zörejangok, egymás hangjának felismerése, megkülönböztetése.
- Ütem és ritmus érzékeltetése.

Szaglás:

- Virágok, gyümölcsök, zöltségek, mindennapi életben megtalálható anyagok, tárgyak illatának, szagának felismerése, megkülönböztetése.

További feladataink:

- Biztosítjuk a megismerési folyamatban a minél több érzékszervvel, minél változatosabb módon történő tapasztalást.
- Lehetőséget kínálunk olyan szituációk átélésére, ahol megismerhetik a felfedezés, a kutatás örömeit, és saját teljesítőképességüket.
- A spontán szerzett tapasztalatokat, élményeket komplex módon dolgozzuk fel.
- A meglevő ismereteket bővítjük, rendszerezzük különböző élethelyzetekben, tevékenységekben.
- Építünk a gyermekek kíváncsiságára, felfedező vágyára, aktivitására, tudásvágyára, és azt fokozatosan ébren tartjuk.
- Fejlesztjük a gyerekek kíváncsiságát, pontosságát, feladattudatát, önállóságát.
- Minél több lehetőséget biztosítunk tárgyak, élőlények, jelenségek természetes környezetben való megfigyelésére, felfedezésére, a környezettudatos magatartás megalapozására.
- Fejlesztjük a figyelmet, a megfigyelésre való képességet.
- Fejlesztjük az alak-háttér, rész-egész összefüggésének, azaz az alaklátás mechanizmusának, működését.
- Lehetőséget biztosítunk a meglevő ismeretek alkalmazására, a változások ok-okozati összefüggésének felismerésére.
- Fejlesztjük a gyerekek képzeletét, emlékezetét, gondolkodását, kreativitását.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- Érzékelésük, észlelésük pontos, megbízható.
- Figyelmüket tudják összpontosítani, koncentrálsra képesek.
- Megfigyelésük részletes, képesek kiemelni a lényegét.
- Feladattudatuk kialakult.
- Türelem és kitartás jellemzi őket.
- Különbséget tudnak tenni a valóság és fantázia között.
- Természeti és társadalmi környezetre vonatkozó tapasztalatokkal, alapismeretekkel rendelkeznek.
- A tanuláshoz szükséges tapasztalatok, alapismeretek és gyakorlati készségek kialakulnak.
- Megjelenik a szándékos bevézés, felidézés, a megőrzés időtartama megnő.
- Elemi ok-okozati összefüggéseket felismernek.
- Gondolkodásuk problémamegoldó, kreatív.

Kialakulnak jártasságaik, készségeik, képességeik, melynek révén az érzelmileg motivált cselekvő-szemléletes gondolkodás szintjéről eljutnak a képi-szemléletes gondolkodásra, és megalapozódik az elemi fogalmi gondolkodás.

IV. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

IV.1. Személyi feltételek

Óvodánk dolgozóinak létszáma:	21 fő
Óvodapedagógusok száma:	9 fő, ebből 1 fő vezető, 1 fő vezető helyettes
Dajka:	4 fő szakképzettséggel rendelkeznek
Pedagógiai asszisztens:	1 fő
Óvodatitkár:	1 fő

A nevelőmunka középpontjában a gyermek áll. Az óvodapedagógus a nevelőmunka kulcsszereplője, akinek személyisége meghatározó a gyermek számára. Jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai életnek. Az óvodapedagógus elfogadó, segítő támogató attitűdje modellt, mintát jelent a gyermek számára. A csoport közösségi életének irányítója. A közte és a gyermekek között létrejött érzelmi kötődés a csoport egészére gyakorolt befolyás leghatékonyabb eszköze. Az óvodapedagógus magatartása legyen határozott, ugyanakkor barátságos, szeretetteljes, őszinte. Mindig megértésre és toleranciára törekedjék, mert csak ez adhat ösztönzést a gyermekek egymás iránti tűrőképességének alakulásához is. Törekedjen arra, hogy a gyermekekkel igazságosan, differenciáltan, egyéni sajátosságaikhoz igazodva bányon, figyelembe véve fejlettségüket, törekvéseiket, szem előtt tartva fejlesztésük feladatait. Alkalmazkodjon az óvoda pedagógiai programjában meghatározottakhoz, legyen a nevelőtestület aktív tagja.

Az óvodapedagógus feladatai

Az óvodapedagógusok felsőfokú szakirányú végzettséggel rendelkeznek, 1 fő közoktatásvezető, 2 fő szakvizsgával rendelkező pedagógus.

Óvodánkban a nyitva tartás idejében óvodapedagógus foglalkozik a gyermekekkel.

A hatékony fejlesztéshez elengedhetetlen az elfogadó, nyugodt légkör kialakítása a gyermekek és felnőttek számára.

Óvodánkban a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll.

Elvárásaink az óvodapedagógusok felé:

- megfelelő empátikus készség
- gyermek- és családcentrikusság
- vidám, felszabadult játéklétkör kialakításának képessége
- differenciált nevelés iránti elkötelezettség
- a közösségért tenni tudó és akaró egyéniség
- a pedagógiai munkát segítő dolgozók munkájára támaszkodó, ezt tiszteletben tartó magatartás tanúsítása, amely elősegíti nevelésünk eredményességét.

Minden tevékenység, tervezés, szervezés a gyermekek elsőrendű érdeke, igénye kielégítése céljából történik. Együttessen törekszünk az esztétikai élménynyújtásra. Keressük a lehetőséget a továbbképzésre, az ötletgyűjtésre, a szakmai önművelésre, önfejlesztésre.

Feladatunk:

- Egymás munkájának minél teljesebb megismerése
- Egymástól történő tanulás megvalósítása
- Együttműködés fejlesztése

Tartalma:

- Képzésben történő részvétel, új módszerek elsajátítása
- Új dolgozó beilleszkedését segítő rendszer működtetése
- Nevelési értekezlet
- Hospitálások
- A nevelőmunka kiemelt területeinek erősítését szolgáló tevékenységek csoportos megfigyelése, megbeszélése, eredmények, konklúziók levonása.
- A csoportok nevelési feladatainak ismertetése a dajkákkal.

Arra törekszünk, hogy a nevelési feladatok, tevékenységek meghatározása során a gyermekek személyiségének fejlődését, közösségi életre történő felkészítését, a szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek differenciált fejlesztését, fejlődésének elősegítését helyezzük előtérbe.

Célunk:

- olyan pedagógiai környezet kialakítása, ahol a befogadó attitűd természetessé válik, az óvodapedagógus, a nevelőmunkát segítő munkatársak, szülők, gyermekek számára egyaránt.
- Elérhető közelségbe vigyük az őket körülvevő gazdag világot és szeretetteljes, gyermekközpontú, családi légkörben, az életkori és egyéni sajátosságokat figyelembe véve segítjük egyéniségük kibontakoztatását úgy, hogy minden gyermek önmaga lehetőségeihez viszonyítva fejlődjön és testi, szociális, értelmi érettség terén is alkalmassá váljon a zökkenőmentes iskolakezdésre

A pedagógiai munkát segítő feladatai

Az óvodapedagógusi tevékenységnek és a pedagógiai munkát segítő alkalmazottak összehangolt munkájának hozzá kell járulnia az óvodai nevelés eredményességéhez.

A dajkák feladatai:

- Az óvodapedagógussal együtt fogadja reggel az érkező gyermekeket (főleg a beszoktatás ideje alatt).
- Mintaértékű viselkedést és kommunikációt alkalmaz.
- Gyülekező alatt, séták, kirándulások, levegőzés teljes ideje alatt segítséget nyújt a gyerekeknek a tisztálkodásban, öltözködésben.
- A csoportot elkíséri a sétákra, kirándulásokra.

HAGYOMÁNYOKRA ÉS HELYI SZOKÁSOKRA ÉPÜLŐ PEDAGÓGIAI PROGRAM

- Foglalkozások előtt az óvodapedagógussal egyeztetve előkészíti a szükséges eszközöket, segít a terem átrendezésében, a foglalkozások végén gondoskodik az eredeti állapot visszaállításáról.
- Munkájának ellátásában a gyerekek személyes érdekeit helyezi előtérbe.
- Törekszik az együttműködésre, jó kapcsolatot alakít ki a gyerekekkel, szülőkkel, kollégákkal.
- A naplóban szokás-, szabályrendszert írnak az óvónők és elején a munkamenetet megbeszélnek a dajkával.
- A csoport életében történő szokás- és szabályrendszer változásairól az óvónők tájékoztatják a dajkát.
- A fejlődés és a fejlesztés lehetőségeit megbeszélnek.

A pedagógiai asszisztens feladatai:

- A fejlődés és fejlesztés lehetőségeit, lépéseit megbeszéli az óvodapedagógus a dajkával, pedagógiai asszisztenssel.
- Az óvodapedagógusok a kiemelt figyelmet igénylő gyermekekkel való teendőket és annak minőségét rögzítik a csoport alkalmazottai számára
- Az óvónők modellértékű magatartásukkal példát mutatnak a dajkáknak, a pedagógiai asszisztensnek a mindennapi tevékenységben.
- Szükség esetén részt vesznek a szülői értekezleteken, a team megbeszéléseken, intézményi értekezleten.

A dajka, pedagógiai asszisztens:

Közreműködik az intézmény rendezvényeinek szervezésében, lebonyolításában, felügyeli a rábízott gyerekeket, vigyáz a testi épségükre.

Intézményen kívüli foglalkozások, programok helyszíneire, kirándulásokra elkíséri a gyermekeket.

Tevékenyen részt vesz a gyermekek öltözködési, étkezési szokásainak a kialakításában. Ellenőrzi a gyermekek higiénés és önkiszolgálási tevékenységeit. Szükség szerint korrigálja, segíti azt.

Sajátos nevelési igényű gyermekeknél ha szükséges segíti a gyermekeket az általános gyógyászati segédeszközök használatában, a pedagógus irányítása mellett segít a fejlesztő, korrekciós tevékenységben.

Az óvodavezető feladatai

Az óvodavezető egyszemélyi felelős az óvodában. Személyisége, értéke, jellemvonásai visszatükröződnek a kollégák munkája során, amely szoros, bizalommal teli, segítőkész munkakapcsolaton alapszik.

Feladata:

- Tanügyigazgatási pedagógiai, gazdasági, munkaügyi feladatok ellátása
- Ellenőrzései által felügyeli, értékeli, a leosztott feladatok elvégzését
- Munkaköri leírást készít az óvoda dolgozóinak

IV.2. Tárgyi feltételek

Óvodánk 4 csoportos 90 férőhelyes, minden óvodáskorú gyermeket fogadni tudó intézmény.

Az óvoda 1976-ban épült, két csoporttal, majd 2006-ban, került sor a bővítésre, így 2 új csoportszoba építésére és a régi épület átalakítását követően 1 kis létszámú terem kialakítására került sor.

A csoportszobák a pedagógusok egyéniségét tükrözve otthonosak, barátságosak.. A falak színesek, a játszóhelyek, a játékok életkor szerint változatosak.

Ügyelünk a balesetmentességre, a munkavédelmi előírások betartására.

Az óvoda és a csoportszobák dekorációját úgy készítjük el, hogy esztétikus legyen, törekszünk a harmóniára a csoportok és a folyosók díszítése során évszakhoz illő dekor anyagokat használunk.

A csoportszobák bútorzata a gyermekek életkori sajátosságainak megfelelő.

Az óvodai tevékenységekhez szükséges fejlesztési eszközök folyamatos bővítésére törekszünk. Könyv állományunkat folyamatosan gyarapítjuk, a programunk célkitűzéseinek megfelelően.

Udvarunkat fű és burkolt terület borítja.

Az épület komfortossága megfelelő.

Az óvoda helyiségei a bővítésnek, átalakításnak köszönhetően biztosítják az intézménnyel szemben támasztott követelményeket. A Pedagógiai Program megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel rendelkezünk.

A helyiségek megfelelő nagyságúak, világosak, a rendeltetési célnak megfelelően jól felszereltek.

A berendezések a gyermekek méretének megfelelőek, esztétikusak. A gyermekek fogadására tágas öltözők állnak rendelkezésre. Prevenciós jelleggel az óvodában kialakított parajdi sóból készült só szobát a lehetőségekhez mérten igyekszünk kihasználni.

Az óvoda udvara tágas a gyermeklétszámnak megfelel a burkolt és a zöldterület aránya ideálisan kialakított. A játszó udvar parkosítása, tervezése esztétikailag is élményt nyújt a gyermekek számára.

A mászókak, homokozók, fedett terasz, nagymozgást fejlesztő játékok segítik a gyermekek szabadban töltött idejében mozgásigényük kielégítését. A napos és árnyékos részek jól elkülönülnek. A játékok, sportszerek biztonságos működésére folyamatosan figyelünk. Az udvari játékok természetes anyagokból készültek.

Sajátos főzőkonyhával rendelkezünk. Az ételmezésvezető magas színvonalú, szakmai hozzáértéssel állítja össze a változatos, vitamindús étrendet betartva a gyermekek étkeztetési szabályainak modern előírásait. Szem előtt tartjuk az egészséges, só- cukormentes vitamindús étkeztetést. 200 adagos konyhánk gépesített, jól felszerel, megfelel a HACCP előírásoknak, ellátja a település szociálisan rászoruló lakosságát is.

Óvodánk épülete jól kiszolgálja a gyermekek biztonságos óvodai életét, megfelelő munkakörnyezetet biztosít a munkatársaknak és lehetőséget teremt a szülők fogadására.

Tornaszobával egyelőre nem rendelkezünk, de a fenntartó tervei között szerepel, a pályázati lehetőségek figyelembevételével.

IV.3. Az óvodai élet megszervezése

IV.3.1. Csoportszervezés

Programunk hatékonyságát nem a csoportok szervezeti keretei határozzák meg, hanem az óvodapedagógusok felkészültsége, rugalmassága, kreativitása, helyzetfelismerése, empátiája, azaz egész egyénisége.

Az óvodába felvett gyerekek csoportba történő beosztásáról: az óvodavezető dönt, a köznevelési törvényekben meghatározottak, az óvodapedagógusok és szülők véleményének figyelembevételével.

Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekcsoportokat - lehetőség szerint - ugyanaz az óvodapedagógus páros és dajka nevelje bekerüléstől iskolakezdésig.

Többszörre homogén, illetve részben osztott csoportokat szervezünk, az épület jellegéből adódóan. A csoportokat szimbólumokkal jelöljük: Pillangó, Méhecske, Micimackó, Katica.

A gyermekek egészséges, a tevékenységben megnyilvánuló fejlesztéséhez a napirend és a hetirend biztosít feltételeket, mellyel a megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek, valamint a gyermekek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5-35 perces) csoportos foglalkozások tervezésével, szervezésével valósítunk meg.

IV.3.2. Napirend

A napirend összeállításánál figyelembe vesszük...

Napirend Szept.1.-május 31-ig		
Időtartam		Tevékenység
6 ⁰⁰	10 ³⁰	Párhuzamos tevékenységek: gyülekezés, szabad játék szabadon választott tevékenység, tízórai, testápolás óvodapedagógus által szervezett tevékenység Mindennapos testnevelés
10 ³⁰	12 ³⁰	Udvari játék, levegőzés Öltözködés, tisztálkodás, ebéd
12 ³⁰	14 ⁴⁵	Előkészület a pihenéshez. Pihenés
14 ⁴⁵	17 ⁰⁰	Párhuzamos tevékenységek: testápolás uzsonna, szabad játék, szabadon választott tevékenység, öltözködés udvari játék, óvodapedagógus által választott tevékenység

Napirend Június 1. - augusztus 31-ig.		
Időtartam		Tevékenység
6 ⁰⁰	11 ⁴⁵	Párhuzamos tevékenység, gyülekezés szabad játék, szabadon választott tevékenység, tisztálkodás, tízórai, óvodapedagógus által szervezett tevékenység, mindennapos testnevelés, udvari játék, levegőzés, a test edzése (napfürdőzés)
11 ⁴⁵	12 ³⁰	Öltözködés, testápolás, ebéd
12 ³⁰	14 ⁴⁵	Előkészület a pihenéshez, pihenés. Egyéni szükségletekhez igazodó ébredés
14 ⁴⁵	17 ⁰⁰	Párhuzamos tevékenységek: Testápolás, uzsonna, öltözködés, szabad játék, szabadon választott tevékenység, óvodapedagógus által szervezett tevékenység

A napirend összeállításánál figyelembe vesszük, betartjuk:

- A rugalmasság, tolerancia folyamatosság lehetőség szerinti elvét
- A napirendben megjelölt tevékenységek időtartamát igazítjuk a gyermekek
 - ✓ Életkorához
 - ✓ A csoport fejlettségi szintjéhez
 - ✓ Évszakhoz, időjáráshoz
 - ✓ Az aktuális tevékenységekhez
 - ✓ A közös öltöző – mosdó használathoz

IV.3.3.Hetirend

A tevékenységek szervezésénél maximálisan biztosítjuk a gyermeki jogokat (vallási, nemzetiségi, - etnikai) figyelembe véve a gyermek aktuális állapotát, szükségleteit, érdeklődését, terhelhetőségét. Mind ezek kielégítésére indirekt, a gyermeki aktivitást biztosító módszereket alkalmazunk.

A hetirend a napirendhez hasonlóan a rendszerességet, a nyugalmat, a folyamatosságot segíti elő az óvodai csoportokban és a szokásrendszerek segítségével lehetőséget nyújt a gyermekek napi életének megszervezéséhez.

Biztosítja a feltételeket a megfelelő időtartamú párhuzamosan végezhető differenciált tevékenységek tervezéséhez, szervezéséhez.

HAGYOMÁNYOKRA ÉS HELYI SZOKÁSOKRA ÉPÜLŐ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Hetirend		
Korcsoport	Kötelező tevékenység	Csoportos tevékenységek szervezése
3-4 éves	Testnevelés Mindennapos testnevelés	Külső világ, tevékeny megismerése Verselés, mesélés Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka Ének-zene, énekes játék, gyermektánc
4-5 éves	Testnevelés Mindennapos testnevelés	A külső világ tevékenység megismerése Verselés, mesélés Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka Ének-zene, énekes játék, gyermektánc
5-7 éves	Testnevelés Mindennapos testnevelés	Verselés, mesélés Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka Ének-zene, énekes játék, gyermektánc Külső világ, tevékeny megismerése

A szervezett tanulás munkaformái

Frontális	Testnevelési játékok Mindennapos testnevelés
Mikro csoportos	A külső világ tevékenység megismerése Verselés, mesélés Ének-zene, énekes játék, gyermektánc Testnevelés, Mindennapos testnevelés
Páros	Együttműködés a szimpatikusságot előtérbe helyezve, amely segíti a nevelés eredményességét. A tanulási motiváció kialakulását célozza, részképességeket fejleszt
Egyéni	Részképességek fejlesztése egyéni igények szerint

Az óvodapedagógus által szervezett tevékenységek kerete korcsoportonként

Az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenység	3-4 éves korban	4-5 éves korban	5-6-7 éves korban
Testnevelés	Heti 1x (10-15 perc)	Heti 1x (20-25 perc)	Heti 1x (35-40 perc)
A külső világ tevékenység megismerése	Heti 1x (10-15 perc)	Heti 1x (15-20 perc)	Heti 1x (30-35 perc)
Verselés, mesélés	Heti 2x (5-10 perc)	Heti 2x (10-15 perc)	Heti 2x (20-25 perc)
Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka	Heti 1x (10-15 perc)	Heti 1x (15-20 perc)	Heti 1x (30-35 perc)
Ének-zene, énekes játék, gyermektánc	Heti 1x (10-15 perc)	Heti 1x (15-20 perc)	Heti 1x (30-35 perc)
Egyéni fejlesztés	Naponta, illetve a sajátos nevelési igény szerint		
Logopédiai fejlesztés		Heti 1x A sajátos nevelési igény szerint	

IV.3.4. Ütemterv

Az ütemterv összeállításánál figyelembe vesszük:

- a csoport fejlettségi szintjé, korát
- az aktuális ismeretanyag elsajátításának módszerét
- az elsajátítás rögzítés megvalósulását
- biztosítjuk az ismétlődést
- betartjuk a rugalmasság, folyamatosság, rendszeresség és koncentrikusság elvét
- a kompetencia fejlesztés a legoptimálisabb feltételeit
- a tapasztalatszerzés elsődlegességét
- a foglalkozások 5-35 percre tervezését és megvalósíthatóságát

Az egyéni fejlődést tartalmazó dokumentumok intézményi szintű szempontjai:

A differenciált egyéni képességfejlesztésnek mindenhol érvényesülnie kell, kiemelten a hátrányos helyzetű és tehetséges gyermekek esetében. Minden óvodapedagógusnak tudnia kell, hogy melyik gyermeket miben, mivel kell megsegítenie, hogy önmagához képest optimálisan fejlődjön. Ehhez elengedhetetlen a fejlődési szakaszok nyomon követése, mérése, értékelése és a további fejlesztési menet meghatározása.

Kiemelt jelentőségű a gyermekek megfigyelése, a spontán és irányított szempontok alapján szerzett információk rögzítése.

Az információk rögzítését szolgáló dokumentumok

Dokumentum	Mérési értékelési területek, szempontok	Információ rögzítése
Személyiség lap Bemeneti lap	A gyermek óvodáskor előtti fejlődésének a család szociokulturális jellemzőinek megismerése	Óvodáskor kezdetén
Fejlettségmérő lapok	• Mozgásfejlettség • Testséma • Téri tájékozódás • Térbeli mozgás fejlettsége • Értelmi fejlettség • Finommotoros koordináció fejlettsége • Nyelvi kifejezőképesség • Szociális fejlettség	Óvodáskor kezdetén
Fejlettséget követő lapok kimeneti célokkal	• Egészséges életmód • Érzelmi, erkölcsi és közösségi nevelés • Mozgás • Játék • Munka	Félévente februárban, májusban
DIFER mérőanyag	• a hét elemi alapképesség diagnosztikus tesztje • szocialitás • írásmozgás koordináció • tapasztalati következtetés • tapasztalati összefüggésmegértés • elemi számolási készség • relációsórák • beszédhanghallás	Szükség szerint
Egyéni fejlesztési terv	Tehetséges gyermekek HHH gyermekek, SNI, BTMN gyerekek számára	Szükség szerint

A mérés során keletkezett dokumentumok felhasználása:

Az óvodapedagógus számára	A szülő számára
A kapott eredmények alapján megvalósul az egyénre szabott fejlesztés.	Jelentős információhordozó. A szülő a konkrét adatokból látja gyermeke aktuális fejlettségi szintjét.
Az eredmények újabb mérések adataival bizonyítják a változásokat.	A tájékoztatás a családdal történő együttműködés alapját képezi. A mérési eredmények megbeszélése a gyermekek szüleinek és pedagógusainak részvételével félévente

IV.3.5. Tervezés

A gyermekek megismerését és fejlesztését, fejlődésük nyomon követését kötelező dokumentumok szolgálják. A pedagógiai program megvalósítását a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében szervezzük meg.

Tervezéskor a következő alapidokumentumokat és a mindenkorai törvényi változásokat vesszük figyelembe.

- Alapító okirat
- Szervezeti és Működési Szabályzat
- Házi rend
- Pedagógiai Program
- Éves tervek
- Csoportnapló
- Mulasztási napló
- Egyéni fejlettségmérő lap: A gyermekek fejlődésének nyomon követése az óvodai nevelés teljes időszakára kiterjed.

IV.3.6. A gyermekek megismerését, fejlesztését, a fejlődésük nyomon követését szolgáló dokumentumok

Fő területei: beszéd, hallás, látás, értelmi-, mozgásfejlődés, a gyermek szociális fejlettsége, szociális érettsége.

Ezek a pszichikus struktúrák a tanulási képességek meghatározói, illetőleg az iskolára való alkalmasság biztosítékai.

Cél: Olyan mérés, értékelési eljárások alkalmazása, amelyek a gyermekek megismerését szolgálják. A reális és szakmailag megalapozott értékelés a kiinduló pont a további fejlesztési feladatok meghatározásához.

Mérési eredményeket félévente írásban rögzítjük.

Az egyéni fejlődés nyomon követését végzik: a csoport óvodapedagógusai.

A gyermek fejlődését rögzítő dokumentáció tartalma:

- Anamnézis- egészségi állapot nyomon követése (óvodába lépéskor).
- Családlátogatások, a szülővel történő egyéni beszélgetések szükség szerint.

- Egyéni fejlesztési terv feljegyzései.
- Fejlettségi jellemzők óvodáskor végén.
- DIFFER teszt- szükség szerint.

Óvodaköteles korától a szülővel egyénileg ismertetjük a gyermekek óvodai fejlődését, érési folyamatát, melyet áttanulmányozás után aláírásával igazol.

Alapelvünk:

Az óvoda elsődlegesen nevelési intézmény, így a lehetséges és szükséges mérések, ennek megfelelően tervezhetők. A nevelés- tanulás egymásra ható és egymást feltételező folyamatát kívánjuk a mérésekben tükröztetni.

IV.4. Az óvoda kapcsolatai

1, Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt szolgálja a gyermek fejlődését. Ennek alapvető feltétele a családdal való szoros együttműködés. Az együttműködés formái változatosak, a személyes kapcsolattól a különböző rendezvényekig magukba foglalják azokat a lehetőségeket amelyeket az óvoda, illetve a család teremt meg. Az óvodapedagógus figyelembe veszi a családok sajátosságait szokásait, az együttműködés során érvényesíti az intervenciós gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.

2, Az óvoda kapcsolatot tart azokkal az intézményekkel, amelyek az óvodába lépés előtt (bölcsődék és egyéb szociális intézmények), az óvodai élet során (pedagógiai szakszolgálat intézményei, gyermekjóléti szolgálatok, gyermekotthonok, egészségügyi illetve közművelődési intézmények) és az óvodai élet után (iskolák) meghatározó szerepet töltenek be a gyermek életében. A kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodnak a feladatokhoz és a szükséglethez. A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában az óvoda nyitott és kezdeményező.

3, A nemzetiséghez tartozó gyermekek szükség szerinti érdekében kapcsolatot tartunk az érintett nemzetiségi önkormányzat képviselőivel amennyiben ezt igénylik.

4, A Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében az óvoda a külföldi magyar óvodákkal kapcsolatépítésre törekszik, és – lehetőség szerint – szakmai kapcsolatot tart fenn.

Célunk:

Folyamatos, együttműködő, partneri kapcsolat fenntartása a családokkal, szakszolgálatokkal, intézményekkel.

Feladatunk:

- A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában az óvodánk nyitott, kezdeményező, következetes.
- Az együttműködés tartalmi kérdéseit, évenként a Munkatervben határozzuk meg.

Családdal való együttműködés:

Az óvoda a családi nevelés elsődlegességét figyelembe véve, a család szerepét előtérbe helyezve, azt tiszteletben tartva, bizalmas, szoros, a gyermekek érdekeit képviselve működik együtt a szülőkkal. Az óvoda mindennapjaiba maximálisan betekintést nyújtva, folyamatosan korrekt tájékoztatást nyújt a gyermekek fejlettségéről, aktuális fejlettségi állapotáról.

A szülőktől anamnézis kitöltését kérjük a tapintatosságot szem előtt tartva, és titoktartási kötelezettségünknek eleget téve.

Alkalmat teremtünk (ha a szülő igényli, vagy időszerű) a szülővel való meghitt beszélgetésre, ahol személyre szabott választ kapnak gyermekükről, valamint ha szükséges a nevelési problémákhoz tanácsot.

Szülői értekezleten a csoport fejlettségéről, aktuális tevékenységeiről kapnak felvilágosítást. A gyermekük egyéni fejlettségi lapjába bármikor belenézhetnek.

Az óvodai ünnepeken, jeles napokon részt vesznek, ha szükséges segítséget nyújtanak.

Az együttműködés formái:

1. Óvodai előjegyzés: ahova a szülők a gyermekükkel érkezhettek, megismerkedhetnek az óvodavezetővel, aki már ekkor átadja az óvoda házirendjét.

A szülőket az óvodai előjegyzésnél az óvodavezető körbevezeti az épületben a gyermekükkel együtt. Az óvodai előjegyzési napok egyikén nyílt napot tartunk, ahol a betekinthetnek a csoportokba és kérdéseiket feltehetik, melyekre felkészült kollégáink készségesen válaszolnak. Szervezett keretek között lehetőséget biztosítunk a szülőnek a gyermekekkel történő közös ölbéli játékok, mondókák, énekek eljátszására, megismerésére.

2. Szülői értekezlet:

Formái:

- Tájékoztató jellegű (óvodavezető tartja), melyen az újonnan felvett gyermekek szülei a nevelési év kezdete előtt megismerkedhetnek az óvodai környezettel, az óvoda nevelési programjával.
Megismerik a csoport leendő óvodapedagógusait, akik ismertetik a beszoktatási rendet és választ kapnak felmerülő kérdéseikre.
- Évnyitó és év közben szervezett szülői értekezlet, mely tájékoztató jellegű, a csoportok óvodapedagógusai tartják. Megismerkedhetnek a szülők a csoport szokás és szabályrendszerével, azok esetleges változásaival, a csoport aktuális fejlettségi szintjével. Választ kaphatnak kérdéseikre, megbeszélhetik az óvodapedagógusokkal az aktuálisan felmerülő problémákat, kérdéseket, észrevételeket.
Tájékoztatást kapnak az óvoda tervezett programjairól, eseményeiről.
Nyitottak vagyunk a szülők által felvetett témák megbeszélésére.

- Speciális szülői értekezlet, mely segítő szándékkal szerveződik és szakemberek ismeretnyújtó tájékoztatóját hallhatják a szülők. (pl. pszichológus, logopédus, alsó tagozatos tanítónők)
- 3. Fogadóóra: mely a kapcsolattartás legszemélyesebb formája. Elsősorban az óvodapedagógusok és a szülők vesznek részt rajta. (speciális esetben az óvodavezető, illetve más, a nevelést, fejlesztést segítő szakember).
Kezdeményezheti a szülő, az óvodapedagógusok, óvodavezető, esetleg a segítő szakemberek. Előre egyeztetett időpontban, külön helyiségben, zavartalanul zajlanak ezek a beszélgetések. A fogadóórák célja a szülők tájékoztatása gyermekük aktuális szociális, mentális, értelmi fejlődéséről, fejlettségéről.
A felmerülő problémák megbeszélése során, és ha kell, akkor közös megegyezéssel, külső segítséget is bevonunk a gyermek fejlesztésébe.
Lehetősége van a szülőknek a gyermek egyéni fejlettségmérő lapjának a megtekintésére, illetve ha igénylik ők is kérhetik a segítségünket gyermekükkel kapcsolatban.
- 4. Családlátogatás: kezdeményezheti a szülő, óvodapedagógus, gyermekvédelmi felelős, óvodavezető. Megelőzi a gyermek beszoktatását.
A családlátogatás nem kötelező, de nagyon jó alkalmat kínál a családok, a gyermek megismerésére, a bizalmas kapcsolat kialakítására.
Családlátogatás szükség szerint történik, a szülőkkel előre egyeztetett időpontban.
- 5. Egyéb kapcsolattartási formák: ünnepeink, hagyományaink, melyekbe a szülőket is bevonjuk. A szervezés, lebonyolítás folyamatába és a részvétel mértékébe a helyi adottságoknak és kialakult szokásoknak megfelelően vonják be a szülőket óvodapedagógusaink.
A kapcsolattartás különböző formáiról írásos dokumentum készül, melyet a résztvevők aláírásukkal hitelesítenek.

Fenntartóval való együttműködés:

Cél: A kapcsolat lehetőségeinek folyamatos felülvizsgálatával az intézményfenntartóval, illetve annak munkatársaival való eredményes és hatékony együttműködés kiemelten az alábbi tartalmak vonatkozásában.

Az együttműködés tartalmai:

- Az intézményi dokumentumokkal szembeni fenntartói elvárások pontosítása.
- Beszámoltatás szempontjainak és eljárásrendjének kidolgozása, működtetése.
- Adatszolgáltatás rendjének szabályozása.
- Egyéb kapcsolattartási tartalmak.

Területei:

- Óvoda Alapító Okiratának kialakítása, módosítása.
- Pénzügyi- gazdálkodási tevékenység, az éves költségvetés elfogadása, jóváhagyása, módosítása.

- Az ellenőrzés kiterjed a gazdálkodási, működési, törvényességi, szakmai munka eredményességére, gyermekvédelmi tevékenységre, gyermekbalesetek megelőzése érdekében tett intézkedésekre.
- Óvodában folyó szakmai munka értékelése.
- A SZMSZ, Házirend, Pedagógiai program jóváhagyása, abban az esetben, ha költségvetési kihatása van.

Az együttműködés formái:

- Szóbeli tájékoztatás.
- Éves beszámoló írásban.
- Egyeztető tárgyalások és megbeszélések.
- Értekezletek.
- Óvoda képviselete képviselő testületi értekezleten
- Fenntartói rendeletek és határozatok átvétele, azok végrehajtása céljából.
- Információ szolgáltatás (pénzügyi, gazdálkodási, szakmai tevékenységhez kapcsolódóan).

Társintézményekkel való együttműködés:

Iskola: A kapcsolattartásban óvodánk nyitott és kezdeményező leendő elsősök szervezett programok keretében ellátogatnak az iskolában, hogy pozitív élmények útján megismerkedjenek az iskolai életmóddal.

Közművelődési intézménnyel való kapcsolat:

- Könyvtár – Községi Ház
Községünkben a Közművelődési Intézmény szerepét a Községi-Ház tölti be. Több funkciója van. Helyet ad a könyvtárnak, valamint kiállítások, rendezvények színhelye is. Gyakori látogatások szervezésével próbáljuk gyermekeinket a könyvtárral, annak hangulatával megismertetni.

Nevelőmunkát segítő szakemberekkel való együttműködés:

Az önkormányzat és az Egészségügyi Intézmény megállapodásának köszönhetően hatékony munkakapcsolatra törekszünk az egészség megőrzés érdekében és az egészséges életmódra nevelés elősegítése céljából.

- Orvos, védőnő
- Pedagógusok munkáját segítő szakszolgálatok
- Családsegítő Szolgálat
- Nevelést segítő szakemberek (utazó gyógypedagógus, logopédus)

Az együttműködés folyamatos és rendszeres. A problémás eseteket év elején, a közös felmérés után megbeszéljük. Az év közben felmerült problémákat aktuálisan is megvitatjuk. A fejlesztésben, a fejlesztési terv megírásában ha szükséges segítséget kérünk. Fogadóórákra, szülői értekezletekre, alkalmazotti értekezletekre meghívjuk a szakembereket, akik szakmai előadást tartanak.

Civil szervezetekkel való kapcsolat:

- Történelmi Egyházak

Óvodánkban lehetővé tesszük, hogy azok a gyermekek, - akiknek szülei igénylik – hitoktatásban vegyenek részt

V. AZ ÓVODA KÜLDETÉSNYILATKOZATA

V.1. Küldetésnyilatkozatunk

Pedagógiai Programunk irányelve – A hagyományok és helyi szokások megőrzése.

Fontosnak tartjuk, hogy boldog, érzelmileg gazdag, a környezetével harmóniában élő sokoldalú tapasztalattal rendelkező, szívesen gazdag szókinccsel kommunikáló, egészségesen fejlődő, önmagát sokoldalúan próbára tevő gyermekeket neveljünk.

Ennek érdekében vállaljuk, hogy szeretetet sugárzó, nyugodt, elfogadó légkört biztosítunk a gyermekek neveléséhez.

Együttműködő, őszinte kapcsolatot alakítunk ki a családdal.

Óvodapedagógusaink az inkluzív, befogadó személyiségre orientált pedagógiát alkalmazzák.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek számára biztosítjuk a fejlesztést, a gyermekközösség elfogadását.

A tehetséges gyermekeknek időt és eszközt biztosítunk a belülről fakadó motivációjuk kibontakoztatásához.

Felhívjuk a szülők figyelmét a gyermek érdeklődésének megfelelő programokra.

Az óvoda közösségét a hagyományok ápolása, közös készülődés, és ünneplés formálja, erősíti.

Elhivatottak vagyunk pedagógiai célkitűzéseink megvalósítása érdekében.

V.2. Nevelési értékeink

A néphagyomány éltetése beépül az óvodai nevelés teljes folyamatába, és érzelmekre hatóan színesíti a gyermeki tevékenységeket. A népi dalos gyermekjátékok, mondókák, ügyességi játékok mára elvesztették természetes közegüket. Amit a gyermekek régen észrevétlenül megörököltek ma arra tanítanunk kell őket. Ezért célunk a gyermekek harmonikus fejlesztése a néphagyomány éltetése, a jeles napok népszokásainak megismertetésével.

A hagyományok felidézését nem külön témaként kezeljük, hanem komplexen az óvodai nevelésbe építjük be.

Az óvodáskorú gyermeknek joga van ahhoz, hogy a nemzetét éltető hagyományokat megismerje, ezekről pozitív, hiteles, követendő mintát kapjon. Az a gyermek, aki az óvodában olyan örömteli élményeket él át amelyek a családjához, az otthonához, szülőföldjéhez, annak szokásaihoz kötik, egy életre szóló útravalót kap; a család, a természet, a közösség örökségét.

Célunk: átadjuk megőrzésre és továbbadásra a helyi szokásokat, hagyományokat.

A településen jelenlévő hagyományéltető körök munkájához csatlakozzon.

VI. AZ ÓVODA NEVELÉSI CÉLKITÚZÉSEI

VI.1. Általános célkitűzés

Az óvoda a közoktatási rendszer szakmailag önálló része, nevelési intézmény, a családi nevelés kiegészítője, a gyermek óvodába lépésétől az iskolába lépésig, legfeljebb 7 éves, illetve az iskolaérettség eléréséig.

VI.2. Az óvoda nevelési filozófiájára épülő sajátos célkitűzések

- A 3-7 éves korú gyermekek eltérő fejlődési ütemének és érési jellemzőinek szem előtt tartásával a gyermeki személyiséghez igazított pedagógiai módszerek alkalmazásával játékos keretek között alakul:

- az egészséges, sokoldalú személyiség
- a környezettudatos szemlélet
- a hagyományok éltetésének szemlélete
- a sikeres iskolai beilleszkedéshez szükséges testi, szociális, értelmi érettség

- A Sajátos Nevelési Igényű gyermekeknél érvényesülnek a gyermekeket megillető jogok, és csökkennek a sajátosságokból adódó különbségek
- A tehetséges gyermekek átlag feletti speciális egyéni képességei felszínre kerülnek, fejlődnek
- A Beilleszkedési Tanulási Magatartási Nehézséggel küzdő gyermekek számára a tanulási zavarok megelőzése érdekében fejlődnek a tanulási képességeket meghatározó funkciók.
- A Hátrányos Helyzetű gyermekek összehangolt, integrált nevelése révén az esélyegyenlőség növekszik, az indulási hátrányok csökkennek, zökkenő mentesebbé válik az iskolába való átmenet

VII. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

VII.1. Játék

„ A játék tanít, életre nevel.

A játék alkotni, a világot szebbé tenni, megváltoztatni serkent.”

(dr. Andrásfalvi Bertalan)

1, A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze.

A játék – szabad képzettársításokat követő, szabad játékfolyamat – a kisgyerek elemi pszichikus szükséglete, melynek mindennap visszatérő módon, hosszantartóan és lehetőleg zavartalanul ki kell elégülnie. A kisgyermek a külvilágból és saját belső világából származó tagolatlan benyomásait, játékában tagolja. Így válik a játék kiemelt jelentőségű tájékozódó a pszichikumot, a mozgást, az egész személyiséget fejlesztő élményt adó tevékenységgé.

2, A kisgyermek első valódi játszótársa a családban, az óvodában is a felnőtt – a szülő és az óvodapedagógus, aki utánozható mintát ad a játéktevékenységre, majd amikor a szabad játékfolyamat már kialakult, bevonható társ marad, illetve segítővé, kezdeményezővé lesz, ha a játékfolyamat elakad. Az óvodapedagógus jelenléte teszi lehetővé a gyermekek közötti játékkapcsolatok kialakulását is.

3, A játékhoz megfelelő helyre és egyszerű, alakítható a gyermeki fantázia kibontakozását segítő anyagokra, eszközökre, játékszerekre van szükség. Az óvoda és az óvodapedagógus feladata, hogy megfelelő csoportléggör, helyet, időt, eszközöket és élményszerzési lehetőségeket biztosítson a különböző játékformákhoz, a gyakorlójátékokhoz, a szimbolikus játékokhoz, konstruáló játékokhoz, a szabály játékokhoz.

4, A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakozását. Mindezt az óvodapedagógus feltételteremtő tevékenysége mellett a szükség és igény szerinti együtt játszásával, támogató, serkentő, ösztönző magatartásával indirekt reakcióival éri el.

5, Az óvodában előtérbe kell helyezni a szabad játék túlsúlyának érvényesülését. A játék kiemelt jelentőségének az óvoda napirendjében, időbeosztásában, továbbá a játékos tevékenységszervezésben is meg kell mutatkoznia.

Nevelőtestületünk arra törekszik, hogy a nap nagyrésze játékkal teljen el, és megteremtsük a nyugodt, tartalmas játék feltételeit. A csoportszoba a játék szabadon alakítható színtere, tetszés szerint

átrendezhető, az eszközök bármire felhasználhatók. Esztétikus, ingergazdag környezetet teremtünk, ahol a megfelelő számú és minőségű eszköz megtalálhatóak.

Óvodánkban fontosnak tartjuk a szabad játék túlsúlyának érvényesülését.

Feladatunknak tekintjük olyan lehetőségek, tárgyi feltételek biztosítását, amelyben a gyerekek aktivitásuk, érdeklődésük szerint sajátíthatják el az ismereteket.

Keressük azokat a tanulási-, szervezési formákat, amelyek a gyermek lételemén, a játékon alapulnak, és életkori sajátosságaikhoz igazodnak.

Játék közben kapcsolatba kerülnek természetes anyagokkal, megszeretik környezetüket, alakul esztétikai fogékonyságuk, ismerkednek a felnőttek munkaeszközeivel, használati tárgyaival, mindennapi életével.

Játékfajták:

Gyakorlójáték: A gyerekek úgy ismerkednek a környezetükkel, hogy újra és újra ritmikusan ismételtetnek egy-egy funkciót.

A gyakorló játék keretei között már a kiscsoportban kialakulnak a szerep – és a konstruáló játék elemei. A gyakorló játék kiindulópontja véletlen mozgásból, cselekvésből fakadó siker, amely újra és újra ismétlésre készíteti a gyermekeket. Lényege valamilyen újszerű cselekvés ismételtetése, amely örömet okoz. 3-4 éves korban a hangok, a szótagok, szavak, esetleg rövid mondatok és dallamok, a halandzsá játékos szabály szerinti ismétlése útján válnak játékká. A játék szempontjából nem a szöveg, hanem annak ritmusa és a sokszor hozzákapcsolódó mozgás a lényege. Ez szerez örömet, ez készíteti a gyermekeket az ismétlésre.

Konstruációs játék: Kreativitásra nevel, fejleszti a figyelmet, emlékezetet, képzeletet és kez ügyességet. Előre kigondolt tervvel, a feladatok szétoztásával valósítják meg elképzeléseiket az építés során a gyermekek.

A konstruációs tevékenység a játék igényéből induljon ki, tehát legyen kötetlen. A gyermek különböző építőelemekkel, szerszámokkal, eszközökkel önkéntes alapon, főleg saját elképzelése alapján valamit hoz is létre. A konstruáló játék hatására valóság tartalommal gazdagodnak a játék tevékenységek. Fokozottabban fejlődik az alkotóképesség, a találékonyság. E játékfajta közben a gyermekek sokkal jobban egymásra vannak utalva. Szükségük van közös fizikai erőfeszítésre és az együttes szellemi tevékenységre, ami tovább erősíti a gyermek alkotó fantáziáját.

Szerepjáték: Az egyik legszemélyesebb, tanulási folyamat. A gyerekek „mintha” helyzetet hoznak létre.

Sajátosságai: utánzás, szimbolizálás, fantázia, saját belső énjük, érzelmük, indulataik kivetítése a játék témájában.

A világ megismerésének és a társadalmi életre való felkészítésnek az egyik legfontosabb eszköze.

Gyakorolják az egymásra figyelmet, akaratuk, elgondolásaik késleltetését, módosítását.

Alkalom adódik a konfliktusok megoldásának gyakorlására.

A szerepjáték nevelési szempontból a leggazdagabb lehetőségeket nyújtó játékfajta, amely a gyakorló játék keretei között bontakozik ki és kifejtett formáját az óvodáskor végére éri el. A gyermekek szerepjátéka tapasztalataikat, ismereteiket, elképzeléseiket és az ezekhez fűződő érzelmeiket tükrözi.

4-5 éves korban tartósan kialakul a kisebb-nagyobb csoportokban való együttjátszás igénye: mozgásuk, értelmi és érzelmi fejlődésük alapján megértik környezetük egyszerűbb jelenségeit és készek ezeket játékaikban újraalkotni. A gyerekek képesek a cselekvések összehangolására. A szerepjáték témájának megfelelően képesek az egyszerűbb közös játékok megszervezésére, a szükséges játékszerek kiválasztására.

5-6-7 éves korban megértik és elfogadják játszótársaik elgondolásait, tevékenységük logikáját. Alkalmazkodnak a játék szabályaihoz. Le tudnak mondani egy-egy kedves játékszerről. Tudnak irányítani, és játszótársaikhoz alkalmazkodni. Készek olyan játékhelyzeteket létrehozni, amelyekben tapasztalataik, érdeklődésük alapján ábrázolják a felnőttek tevékenységét és különféle kapcsolatait. Dramatikus Játék: A szerepjáték egy fajtája, melynek során a gyermekek az őket érzelmileg megragadó élményeiket, meséket, színházi előadásokat játsszák el.

A dramatizálás, bábozás a szerep játékot gazdagítja, ha a gyerekek irodalmi élményeiket szabadon választott, kötetlen módon dramatizálják. A kiscsoportban elsősorban a báb mozgása kelti fel a gyermek érdeklődését, mivel számukra a cselekvés kifejezőbb, mint a szó. Fontosnak tartjuk, hogy legyen a csoportban olyan báb, amit a gyerek jól ismer, és a mindennapokban az óvónő gyakran használ. A nagy csoportban a gyerekek kézméretének megfelelő bábok is álljanak rendelkezésre. Legyenek a bábok saját élményeik eljátszására alkalmasak.

A bábok a gyerekek számára bármikor elérhetők. Nagyon jó lehetőség a feszültség oldására, a gátlások leküzdésére, a barkácsoláson készített tárgyak megelevenítésére, a mesék eljátszására, kapcsolatteremtésre.

Szabály játék: A játék meghatározott szabályok, vagy a gyerekek által felállított, és önként vállalt szabályok szerint történik. Törekszünk arra, hogy a gyerekek megszeressék a változatos szabályjátékokat, legyenek a játékok irányítói maguk is. A szabályjátékok kielégítik a gyermekek mozgásigényét, fejlesztik az értelmi képességeket.

Barkácsolás: Ajándékot, dísz tárgyakat és szerepjátékhoz szükséges eszközöket készítenek.

Célunk:

Olyan gyerekek nevelése, akiknek:

- A játék során gazdagodik képzeletük, és általa kreatívabbá válnak.
- Elsajátítják a helyes magatartás szabályait, fejlődnek társas kapcsolataik, képessé válnak problémáik önálló megoldására.
- A személyisége a játék hatására derűssé, kiegyensúlyozottá válik, pozitív érzelmeik által fejlődik személyiségük.
- Mozgásuk összerendezettebb, harmonikusabb lesz, fejlődik finommotorikájuk, alakulnak értelmi képességeik.

Az udvari Játék minden esetben fokozott szervezési feladatokat igényel.

Az óvoda udvara másképpen hat a játékra, mint a csoportszoba. Az udvar az évszakok változásával olyan játékfeltételeket tud teremteni, amelyre a csoportszoba nem képes.

A játékok általában a homokozó környékén, az udvar füves és szilárd burkolatú területein fedett helyen/terasz, babakáz stb./ és ahol erre lehetőség van, ott alakulnak ki.

A gyermekek természetes igénye a szabadban való tartózkodás. Az udvar jó lehetőségeket kínál más tevékenységek számára is (pl.: mozgásos szabadjátékok, szabályjátékok).

Az óvodapedagógus feladatai a játékkal kapcsolatosan

- Nyugodt légkör biztosítása, az elmélyült játék feltételeinek megteremtése.
- A napirendben belül elegendő idő és hely biztosítása a játék számára.
- A játékhoz szükséges eszközök folyamatos biztosítása.
- Ötletek, lehetőségek, helyzetek teremtése a sokszínű játék kialakításához.
- Az egyéni élményeken túl, közös élményszerzési lehetőségek kihasználása a játék fejlesztése érdekében.

VII.2. Verselés, mesélés

A mesélésnek, verselésnek, mondókázásnak, dramatizálásnak, bábozásnak mindig helye és ideje van az óvodában, ahányszor csak lehetőség van rá, hiszen az érzelmi biztonság megadásának és az anyanyelvi fejlesztésnek ezek a legfőbb eszközei.

1, A többnyire játékos mozgásokkal is összekapcsolt mondókák, dúdoló, versek hozzájárulnak a gyermek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez. Ezek ritmusokkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermeknek érzéki- érzelmi élményeket nyújtanak.

2, A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok, gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese- képi és konkrét formában, esetlegesen a bábozás és dramatizálás eszközeivel- feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat.

3, A mese különösen alkalmas az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének kialakítására. Visszaigazolja a kisgyermek szorongásait, és egyben feloldást és megoldást kínál. A tárgyi világot is megelevenítő, átlétesítő szemléletmódja és az ehhez társuló, a szigorú ok- okozati kapcsolatokat feloldó mágikus világképe, csodákkal és átváltozásokkal ráébreszt a mélyebb értelemben vett pszichikus realitásra és a külvilágra irányított megismerési törekvésekre.

4, a mesélővel való személyes kapcsolatban a gyermek nagy érzelmi biztonságban érzi magát, és a játéktevékenységhez hasonlóan mesehallgatás elengedett intim állapotában eleven, belső képvilágot jelenít meg. A belső képalkotásnak ez a folyamata a gyermeki élményfeldolgozás egyik legfontosabb formája.

5, A gyermek saját vers- és mesealkotása, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja.

6, A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme.

7, Az óvodában a 3-7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi- népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi -, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van.

A mese minden óvodapedagógus által ismert szerepet tölt be az óvodáskorú gyermekek életében. Ennek olyan életkori sajátosságok adják az alapját, mint a mesei kettőstudat.

Értékes szerepe lehet a csoportban a mese hallgatásakor kialakított, hagyományossá vált szertartásnak. Ilyen szertartás nálunk a gyertyagyújtás, a mesepárna elhelyezése a mesesarokban. Fokozhatja az élményt a „hely” külső képe. A mesesarok berendezése nem csak a kényelmes mesehallgatást szolgálja, megidézi a mesei élményeket a falak díszítésével, az ott elhelyezett eszközökkel. Fontos a mesei élmény kialakítása szempontjából a mesét megelőző cselekvésmozzanatok (előkészítés, szervezés, a várakozás izgalma, a hangulatkeltés).

A gyermekek életkori sajátosságaiból adódóan a mese részévé válik a játéknak. Ez a továbbélés alkotó feldolgozás, újraalakítás, szintén az élménnyé válást segíti elő. Az irodalom közege a nyelv, ezért lényeges, hogy nyelvtanilag tiszta, esztétikailag értékes mesét, verset halljanak a gyermekek. Az óvodán kívül szerzett élményeket, ha esztétikailag elfogadható az óvónő építse be, használja fel a csoport közös élményeinek kialakításába. A mesék, versek az anyanyelv eszközei, a szóhasználat, a sajátos stílus, az írói eszközök gazdag lehetőségeit kínálják. Az irodalmi művek szókészlete, a szójelentés megértése, a mesék fordulatai ösztönzik a gyermeket a szóbeli kifejezésre. Hozzásegítik őket szorongásaik leküzdéséhez, gátlásaik oldásához, képzeletük erősödéséhez, önbizalmuk, „ÉN” képük alakulásához.

Feladat:

- Gyermekek irodalomhoz fűződő pozitív viszonyának kialakítása.
- A nyelvi, verbális kommunikáció formáinak kialakítása, a gyermekek aktivitásával.

Bármelyik műfajt is választjuk, mindegyik élmény a gyermek számára, melynek hatására belső képek alakulnak ki benne, ami az élmény-feldolgozás legfontosabb formája.

A gyermekirodalmi alkotások hangulata, ritmusa, lüktetése, gazdag érzésvilága leköti a gyermek figyelmét.

Óvodánkban a hagyományokhoz, ünnepekhez kapcsolódva választjuk ki az alkalomhoz, a gyermekek érdeklődéséhez, az ismeretnyújtás szintjéhez legjobban illő műveket.

Az óvodában a 3-7 évesek gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi – népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi-, a klasszikus és a kortárs irodalmi művek egyaránt helye van.

Az irodalmi élmények lehetőséget nyújtanak a nemzeti tudat, a Magyarországhoz tartozás érzésének kialakításához. Mivel a nemzeti ünnepekről az óvodában is megemlékezünk, tevékenységek során megismertetjük a gyermekeket országunk címerével, himnuszával, természetesen életkori

sajátosságaik figyelembevételével. A mesék is jó lehetőséget biztosítanak arra, hogy megismerjék hazájukat, múltjukat, s arra is, hogy megtudják, vannak más nemzetek, akik másként éltek és élnek.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Szeressék és igényeljék a mesemondást, mondókázást, verselést.

A gyermekirodalmi alkotások hatása fontos, mert:

- Emberi kapcsolatokra gyakorolt hatása révén mélyíti az önismeretet.
- Oldja az ismeretlen okozta szorongásokat.
- Megadja, a gyermekeknek a kettős átélés lehetőségét egyszerre válik hallgatóvá és résztvevővé.
- A mindennapos irodalmi élmény nyújtása a gyermek lelki fejlődésének elmaradhatatlan része.
- Bővíti, a szókincset, ösztönzi a beszédkedvet.

A mese, vers kapcsolata más nevelési területekkel:

1. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka: lerajzolják, lefestik a mese adta élményeiket, eszközöket készítenek a dramatizáláshoz, babázáshoz.
2. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc: közel hozza a verset a ritmus, a hangzás a vers hangulata által.
3. Anyanyelvi nevelés: gyarapodik szókincsük, nyelvi fordulatokat, tájszólásokat, közmondásokat, szólásokat ismernek meg, elsajátítják anyanyelvük dallamosságát, hangsúlyát.
4. Játék: irodalmi élményeiket beépítik a játékba a dramatizálás, bábozás által.
5. Erkölcsi nevelés: a népmese erkölcsi értékeket közvetít, megláttatja, milyen a pozitív és a negatív hős, segíti az empátiás készség kialakulását, fejlődik nemzeti identitástudatuk, így segítve az eligazodást a gyermekeknek a világban.
6. Esztétikai nevelés:
 - A grammatikailag helyesen, szemléletesen élményszerűen előadott mese esztétikai élményt nyújt.
 - Az esztétikusan válogatott kellékekkel, díszletekkel formáljuk a gyerekek esztétikai érzékét.
7. Közösségi nevelés: dramatizálással, bábozással együttjátékszásra próbáljuk ösztönözni őket.
8. Személyiségfejlesztő hatása:
 - Vágyaik teljesülnek a mesék átélésekor.
 - A mesék mintát adnak bizonyos tulajdonságokra (pl. többet ésszel, mint erővel).
 - Feszültségoldó hatása van.
 - Gondolkodási műveleteket fejleszt.
 - Az önkifejezés egyik eszköze (saját vers/mese alkotása).
9. Mozgás: koordinációs képességeiket fejleszti a mondókák, rigmusok mozgással kísért mondogatásával

Célunk:

Olyan gyerekek nevelése, akik (nek):

- A népi, klasszikus és kortárs irodalmi művek rendszeres hallgatásával megkedvelik, megszeretik a meséket és verseket.

- Örömet okoz a vers és mesehallgatás.
- Nem csak befogadói a különféle irodalmi élményeknek, hanem a maguk által kitalált mesék, versek előadásával, annak mozgással, ábrázolással történő kombinálásával egyben alkotóvá is válnak, megtalálva így az önkifejezés egyik lehetséges módját.
- Szívesen meghallgatnak, megnéznék egy-egy igényes, életkoruknak megfelelő irodalmi előadást.
- Szívesen dramatizálnak.

Az óvodapedagógusok feladatai:

- Igényesen összeállítjuk az irodalmi anyagot.
- Megtervezzük a pihenés előtti mesét.
- Törekszünk a különböző irodalmi műfajok megismertetésére.
- Megteremtjük a helyet, időt, eszközöket a meséléshez, verseléshez, mondókázáshoz, dramatizáláshoz, bábozáshoz.
- Felhívjuk a szülők figyelmét a mindennapos mesélés fontosságára, egyben alternatívaként kínáljuk a média helyett.
- Jó hozzáférhető helyen helyezzük el a könyveket a gyermekek számára.
- Megtanítjuk a könyvek helyes használatát.
- Felelevenítjük a néphagyományokhoz kapcsolódó irodalmi anyagokat.
- Az irodalmi anyagot úgy választjuk meg, hogy az kapcsolódjon a gyermek élményeihez, tapasztalataihoz, igazodjon a gyermeki személyiséghez, járuljon hozzá a népi kultúra átörökítéséhez.
- Tanítás céljából rövid verseket, meséket, mondókákat választunk.
- Lehetőségeinkhez képest mesesarkot alakítunk ki a csoportszobában, melynek hangulata motiválja a gyermekeket a mesehallgatásra, egy-egy történet kialakítására, eljátszására.
- Törekszünk a mesék, versek helyes arányának a megválasztására.
- Építünk a népmesék erkölcsi nevelő értékére.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- Szívesen hallgat meséket, verseket.
- Mesekönyvet nézeget akár egyedül is.
- Mesemondókák lüktetését, ritmusát mozgással kíséri.
- Irodalmi élményeit bábozással, dramatizálással megjeleníti.
- Igényli a mesélést, bábozást, diafilm vetítést.
- Életkorának megfelelő színházi, bábszínházi előadást figyelmesen nézi.
- 10-12 mondókát, 6-8 verset megjegyez.

VII.3. Ének-zene, énekes játék, gyermektánc

„A zenei képességek fejlesztésén túl, zenét értő és szerető, egészséges lelkű, kulturált, boldog emberré nevelés eszköze a zene, az énekszó.”

(Kodály Zoltán)

1, Az óvodában a környezet hangjainak megfigyelése, az ölbeli játékok, a népi gyermekdalok éneklése, az énekes játékok, a zenélés örömet nyújtanak a gyermekeknek, egyben felkeltik zenei érdeklődésüket, formálják zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat. Az élményt nyújtó közös ének- zenei tevékenységek során a gyermek felfedezi a dallam, a ritmus a mozgás szépségét, a közös éneklés örömet. A népdalok éneklése, hallgatása a gyermek-, néptáncok és népi játékok, a hagyományok megismerését, továbbélését segítik. Az óvodai ének- zenei nevelés feladatainak eredményes megvalósítása megalapozza, elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását.

2, Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek (az egyenletes lüktetés, ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában.

3, A zenehallgatási anyag megválasztásánál az óvodapedagógus figyelembe veszi a nemzetiségi nevelés esetében ha szükséges a gyermekek nemzetiségi hovatartozását.

4, Az éneklés, zenélés a gyermek mindennapi tevékenységének részévé válik a felnőtt minta spontán utánzásával.

A zene közvetlenül váltja ki az érzelmeket, ezért is elengedhetetlen eszköze az általános nevelőmunkának. A dalok éneklése vagy meghallgatása fejleszti a gyermek érzékenységet, fogékonyságát.

A zenei fogalom-párok megértése összpontosított figyelmet, pontos megfigyelést kíván.

A felnőtt minta utánzásával az éneklés, zenélés a gyermek mindennapi tevékenységének részévé válik.

A zenehallgatás közben saját élményei alapján minden gyermeknél más képzettársítás jelenik meg.

A zenei tevékenység bármely formáját választjuk, biztosak lehetünk benne, hogy szinte az összes zenei képesség egyidejűleg fejleszthető.

Mivel a gyermek fejlődése- beleértve a zenei fejlődésüket is- egyénenként változó, így a zenei képességfejlesztés is évről évre csoportról csoportra változhat.

Az óvónő éneke, hangszeres játéka, a megfelelően válogatott komoly- és népzenei alkotások erősítik a gyermek zene iránti fogékonyságát.

Fontosnak tartjuk, hogy óvodásaink ne csak saját anyanyelvüket, de az ének-zene sajátos nyelvezetét is megismerjék. Az énekes játékokban a szöveg és a dallam egy tökéletes egység, melynek a tiszta, érthető beszéd kialakításában fontos szerepe van.

Igyekszünk több lehetőséget is biztosítani a gyermekeknek arra, hogy zenei élményhez jussanak (környezet hangjainak megfigyelése, ölbeli játékok, népi mondókák, körjátékok, mozgásos játékok,

zenehallgatás stb...) Ezek mind formálják zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat, felkeltik zenei érdeklődésüket, kreativitásukat.

Mivel a zene és a tánc egymástól elválaszthatatlan, így fontosnak tartjuk, hogy az ének-zenén keresztül, a tánc, néptánc adta örömteli, szabadságot nyújtó mozgás örömét is felfedezhessék a gyermekek.

A hagyományok ápolása, megismerése is fontos számunkra, melyet a tevékenységekhez, jeles napokhoz, ünnepekhez kötődő népdalok éneklésével, hallgatásával, a gyermek-, néptáncok és népi játékok megtanításával biztosítjuk óvodásaink számára.

Ez az utánzásos tevékenység önmagában is örömforrás, de ezen felül nem feledkezünk el a gyermektánc igen sokoldalú fejlesztő hatásáról sem.

Kapcsolat a más nevelési területekkel:

1. Anyanyelvi nevelés:

- Mondókák hangsúlyát, hanglejtését pontosan követi a gyerekdal.
- Mondókák, énekek ismétlése fejleszti a helyes artikulációt, szavak pontos kiejtését.
- Új szavak bővítik a gyermek szókincsét.
- Mozgással egybekötött cselekvések segítik megérteni az új szavakat.

2. Mozgás (gyermektánc, - énekes népi játékok):

- Zene lüktetésével segíti a koordinált mozgás kialakulását.
- Segít a tanulási zavarok leküzdésében.
- Fejleszti a szem-kéz, szem-láb koordinációt.
- Kitartó figyelmet összpontosítást igényel, így a figyelemmel annak minőségét és tartósságát is fejleszti.
- Esztétikai -, és közösségi élményt nyújt.
- Feszültségoldó hatású.
- Pozitívan hat érzelmeire.
- Alternatívát nyújt a számítógép és a televízió helyett.
- Olvasás -, írási nehézségek megelőzésében segít, mert ritmusossága elősegíti a szenzoros integrációt.

Célunk:

Olyan gyermekek nevelése a zenei nevelésen keresztül akik:

- Képesek felfedezni a zene örömét, szabadságát, szépségét.
- Örömmel, felszabadultan énekelnek egyénileg vagy csoportban, irányított keretek között vagy szabadon.
- Szívesen „zenélnek”, játszanak körjátékot, hallgatnak zenét, örömmel mozognak, táncolnak bármilyen zenére.
- Fontosnak tartjuk, hogy minden napjait az ének-zenei nevelés hassa át.

- Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgáljanak a gyermekek zenei képességeinek (a ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitás alakításában.
- Óvodáskorban a zene megszerettetése, a zenével való ismerkedés, a mozgás és éneklés élményének nyújtását.

Ének-zenei nevelés feladatai:

- Készségek fejlesztése a mozgás – hang – szöveg összekapcsolásával.
- Zenei élmény nyújtása és az éneklés ösztönzése.
- Az óvónő szerettesse meg a gyermekkel az éneklést, a gyermekdalokat, szoktassa a gyermekeket tiszta éneklésre.
- Fejlessze a gyermekek ritmusérzékét, hallását, harmonikus szép mozgását, és megfelelően készítse elő a zenei anyanyelv megalapozását.
- Keltse fel az óvónő a gyermekek érdeklődését a magyar népdalok, népi mondókák, gyermekdalok, a ma is élő és felhasználható hagyományok iránt.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Biztosítjuk az időt, teret, eszközt a spontán és tervezett ének-zenei tevékenység szervezéséhez a nap bármely szakában.
- Úgy helyezzük el a hangszereket, „zenélő tárgyakat”, ritmushangszerek, hogy az a gyerekek számára jól hozzáférhető és bármikor használható legyen.
- Sokféle, különböző műfajú, stílusú dalanyag, mondóka, énekes játék, énekes nép játék közül választunk, mutatunk be és tanítunk a gyermekeknek (népzene, komolyzene, kortárs zenei alkotások, műdal, könnyedebb zenei alkotások, más nemzetek zenéi stb.).
- Úgy tervezzük a foglalkozásokat, hogy az érdekes, színes, változatos, tartalmas legyen és keltse fel a gyermekek zenei érdeklődését.
- Megszerettetjük az éneklést, ének-zenét, népi-, és gyermektáncokat.
- Megismertetjük a gyermekeket a különféle ritmushangszerekkel és azok használatával.
- Megismertetjük a gyermekeket a népzenei hagyományokkal.
- Ünnepeinket, jeles napokat igényesen válogatott zenei anyaggal tesszük hangulatosabbá, gazdagabbá.
- Megismertetjük óvodásainkat a magyar zenei-, népzenei kultúra „kincseivel”.
- Sokoldalúan fejlesztjük a zenei készségeiket, képességeiket.
- Követjük és betartjuk a fokozatosság elvét a zenei anyag összeállításánál, feldolgozásánál, a képességfejlesztési feladatok megtervezésénél.
- Felkeltjük a gyermekek zenei érdeklődését, formáljuk zenei ízlésüket és esztétikai fogékonyságukat.
- Fejlesztjük mozgását, ösztönözzük az összerendezett, harmonikus, esztétikus mozgásra a gyermektáncok elsajátításával.
- Nyugodt, vidám légkör megteremtésére törekszünk.
- Reagálunk a gyermekek spontán kezdeményezéseire.
- A dalanyagok kiválasztásakor figyelembe vesszük a játékok, az egyes dallamfordulatok, motívumok nehézségi fokát.
- Az énekhez kapcsolódó járást tekintse úgy, mint a ritmusérzék fejlesztésének alapozása.
- A legfontosabbnak azt tartsa, hogy a gyermek saját képessége szintjén tudjon, merjen és szeressen énekelni.

- A zenehallgatási anyag megválasztásánál figyelembe kell venni a nemzetiségi, etnikai kisebbségi nevelés esetében a gyermek hovatarozását is.

A fejlesztés tartalma:

1. Hallásfejlesztés:

- Magas- mély reláció érzékelteése.
- Halk- hangos különbségének megfigyelése.
- Dallamfelismerés, zenei emlékezet fejlesztése.
- Hangszínek megfigyelése.
- Zenehallgatás (különböző hangulatú, évszakokhoz, eseményekhez kapcsolódó magyar népdalok, könnyen érthető szövegű mődalok, más népek dalai, amit vagy az óvónő ad elő, esetleg hangszeren eljátssza, vagy CD-ről lejátssza).
- Dallambújtatás, belső hallás fejlesztése.
- Intonáció fejlesztése (egyre tisztább éneklésére, hangadásra nevelés).
- Tonalitásérzék fejlesztése (hangnem és alaphang érzetének fejlesztése).

2. Ritmusérzék fejlesztés

- Egyenletes lőktetés érzékelteése.
- Ritmusérzék fejlesztése.
- Tempókölönbségek érzékelteése.
- Szőnetek helyének érzékelteése.
- Motívumhangsúly, sorhangsúly érzékelteése.
- Osztinató gyakorlása (állandóan ismétlődő ritmus vagy ritmusképlet) csak fejlett nagycsoportban javasolt.

3. Mozgás- és térforma fejlesztés:

- Játékos mozdulatok gyakorlásával.
- Egyszerű tánclépések gyakorlása énekes játékok közben.
- Egyszerűbb és bonyolultabb térformák használata énekes-, körjátékok közben.

4. Hangszerek használata:

- Ismerkedés a hangszerekkel.
- Egyszerű ritmushangszerek használata.
- Változatos hangszerhasználat a dalokhoz igazodva.

5. Zenei alkotókedv:

- Dallamfordulatok kitalálása.
- Zenei kérdés- felelet.
- Egyszerű dalok kitalálása.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- 3-6 hangterjedelemben tud énekelni.
- Csoportban és egyénileg is énekel, helyes kezdőmagasságban, tempóban.
- Kb. 20 dalt tud, 10-et jól tud.
- Dallammotívumot visszaénekel.
- Ismeri a zenei fogalom párokat.
- Jól ismert dalt felismer kezdő- vagy dallammotívumról.
- Tud dallambújtatással énekelni.
- Dallammotívumokat visszaénekel egyénileg vagy csoportban.
- Különbféle zörejhangokat felismer.
- Fogékonnyá válik a zenehallgatásra.
- Érti a ritmus és az egyenletes lüktetés közötti különbséget.
- Érzékeli a gyors és lassú különbségét, képes tempótartásra.
- Egyszerűbb tánclépéseket és térformát megtanul, képes egyöntetű, harmonikus mozgásra.
- A ritmushangszereket ismeri, tudja azokat használni.
- Motívumhangsúlyt tapssal, járással, játékos mozdulatokkal képes kiemelni.
- Képes önállóan dallamot kitalálni, kérdez- felelet játékot játszani.
- Ismeri a körjátékok szabályait, önállóan kezdeményezi a körjátékot és el is tudja játszani.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- Tudjon mondókákat, alkalmi dalokat, 6 hangterjedelmű dalokat önállóan előadni.
- Képes legyen dallamokat vagy ritmusmotívumokat egyénileg visszaénekelni és visszatapsolni.
- Önállóan tudjon alkalmazni éneklés során halk-hangos, magas-mély, gyors-lassú ellentétpárokat.
- Tudjon szöveg nélkül dúdolni, zümmögni.
- Ismerje fel a dalokat jellegzetes kezdő vagy belső motívumról, szöveg nélkül is.
- Tudjon hosszabb periódusokkal hangosan és magában énekelni.
- Tudjon felelgetős dalokat közösen énekelni
- Különböztesse meg környezete zörejhangjait, ismerje fel társai, ismerősei hangját.

VII.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

1, A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka, mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. Törekedni kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek bátorítására.

2, Az óvodapedagógus az ábrázoló tevékenységekre az egész nap folyamán teret, változatos eszközöket biztosít. Maga a tevékenység, és ennek öröme a fontos, valamint az igény kialakítása az alkotásra a kreatív önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.

3, Ezen tevékenységek az egyéni fejlettséghez és képességekhez igazodva segítik a képi- plasztikai kifejezőképesség, komponáló-, térbeli tájékozódó- és rendezőképessegek alakulását, a gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagodását és annak képi kifejezését: a gyermekek tér- forma és szín képzeiteinek gazdagodását, képi gondolkodásuk fejlődését, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítását.

4, Az óvodapedagógus feladata megismertetni a gyermekeket az eszközök használatával, a különböző anyagokkal, a rajzolás, festés, mintázás és kézi munka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival.

A gyermek az őt körülvevő tárgyi világról egyre pontosabb ismereteket szerez, majd sokrétű ábrázoló tevékenysége során mindegyiket újra alkotja, rendezi, átszervezi, magáévá teszi. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül.

Ábrázolása nem más, mint a világról kialakított vizuo-motoros reprezentációja.

A megfelelő vizuális önkifejezés kiterjedéséhez szükség van a testséma, a testfogalom minél pontosabb kialakulására, a kinesztetikus észlelés és a térpercepció fejlődésére, hogy a gyermek térben, mozgásban, történésben tudja megjeleníteni a különböző dolgokat.

A vizuális és manuális úton való ismeretszerzés az önkifejezés, a teljes személyiségfejlesztés fontos eszköze. Olyan élményeket kell nyújtunk óvodásainknak, ahol rácsodálkozhatnak a sokszínű világra a teljes szabadság érzését biztosítva.

Fontos, hogy a vizuális tevékenységekben jelenjen meg és tükröződjön a gyerekek értelmi fejlettsége, a környezethez való viszonyuk. Szabadjára engedik érzelmeiket, utat engednek vágyaiknak, jelzéseket adnak magukról, kommunikálnak, szocializálódnak környezetükkel az együttes tevékenységekben. Új technikákkal, eszközökkel, újra hasznosítható tárgyakkal, természetben megtalálható termékekkel, élettelen anyagokkal ismerkednek.

Az ábrázoló technikák összefonódnak a játékkal, konstruálással, barkácsolással, és más művészeti és egyéb tevékenységgel.

A gyermeki ábrázolás olyan speciális tevékenység, melynek során a világról szerzett ismereteit érzékletes, képi úton rögzíti. A bennünk esetlegesen felgyülemlett feszültség a vizuális önkifejezésben oldódik. Maga a tevékenység örömet okoz, lehetősége van az önkifejezésre, befogadóbb lesz a környezet esztétikumának meglátására, reprodukálására.

A finommozgás pontosabbá, könnyedebbé válik, gazdagodnak tér-, forma-, szín képzeik. Alakul igényességük, megalapozódik esztétikai érzékenységük, ízlésük.

Felelősségünk a példaadásban jelentős, hisz a gyerek azt látja szépnek és vonzónak, amit az általa szeretett személy is. Magunk is részt veszünk a vizuális tevékenységekben, ötletekkel, eszközökkel segítjük őket a fantáziájuk kibontakozásában.

Segítjük kreativitásukat, elegendő időt biztosítunk az alkotó tevékenységekhez. Folyamatosan buzdítunk, dicsérünk, egyéni képességeiket figyelembe véve. Az elkészült alkotásokat tiszteletben tartjuk, kiállítjuk, díszítünk velük, ajándékozunk, és pályázatokra küldjük.

Rajzaikat elemezzük, a fejlődési naplóba is teszünk el időszakonként. A gyerekek fejlődését, jelenlegi érzelmi állapotát híven tükrözik az alkotások.

Vizuális tevékenység tartalma:

- Alkotási lehetőségek síkban: rajz, festés, kréta.
- Plasztikai technikák: agyagozás, gyurmázás (gyúrás, gömbölyítés, sodrás, simítás, lapítás, mélyítés).
- Építés.
- Emberábrázolás: élményen alapuló ábrázolás (emberrajz, báb, gyurma, stb.).
- Festés: tempera, ujjal, dugóval, tojásfestés stb.
- Grafika eljárások: ceruza, anyagok: papír, műanyag, gomb, filc, fonal, textil, termékek, termények, növények (falevél, virágok, csuhé), állati eredetű (csigaház, kagyló, gyapjú, méhviasz), élettelen természeti tárgyak (kavics, homok, kő, gyertya).

Vizuális tevékenységek felhasználása:

- Jeles napi készülődés (Márton-nap, advent, anyák napja, húsvéti készülődés, víz világnapja stb.).
- Évszakonkénti díszítés (csoportban, faliújság).
- Népi kézműves technikák megismerése (szövés, körmön fonás, batikolás, nemezelés).
- Díszítés (díszítő technikák megismerése).
- Játék kiegészítők, játékkészítés (pl. memória játék).

Célunk:

Olyan gyermekek nevelése, akik (nek):

- Szívesen, örömmel készítenek kreatív, többféle technika és eszköz felhasználásával olyan alkotásokat, mely híven tükrözi az életkoruknak, és fejlettségi szintjüknek megfelelő ügyességet és fantáziát.
- Kézügyességük, türelmük, alkotókedvük megfelel az iskolaérettség kritériumainak. Minden eszközből képesek új, ötletes, esztétikus alkotást létrehozni.

Az óvodapedagógus feladata:

- Biztosítjuk a gyerekek számára az ösztönző élményeket.
- Megláttatjuk a természet szépségeit, esztétikumait.
- Fejlesztjük a manuális kifejezőképességüket.
- Felébresztjük a gyermekek ábrázolás iránti igényét, vágyát.
- Megismertetjük a gyermekeket az eszközök használatával, a különböző anyagokkal, a rajzolás, festés, mintázás és kézimunka különböző technikai alapelemeivel.
- Biztosítjuk egész nap folyamán a rajzolás, festés, mintázás, kézimunka, barkácsolás lehetőségét, eszközeit, idejét.
- Segítjük a gyermekeket kreativitásuk kibontakozásában, önkifejezésükben.
- Felhívjuk a gyermekek figyelmét a szépségre, az esztétikumra, az értékek megóvására.
- Esztétikus környezetet alakítunk ki, törekszünk a színek és formák harmóniájára.
- Tiszteletben tartjuk a gyermeki önállóság érvényesülését, a gyermekek egyéni látásmódjának kifejeződését.
- A gyermekeket saját és társaik alkotásainak megbecsülésére neveljük.
- Lehetővé tesszük, hogy a gyermekek elkészült munkáinkban gyönyörködheszenek.
- Megbecsüljük alkotásaikat, a szülők számára is látható helyre tesszük.
- A gyermekek alkotásait önmagukhoz mérten dicsérjük, mely folytonos tevékenységekre, javításokra, kreativitásra ösztönzi őket.
- Megismertetjük a gyermekeket életkoruknak megfelelő formában a népművészeti, kortárs művészeti alkotásokkal, a népi hagyományos tevékenységekkel.
- Segítjük a gyermekeket, egyéni fejlettségi szintjüknek megfelelően a térbeli tájékozódásuk fejlődésében.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- Rácsodálkoznak a szép látványra, tudnak gyönyörködni benne.
- Biztonsággal használják és alkalmazzák a megismert eszközöket, anyagokat, technikákat (ceruza-, ecsetfogás, olló használat, gyurma megmunkálása).
- Biztonsággal bánnak a színekkel, ismerik a színkeverés néhány fortélyát.
- Emberrajzuk arányosabbá, részletesebbé válik, megjelenik a mozgás ábrázolása, a több szempontú profil.
- Örömet jelent számukra az ábrázoló tevékenység, türelemmel és kitartással ábrázolnak.
- Kreatívan hoznak létre egyéni és közös alkotásokat.
- Képalkotásaikban és a plasztikai munkáikban egyéni módon jelenítik meg élményeiket, elképzeléseiket.
- Biztonsággal eligazodnak a térbeli és síkbeli alkotásnál

- Alakul térbeli tájékozódó képességük, képi gondolkodásuk, tér-, forma-, szín képzeik gazdagodnak.
- A közös munkák értékelése során szóbeli véleményt nyilvánítanak.
- Önálló és csoportos szervezési munkaformában is képesek tevékenykedni.

VII.5. Mozgás

1, A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának formálásának és fejlesztésének eszközei. Az óvodás kor a természetes hely-, helyzetváltoztató- és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, amelyeket sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formákkal, játékokkal szükséges elősegíteni. Ezzel biztosítható a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatása.

2, A mozgásos játékok tevékenységek, feladatok rendszeres alkalmazása kedvezően hatnak a kondicionális képességek közül különösen az erő és az állóképesség fejlődésére, amelyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését. Fontos szerepük van a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulásában, felerősítik, kiegészítik a gondozás, és egészséges életmódra nevelés hatásait.

3, A spontán, a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket kiegészítik az irányított mozgásos tevékenységek. A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeiben is, miközben együtt hatnak a gyermek személyiségének- a pozitív énkép, önkontroll, érzelmszabályozás, szabálykövető társas viselkedés együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás- fejlődésére.

4, A spontán – a játékokban, azon belül a szabad játékokban - megjelenő mozgásos tevékenységeknek, az egészségfejlesztő testmozgásnak az óvodai nevelés mindennapján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára lehetőséget kell biztosítani. Törekedni kell a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.

A mozgás a gyermek legtermészetesebb megnyilvánulási formája.

Minél kisebbek a gyermekek, annál nagyobb hely kell a mozgáshoz. A mozgásos tevékenység biztonsága érdekében kialakítjuk azokat a szokásokat, szabályokat, melyek biztosítják a balesetek elkerülését.

A rendszeres, kényszertől mentes, örömteli mozgás a gyermek igényévé válik, mely elősegíti egészségük kialakulását, megőrzését, a testi és a motoros képességek fejlődését.

Célunk:

A mozgás kedvezően hat a gyermekek növekedésére, a szervezet erősödésére, teherbíróképességére és szellemi fejlődésére is.

Lehetőséget biztosít az izomzat fejlesztésére, a jó testtartás kialakulására, a szép mozgáskultúra megalapozására. Fontos szerepe van az egészség megóvásában. Felerősíti és kiegészíti az egészséges életmódra nevelés hatását.

Igyekszünk a tornának, játékos mozgásoknak, az egészséges életmódot erősítő egyéb tevékenységeknek teremben és szabad levegőn, eszközökkel és eszközök nélkül, spontán vagy szervezett formában az óvodai nevelés minden napján – az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve – minden gyermek számára lehetőséget biztosítani.

Feladatunk:

- A fizikai állóképesség és mozgáskultúra fejlesztése, az önértékelés és az önbizalom növelése, a személyiség akarati tényezőinek alakítása.
- Nagy és finom mozgások és a fizikális erőnlét fejlesztése, egyensúlyfelépítés, szem-kéz, szem-láb koordináció, ritmusérzék fejlesztése
- Testséma fejlesztése: - testrészek ismerete, a test koordinációjának alakítása, test fogalom, kezesség (laterális, dominancia), térben való tájékozódás elősegítése
- A látás- és hallásérzékelés (vizuális és auditív percepció) fejlesztését alapozó, illetve kiegészítő mozgások.

A mozgás kapcsolata más nevelési területekkel:

1. Gondozás: biztosítja a gyermekek zavartalan fejlődését, egészségük fenntartását.
2. Szocializáció: mert saját testének megismerésével elősegíti az én-tudat és a szociális én fejlődését.
3. Közösségi érzés: közös, örömmel végzett mozgás közben fejlődik toleranciájuk, együttműködő képességük.
4. Matematikai tapasztalatszerzés: téri irányok, formák mozgásával fejlődik térpercepciójuk.
5. Különböző észlelési területek: megnevezett, látott, elvégzett cselekvések elősegítik az észlelési területek integrációját, a fogalomalkotás fejlődését.
6. Anyanyelvi nevelés: mondókákkal kísért mozgások által.
7. Zenei nevelés: zenére, ritmusra végzett mozgások által.
8. Esztétikai nevelés: harmonikus és összerendezett mozgások végzésével

Motorikus képességek csoportosítása:

1. Kondicionális képességek (melyek a mozgásvégrehajtás energetikai bázisát adják)
 - Gyorsaság.
 - Erő.
 - Állóképesség.
2. Koordinációs képességek (a pontos és célszerű mozgásvégrehajtást biztosítják)
 - Egyensúlyozó képesség.
 - Térbeli tájékozódó képesség.
 - Alapmozgások koordinálásának képessége.
 - Szem- kéz- láb koordinációs képesség.

- Szerialitás.
- Kinesztézia.
- Kombinációs képesség.
- Helyzetfelismerési és reagálási képesség.
- Gyorskoordinációs képesség.
- Hajlékonyság, rugalmasság, ízületi mozgékonyság.

A mozgás (testnevelés) tartalma:

Szabad, spontán mozgások:

- Természetes és egyéb mozgások, fogójátékok, mászások, gurulások, futások, bújócskák, labdajátékok.
- Mozgásos népi játékok: ugróiskola, szembekötősdí, különböző ügyességi és erő összemérő játékok.

Szervezett testnevelés:

- Mindennapi testnevelés: játékos formában.
- Testnevelés foglalkozások: természetes emberi mozgások: járás, futás, ugrás, dobás, kúszás, mászás, emelések, egyensúlyozások, eszközökkel végezhető gyakorlatok, mozgásos játékok.

Célunk:

Olyan gyermekek nevelése, akik (nek):

- Természetes és harmonikus mozgása folyamatosan fejlődik a kedvező testi képességekre történő ráhatással.
- Örömmel, sokat és rendszeresen mozognak, igényükké válik a testnevelés, a játékos torna.
- Fejlődnek kondicionális és főleg koordinációs képességeik, elsősorban testi erejük, egyensúlyérzékük és térpercepció érzékelésük.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Mozgásigényük kielégítése a teremben és az udvaron.
- Arra ösztönözzük a gyermekeket mindhárom korcsoportban, hogy a mindennapos játékos mozgásban, szervezett formában, életkoruknak és fejlettségüknek megfelelően vegyenek részt.
- A gyerekek életkorának és képességeinek figyelembevételével differenciált mozgásanyagot állítunk össze.
- Rendszeresen végeztetünk tartásjavító és talpboltozat erősítő gyakorlatokat.
- Személyes példamutatásunkkal törekszünk a mozgás megszerettetésére.
- Biztonságos környezetet alakítunk ki a mozgáshoz.
- Megtanítjuk a betartandó szabályokat a baleset megelőzés céljából.
- Esztétikus, megfelelően kivitelezett mozgásra ösztönözzük a gyerekeket.
- Fejlesztjük nagymozgásukat: járás, futás, kúszás, csúszás, mászás, bújás.
- Fejlesztjük egyensúlyérzéküket.

- Fejlesztjük finommozgásukat: szem-kéz, és szem-láb koordinációjukat.
- Labdatechnikai elemeket gyakoroltatunk: gurítás, dobások fajtái, labdapattogtatás.
- Fejlesztjük testsémájukat: testrészek ismerete és megnevezése, test személyi zónájának ismerete megnevezése, oldaliság alakítás (jobb, bal).
- Percepciófejlesztés: látás, hallás, tapintás, térirányok gyakorlása, taktilis és kinezetikus csatornák fejlesztése.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

- Növekszik teljesítőképességük, mozgásuk összerendezettebbé, természetesebbé, ügyesebbé, ritmikusabbá válik.
- Testi, érzelmi, és szociális képességeik fejlődnek, odafigyelnek társaikra.
- Kialakul testsémájuk.
- Térben jól eligazodnak, nem okoz gondot az oldaliság megkülönböztetése.
- Egyensúlyérzékelésük megabiztos.
- Finommozgásuk érett az iskolai írástanulásra.
- Szem- kéz- láb koordináció magabiztos.
- Szerialitás (sorrendiség) képessége fejlett.
- Motorikus (mozgásos) emlékezetük fejlett, megbízható.
- Cselekvőképességük felgyorsul, mozgásban kitartóak.
- Képesek kocogni 50-100 métert.
- Testsémájuk kialakult.
- Bátran használnak a tornaeszközöket (babzsák, szalag, karika, tornapad, labda, szőnyeg, zsámoly, bordásfal, stb.).
- Ismernek gimnasztikai, támasz, függeszkedő, talajtorna elemeket, labda, egyensúlyozó, fogó-futó, ügyességi feladatokat, sorversenyt, váltóversenyt, stb.
- Képesek a csoport érdekében küzdeni.
- Betartják a szabályokat, a játékokra és a balesetmegelőzésre vonatkozóan is.
- Testtartásuk megfelelő.
- Ismerik a testnevelési vezényszavakat.
- Koordinációs és kondicionális képességeik fejlettebbek.
- Ismerik a labdatechnikai elemeket.
- Testük arányosan fejlett, edzett, teherbíró.
- Mozgásukat irányítani és helyzetben tartani tudják, tempójukat szabályozni képesek.
- Önfegyelmük, figyelmük megerősödik.
- Egészséges versenyszellemük kialakul.
- Szeretik és igénylik a tornát, a mozgást.

VII.6. A külső világ tevékeny megismerése

**„Szeresd a fát, hisz ő is érez,
Szép gyöngén nyúlj a levéléhez,
Ágát ne törd, lombját ne tépjed,
Hagyd annak, ami: épnek, szépnek-
Ne bántsd a fát!**

**Ő is anya, minden levele
Egy-egy gyermek gonddal nevelve;
Gyermek minden ágacskája
Szeretettel tekints föl rája;
Szeresd a fát! „**

/Benedek Elek/

1, A gyermek aktivitása és érdeklődése során tapasztalatokat szerez a szűkebb és tágabb természeti-emberi – tárgyi környezet formái, mennyiségi, téri viszonyairól. Valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszonya alakul a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulja azok védelmét, az értékek megőrzését.

2, A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi, és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét.

3, A gyermek a környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatoknak, ismereteknek is birtokába jut és azokat a tevékenységeiben alkalmazza. Felismeri a mennyiségi, alak, nagyságbeli és téri viszonyokat alakul ítélőképessége, fejlődik tér-, sík- és mennyiségsszemlélete.

4, Az óvodapedagógus feladata, hogy tegye lehetővé a gyermek számára környezet tevékeny megismerését. Biztosítson elegendő alkalmat, időt, helyet, eszközöket a spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzésre, a környezet kultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására. Segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában, továbbá a fenntartható fejlődés érdekében helyezzen hangsúlyt a környezettudatos magatartásformálás alapozására, alakítására.

A körülöttünk levő környezetet a gyermek a családjában kezdi el megismerni.

Az óvoda feladata a családi nevelés által kialakított ismeretekre való építés, azok formálása, tudatosítása, tiszteletben tartása.

A természet megismerésével a gyermekekben a tisztelet és a szeretet folyamatosan nő. Egyre több kérdés, kétkedés merül fel bennük.

Az óvoda biztosítja a lehetőséget a közvetlen tapasztalatszerzésre, séták, kirándulások, kísérletezések, udvari adottságok kihasználása és a megfigyeléshez való eszközök biztosítása által.

Minden szervezett tevékenység közben több módszer együttese jelenik meg.

Az élősarok, a kiállítások, az anyaggyűjtések, a tapasztalatszerzési lehetőségek az udvaron, sétákon, kirándulásokon, a fenntarthatóság megalapozását jelenti óvodánkban.

Környezettudatos nevelésünk eredményeként a gyermekek megszeretik az élővilágot, elfogadják, hogy a természetet, az élőlényeket óvni kell. Életkori sajátosságaikhoz és gyermeki érdeklődésükhöz, tapasztalataikhoz alkalmazkodva környezetvédelmi szemléletük formálódik, érzékenységüket alakítjuk azokkal a jelenségekkel kapcsolatban, amelyek károsíthatják környezetüket. A sétákon, kirándulásokon, egyéb tevékenységek során kialakított szokások a gyermekek igényévé válnak.

Megtanulnak tájékozódni környezetükben, alakul irányérzékük, gyakorolják a gyalogos közlekedési ismereteket. Egyre önállóbbak lesznek, megismerik a kulturált viselkedés szabályait.

A fejlesztés tartalma:

- A néphagyománnyal való ismerkedés során a gyermek megismeri a szülőföld, az itt élő emberek, a hazai táj szűkebb és tágabb környezetének értékeit, tárgyi emlékeit, a jeles napok szokásait, tartalmát.
- A helyi hagyományok és szokások átadásával megismerik a családi és tárgyi kultúra értékeit, megtanulják ezek szeretetét, védelmét.
- A gyermekek rendelkeznek koruknak megfelelő ismeretekkel a családról, a családtagok egymáshoz való viszonyáról, az együttélés konkrét tapasztalatairól.
- Beszélgetsenek az óvodai élet első élményeiről, ismerkedjenek óvodai környezetükkel, a velük foglalkozó felnőttekkel.
- Ismerkedjenek meg testükkel, tudják megnevezni a testrészeket, érzékszerveiket, azok funkcióit, védelmét, tisztántartását.
- Séták alkalmával gyakorolják a gyalogos közlekedést, ismerjék az utcán látható közlekedési járműveket.
- Ismerjék meg településüket, látogassanak el a közeli intézményekbe, szaküzletekbe, ismerkedjenek meg a környezetükben dolgozó emberek munkájával.
- Figyeljék meg a napszakokat és gyakorolják az ezekhez kapcsolódó tevékenységeket.
- Kísérjék figyelemmel az évszakok váltakozásait, az évszakokat jellemző jelenségeket, figyeljék meg az évszakok közötti lényeges különbségeket.
- Szerezzenek tapasztalatokat az időjárás és az öltözködés összefüggéseiről.
- A növény és az állatvilág megismerése fontos része a környezet megismerésének védelmüket, gondozásukat a helyszínen is módunkban áll közvetlenül megfigyelni. Pl.: házak udvarán, kiskertekben.
- Helyi szokásaink többsége a naptári évekhez, az évszakok változásaihoz, az emberi élet sorsfordulóihoz és az egyházi ünnepekhez fűződik, a mezőgazdasági munkákat is ezeken a jeles napokon igyekszünk bemutatni, ezekhez a napokhoz kapcsolódnak az állatok viselkedésére vonatkozó és emberi tevékenységeket jelölő szokások megfigyelése, feldolgozása.
- Képesek legyenek jól ismert tulajdonságok szerint válogatás folytatására, sorba rendezésre, illetve önálló szempontok szerinti képzésre.
- Használják helyesen a matematikai fogalmakat értelmi, életkori fejlettségük szintjén.
- Tudjanak összemérve két halmazt, párosítást alkalmazni.

- Tudjanak előállítani különféle elrendezéssel, bontással ugyanannyit, kevesebbet.
- A tízes számkörben tárgyakat meg tudjanak számolni.
- A geometria területén tudjanak megnevezni, majd szétválogatni formákat, alakzatokat tulajdonságaik szerint.
- Megfelelően használják a térben az iránymutató szavakat.

A környezet megismerésének négy területét különböztetjük meg:

- Társadalmi és természeti környezet megismerése.
- Környezetalakítás.
- Környezetvédelem.
- Környezetünk formai és mennyiségi viszonyai.

Kirándulások, séták alkalmával a gyermekek:

- Gyűjtenek természet adta kincseket („kincsesdoboz”).
- Megfigyelik a természet változásait, szépségeit, növényeit, állatait.
- Megtanulják séták, kirándulások szokásait, a természet megóvására vonatkozó szabályokat.
- Legyenek toleránsak társaikkal.
- Készítsenek „élménynaplót”, rajzot stb. ... a látott élményekről.
- Bővíüljön szókincsük.

Célunk:

Olyan gyermekek nevelése, akik:

- Feltalálják magukat szűkebb természeti és társadalmi környezetükben.
- Tapasztalatokat, ismereteket szereznek a mindennapokban, felkínált lehetőségek kísérletek által a természeti értékekről, a világ változásairól, miközben matematikai tárgyú ismereteket is elsajátítanak
- A természet kincseit megbecsülik, óvják, segítő szándékkal fordulnak a növények és az állatok felé.
- Ismereteket szereznek a néphagyományok által a szülőföldjükéről és a jeles napokon hagyományait, éltetik.

Az óvodapedagógus feladatai

- Támaszkodunk a gyerekek spontán érzelmeire, érdeklődésére, megismerési vágyára.
- Elmélyítjük, rendszerezzük a meglévő ismereteiket.
- Biztosítjuk a változatos tevékenységeket a felfedezéshez, a megismeréshez.
- Figyelembe vesszük a környezet sajátosságait a témaválasztásnál.
- Közvetítjük a nemzeti kultúra értékeit ünnepek és hagyományéltetés formájában.
- Megismertetjük lakóhelyünk értékeit.

- Bevonjuk a gyerekeket a környezetünk alakításába, ápolásába.
- Látogatásokat szervezünk különböző munkahelyekre (pl. gyógyszertár, posta).
- Meglátatjuk az összefüggéseket, ok-okozati viszonyokat (pl. az időjárás és öltözködéssel kapcsolatban.).
- Megismertetjük a környezetvédelem alapjait.
- Ismereteket nyújtunk növények, állatok fejlődéséről, gondozásáról, védelméről, hasznáról.
- Sétákat, kirándulásokat szervezünk.
- Megfigyeltetjük a legapróbb növényt, rovar, meghallgatjuk a madarak hangját, más állatok neszeit, gyűjtjük a természet kincseit (kavicsok, magok, termések stb...) és ötletet adunk azok felhasználására.
- Megismertetjük és gyakoroltatjuk a helyes közlekedési szabályokat.
- Szem előtt tartjuk a közlekedési morál megalapozását.
- Megtapasztaljuk az évszakok, mapszakok változását, a természet szépségét és állandó körforgását.
- Megtanítjuk a gyerekeknek a testrészek, érzékszervek nevét, funkcióját, védelmét.
- Megismertetjük a hazai táj szépségét, a természetvédelem fontosságát, szülőföldünk szépségét.
- Elősegítjük a gyermekek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését.
- Cselekedeteinket áthatja a környezettudatos magatartás.
- Odafigyelünk a madarak életére, folyamatosan ellátjuk az ezzel kapcsolatos aktuális feladatainkat.
- Folyamatosan alakítjuk, formáljuk az élősarkot az évszaknak megfelelően (termések, termények rendezése, csíráztatás, stb. ...).
- A jeles- és világnapokat, mint hagyományokat megjelentetjük az óvodai életben tapasztalatszerzéssel és cselekedtetéssel, és azok feldolgozásával.
- Biztosítjuk a tapasztalatszerzés lehetőségét szűkebb és tágabb környezetünkben (természeti- emberi- tárgyi), megfigyeltetjük, figyelmüket ráirányítjuk a mennyiségi és téri viszonyok közötti különbségekre.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Tudja, hol lakik, mi a pontos címe.
- Tudja saját és szülei nevét és ismeri foglalkozásukat.
- Tudjon bemutatkozni.
- Különbséget tud tenni évszakok között.
- Tisztában van az évszakok közötti időjárási jelenségekkel.
- Ismeri a napszakokat.
- Rendelkezik elemi közlekedési ismeretekkel.
- Ismeri, szereti és óvja környezetét.
- Tisztában van nemzeti hovatartozásával.
- Szereti szülőföldjét, felismeri nemzetünk jelképeit.
- Tudja csoportosítani a járműveket aszerint, hogy hol közlekednek.
- Ismeri közvetlen környezetét, eligazodik benne, tisztában van a saját maga körüli teendőkkel.
- Ismeri a környezetében található növényeket és állatokat.
- Ismeri és megoldja a növényápolás és állatgondozás egyszerűbb feladatait.

- Ismeri az őt körülvevő és tágabb környezetében lévők munkáját és ismer néhány foglalkozási ágat.
- Kialakultak azok az alapvető magatartásformák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek.
- Gyűjti a természet kincseit, terméseit, barkácsolásához felhasználja ezeket.
- Szelektíven gyűjt hulladékot.
- Komposztálás alapjait ismeri.
- Ügyel az energiafogyasztás csökkentésére.

VII.7. Munka jellegű tevékenységek

1, A személyiségfejlesztés fontos eszköze a játékkal és a cselekvő tapasztalással sok vonatkozásban azonosságot mutató munka és munka jellegű játékos tevékenység- az önkiszolgálás, a segítség az óvodapedagógusnak és más felnőtteknek, a csoporttársakkal együtt, értük, később önálló tevékenységként végzett alkalmi megbízások teljesítése, az elvállalt naposi vagy egyéb munka, a környezet-, a növény- és állatgondozás.

2, A gyermek munka jellegű tevékenysége:

- örömmel és szívesen végzett aktív tevékenység
- a tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok mintaként, az önállóság, a felelősség, a céltudatosság alakításának fontos lehetősége
- a közösségi kapcsolatok a kötelességteljesítés alakításának eszköze, a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája

3, A gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekkel való együttműködést és folyamatos konkrét, reális, vagyis a gyermeknek saját magához mérten fejlesztő értékelést igényel.

A munka célra irányuló tevékenység, többnyire külső irányítással folyik, a gyermekektől belső fegyelmet, kötelezettségvállalást és annak teljesítését igényli.

A munka elvégzését külső szükségesség indokolja, a gyermekeknek valamit teljesíteniük kell, munkájuk eredményét ők és mások egyaránt tapasztalják.

A munka végzése közben megfigyeléseket végeznek, tapasztalatokat, ismereteket szereznek természeti és társadalmi környezetükről.

A kedvvel végzett munka hatására alakul ki a gyermekekben a munkavégzés készsége és szokása.

A gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekkel való együttműködést és folyamatos konkrét, reális, vagyis saját magához mérten fejlesztő értékelést igényel.

A munka az óvodánkban önként és szabadon választott tevékenység, amely általában valamely szükségletből indul ki, és a végén kézzel fogható eredménye lesz.

Az első időben a gyermeknek a munka is játék.

Dicsérrel, ösztönzéssel az önmegvalósításuk által megszeretik, igényükké válik.

Rájönnek, hogy minden tevékenység előtt és után szükség van a segítségükre, aktív részvételükre és annak sikere annál nagyobb, minél többet ténykednek, munkálkodnak.

Meg kell teremteni a munkához szükséges nyugodt, kiegyensúlyozott légkört.

Önálló munkavégzéssel adunk módot, hogy a gyermekek a szükséges készségeket, jártasságokat elsajátítsák, gyakorolják.

A közvetlen segítség a gyermekek önállóságának, és a munka elvégzéséhez szükséges ismereteiknek, készségeiknek fejlesztésében nyilvánul meg.

A napirendben megfelelő időt biztosítunk, hogy a különböző feladatokat a gyermekek egyéni tempójuknak megfelelően végezzék.

Az óvónő és a dajka kezdi a munkát és mintát ad a gyermekeknek a pontos kitartó munkavégzésre.

Legfontosabbnak tartjuk a munkára nevelésben, hogy maguk ismerjék fel adott szituációban a munka elvégzésének szükségességét.

Munka közben fejlődnek pozitív személyiségjegyeik, mint a tisztaság, rendszeret, a segítőkészség, az akarat tevékenységeik, kitartásuk, a kognitív képességek, mint figyelem, emlékezet, szerialitás, problémamegoldás, kreativitás.

A környezet ismerete, megóvása terén tett nevelés alapjait a környezetük rendjével és annak szükségletté válásával érzük el.

A rendszeresség, a feladattudat, a felelősség érzése nyugalmat, biztonságot adnak, segítik önmegvalósítási szándékaikat.

Nagyon jó közösségformáló erő a másokért végzett tevékenység, a mások munkájának megbecsülése.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekeket pedig képességeikhez mértén neveli, formálja, segíti a beilleszkedésben, elfogadásban és sikerélményhez juttatásban. Ebben az esetben az óvodapedagógus egyénre szabottan ad feladatot, mely tudatos tervezést igényel.

Munkajellegű tevékenységek:

- Önkiszolgáló munka.
- Naposi munka.
- Felelősi rendszer.
- Közösség érdekében végzett tevékenységek.
- Egyéni képességekhez mért megbízatások.

Célunk:

Olyan gyermekek nevelése, akik:

- Az óvodában adódó munkalehetőségeket örömmel, szívesen végzik.
- Elsajátítják a munkavégzéshez szükséges készségeket, képességeket, személyes attitűdöket, tulajdonságokat, mint a kitartás, önállóság, felelősségérzet, közösségi érzés.

Önkiszolgálással kapcsolatos teendők:

Mosdóhasználat, öltözködés, zsebkendőhasználat, terítés és asztal leszedés, játékok elrakása, otthonról hozott játékaik rendben tartása, foglalkozásokhoz kapcsolódó öltözködés (torna, festés, gyurmázás stb.), környezetük rendjének megtartása, rendbetétele (leesett játék felvétele, ruhája összehajtása, fogmosó készlet rendben tartása), egyéni szükségletek (egyéni tisztálkodási, étkezési szokások).

Közösség érdekében végzett tevékenységek:

Teremrendezés játépkolálás, asztal rendbetétele barkácsolás, kézműveskedés után, sepregetés, levél összeszedése, hólapátolás, növények gondozása, szalvétahajtogatás, udvari játékok elrakása, rendbetétele, salátakészítés, süteménykészítés.

Naposi munka:

Asztal megterítése (fokozatos nehézségi feladatok bevezetésével), terítő hajtása, pohár, tányér, szalvéta osztása, asztalok rendbetétele.

Megbízások, egyéni képességekhez mért megbízások:

Fénymásoltatás, üzenetek átadása óvodán belül, otthon végezhető gyűjtő munka („házi feladat”), gyümölcs kiosztása, kirándulások, séták alkalmával adandó feladatok elvégzése, jeles napok, ünnepek alkalmával adódó feladatok elvégzése.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Betartjuk a rendszeresség, folyamatosság, következetesség, ismétlődés, egyéni bánásmód elvét.
- Ügyelünk az örömmel, szívesen, önkéntesen vállalt, változatos munkalehetőségek biztonságára.
- Biztosítjuk a munkavégzéshez szükséges eszközöket, megismertetjük a gyermekekkel, azok célszerű használatát.
- Folyamatos buzdítással, dicsérettel, ösztönözzük a helyes, pontos, céltudatos megvalósítást.
- Sikerélményhez juttatjuk a gyerekeket.
- Megismertetjük a gyermekeket a munkaszervezés folyamataival, alakítjuk kötelességtudatukat, felelősségtudatukat, erősítjük kezdeményezőképességüket, együttműködési képességüket.
- Tapasztalatok útján felfedeztetjük a gyermekekkel a munka hasznosságát, szükségességét.
- Ösztönözzük a munka örömeinek átélését, a munkát végző ember iránti tiszteletet, munkavégzés közbeni egymáshoz történő alkalmazkodást.
- Egymás munkájának megbecsülésére neveljük a gyermekeket.

- Munkavégzés során a higiéniai és balesetvédelmi szabályok betartása, egészség, testi épség megóvására nevelünk.
- Megteremtjük a gyermekek számára az életkorukhoz, erejükhöz mért munkalehetőségeket. Tartalmilag gazdag, változatos feladatok biztosítására törekszünk.
- A munka jellegű tevékenységek végzése közben a kitartás, a felelősségérzet, a kötelességteljesítés az önértékelés és a közösségi értékelés alakulását erősítjük.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- A gyerekek szívesen, örömmel végzik a teendőiket.
- Szívesen segítenek a felnőtteknek és társaiknak.
- Önként ajánlják fel segítségüket a tevékenységekhez.
- Feladataikat figyelmesen, pontosan, precízen, rendszeresen végzik.
- A közösségért végzett tevékenységeknél egymás között elosztják a feladatokat.
- Segítőkések, közösségi érzékenységük fejlett.
- Észreveszik a segítségnyújtási, támogatási lehetőségeket.
- Megbeszélik, elosztják egymás között a feladatokat.
- Megbecsülik a saját és mások munkáját, az őket körülvevő környezetet.
- Óvják, védik a természetet és az állatokat.

VII.8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

**„A tanulás ne lecke legyen a gyerekeknek,
hanem szívdobogtató élmény”
(József Attila)**

A tevékenységekben megvalósuló tanulás sokoldalúan, tevékenységben és cselekedtetés közben fejleszti a gyermekek értelmi képességeit, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja.

Az óvodai tanulás elsődleges céljának a gyermek kompetenciáinak fejlesztését, attitűdök erősítését és a képességek fejlesztését tartjuk. A tanulás nem szűkül le az ismeretszerzésre, hanem az egésznap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg.

Törekszünk olyan cselekvés és tanulási formák alkalmazására, amelyek figyelembe veszik a gyermekek életkori sajátosságai mellett a mindenkori fejlettségi szintet, jelzik a fejlődésbeli lemaradásokat, megadják az egyénre szabott feladatokat.

Arra törekszünk, hogy a játékba integrált tanulás a gyermekek számára örömet jelentsen, és hogy az óvodapedagógus az ismeretszerzés irányítása során személyre szabott pozitív értékeléssel segítse a gyermekek személyiségének kibontakozását.

Az iskolára történő felkészülés közvetett segítése személyre szabott pozitív értékeléssel, a tanulási készségek, képességek differenciált fejlesztésével valósuljon meg.

Az ismeret elsajátítás alapfeltétele mindennek előtt, a meleg- korlátozó, előítélet- mentes, szeretetteljes légkör, melyben tiszteletben tartjuk az elmélyülten játszó gyermeket, az ő szándékát és döntési jogát.

Játékosan a gyermekek társadalmi és természeti környezetében szerzett élményeikre és spontán szerzett ismereteikre támaszkodunk.

Előnyben részesítjük a gyermekek cselekvő aktivitását, a közvetlen, sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségét biztosítva, kreativitásukat erősítve.

Az óvodás gyermeknek az óvodában a tanulás akkor válik örömtelivé, ha az óvónő a kíváncsiságára, érdeklődésére alapoz, felkelti a megismerési- és a tudásvágyat, engedi az önállóságot, a szabad választást, próbálkozást, felfedezést.

Az értelmi képességek fejlesztése nyugodt, jó hangulatú, elfogadó légkörben telik, intellektuális érzelmeket kelt (önbizalom és feladattudat erősítése).

Az utánzásos, minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás folyamatában az óvónő a minta, aki tetteivel a legerősebb hatást gyakorolja a gyermekekre.

Ehhez társulnak olyan szervezett tanulási lehetőségek, mint az óvónő által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, ami a gyermek kíváncsiságára, kérdéseire, válaszokra, meglevő tudására épülő ismeretszerzését foglalja magában.

A gyermekeket önmagukhoz képest kell fejleszteni, egyéni módszerekkel, eszközökkel, figyelembe venni cselekvéseik során kialakult tempójukat. Ezért fontos megismernünk a gyermekeket, mielőtt tervezünk.

Alkalmazott módszereink: megfigyelés, vizsgálódás, kipróbálás, kísérletezés, vita, tanakodás, buzdítás, elmesélés, bemutatás, bátorítás.

Mi magunk kezdeményezőként, ösztönzőként, tanácsadóként, katalizátorként működünk.

Elsősorban egyéni, páros, mikrocsoportos, frontális formában valósítjuk meg a céljainkat.

Tervezésünk évszakra, ünnepkörre, élményekre épülve történik.

Célunk:

Olyan gyermekek nevelése, akik (nek):

- Képességei a nap folyamán örömmel, kényszer nélkül végzett játéktevékenységek által folyamatosan fejlődnek, ismereteik bővülnek, rendszereződnek, rögzülnek.
- Megszerzett tudásuk, kreatív gondolkodásuk által egyre közelebb kerülnek a problémamegoldó gondolkodáshoz, mely lehetővé teszi számukra a zökkenőmentes iskolakezdet.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Elősegítjük a minél több érzékszervet igénybe vevő játékos tevékenységet.
- A gyermekek meglevő élményeire, tapasztalataira, ismereteire építünk.
- Lehetőséget teremtünk a játékos tapasztalatszerzésre.
- Változatos élményekhez juttatjuk a gyermekeket.
- Kielégítjük és fenntartjuk a gyermeki kíváncsiságot, érdeklődési vágyat.
- Cselekedtetés közben vezetjük rá a gyermekeket a problémamegoldásra.

- Figyelembe vesszük a gyermekek egyéni fejlettségi szintjét.
- Értékelésünk személyre szabott, és a pozitívumokat emeli ki.
- Eljuttatjuk a gyermekeket az önmegvalósítás érzéséhez.
- Indirekt irányítást alkalmazunk.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- Örömmel, önállóan, motiváltan vesznek részt a különböző tevékenységekben
- Erősödik a gyermekek kreativitása a probléma helyzetekben adódó felfedezések által
- A spontán és szervezett tevékenységekben fokozódik cselekvő aktivitásuk
- Az egyénre szabott tapasztalatszerzések közben kialakul és fejlődik a gyermekek önállósága, feladattudata, kezdeményező, alkotó és szervező készsége
- A természetes és szituációs helyzetekben bővülnek ismereteik az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetről
- Megjelennek az önálló probléma megoldási törekvések.

A gyermek fejlődésének jellemzői az óvodáskor végére:

Ahhoz, hogy egy gyermekekről azt mondhassuk: iskolaérett, nem csak intellektuálisan kell megfelelnie az iskolába lépéshez szükséges kritériumoknak, hanem biológiailag és szociálisan is érettnak kell lennie.

1. Biológiai jellemzők:

- Testi adottságai (súly, magasság) megfelelőek.
- Érzékszervei épek.
- Mozgásrendszere ép, mozgása harmonikus, összerendezett, jól koordinált, automatikusan irányított.
- Mozgása és szükségletei akaratlagos irányítására képessé válik.
- Megkezdődik a fogváltás folyamata.

2. Szociális fejlettség jellemzői:

- Kiegyensúlyozott, érzelmein, indulatain képes uralkodni.
- Képes szükségleteit késleltetni.
- Igényli a közösséget, képes elfogadni a közösségben kialakított szabályokat, tud „létezni” a közösségben.
- Felnőttek, pedagógusok irányítását elfogadja.
- Együttműködik a társakkal, pedagógusokkal, felnőttekkel.
- Feladattudata kialakult, munkatempója átlagos, kíváncsi, érdeklődő és várja a feladatokat.
- Tud önállóan és csoportban is dolgozni, teljesíteni.

3. Intellektuális jellemzők:

- Elemi ismeretekkel rendelkezik magáról és a világról.
- Érdeklődése sokrétű, felkelthető, fenntartható.
- Figyelme szándékos, irányított, legalább 15-20 percig fenntartható.
- Mechanikus, önkéntelen emlékezetét és a bevésés folyamatát egyre inkább felváltja a logikus gondolkodás és bevésés.
- Kezdi megérteni a bevésés és felidézés technikáját, így a tanulási folyamat egyre hatékonyabbá válik.
- Érthetően, tisztán, folyamatosan beszél, életkorához képest árnyaltan fejezi ki magát, változatos mondatszerkezeteket használ, szókincse gazdag, árnyalt.
- Képes mesét, eseményt időrendi sorrendben, mások számára érthetően elmesélni.
- Képes ítéletalkotásra, következtetések levonására, elemi összefüggéseket felismer.
- Képes rövid távú, tervezésre, cselekedeteinek koordinálására.

Célunk:

Hogy a gyermekek, akik intézményünkbe járnak képessé és alkalmassá váljanak az iskolai életre.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Felkészítjük a gyermekeket az iskolai élet megkezdésére a családdal szorosan együttműködve (testi, lelki, értelmi).
- Segítséget nyújtunk, biztosítjuk a felzárkóztatás lehetőségét azoknak a gyermekeknek, akiknél valamely területen lemaradást tapasztaltunk (pszichológus, logopédus).
- Sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka és rendszeres konzultációk mellett kívánjuk elérni az iskolakezdéshez szükséges fejlettségi szintet.
- Segítünk a megfelelő iskola kiválasztásában a családoknak.
- Tájékoztatjuk a szülőket gyermekük aktuális fejlettségéről az iskolaválasztás előtt fogadóóra keretében, segítő szakemberekhez irányítjuk a gyermeket a szülők beleegyezésével, ha szükséges.

VIII. A KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK EGYÉNI FEJLESZTÉSE ÉS FEJLŐDÉSÉNEK SEGÍTÉSE

VIII.1. Sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése

Óvodánk a szakértői bizottság véleménye alapján ellátja a Nemzeti Köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. Tv. 4 § 25 pontja szerint: a különleges bánásmódot igénylő érzékszervi (látás, hallás), beszéd fogyatékos, mozgásszervi, értelmi fogyatékos, vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartás zavarral) küzdő, a többi gyermekkel együtt nevelhető sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelését.

Amennyiben az óvodában sajátos nevelési igényű gyermek kerül, úgy részére az Országos Szakértői és Rehabilitációs Bizottság szakvéleménye, illetve a 32/2012. (X.8.) EMMI rendelet alapján a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve szerint járunk el.

Az óvodai nevelés a sajátos nevelési igényű gyermekeknél is a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekszik.

A nevelés hatására a sérült kisgyermeknél is fejlődik az alkalmazkodó készség, az akaraterő, az önállóságra törekvés, az érzelmi élet, az együttműködés.

A sajátos nevelési igény szerinti környezet kialakítása, a szükséges tárgyi feltételek, és segédeszközök megléte akkor biztosítja a nevelési célok megvalósíthatóságát, ha a napirend során a gyermek mindig csak annyi segítséget kap, ami a további önálló cselekvéséhez szükséges.

Gyógypedagógiai, orvosi, pszichológiai komplex vizsgálat diagnózisára, javaslataira kell építünk.

A sajátos nevelési igény kifejezi:- a gyermek életkori sajátosságainak a fogyatékoság által okozott részleges vagy teljes körű módosulását, a képességek részleges vagy teljes kiesését, fejletlenségét, eltérő ütemű fejleszthetőségét.

Célunk:

A gyermek függetlenül attól, hogy sérülés vagy egyéb ok következtében fejlődésben akadályozottak, megkülönböztetés nélkül vehessenek részt intézményi nevelésben.

Feladatunk:

- Biztosítjuk a különleges bánásmódot igénylő gyermek beilleszkedését és együtt haladását a többi gyermekkel, ez segíti a nyitottabb személyiség formálását.
- Beépítjük a Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság által adott javaslatokat az egyéni fejlesztési tervbe.
- Felkészítjük a pedagógusokat, a szülőket és a többi gyermeket a sajátos nevelési igényű gyermek érkezésére.
- Érvényesítjük a fejlesztő szemlélet, diszfunkció-specifikus módszerek alkalmazását, folyamatos értékelése, együttműködünk a szakemberekkel.
- Elfogadó, eredményeket értékelő környezetet teremtünk.
- Elvárásainkat a gyermek fogyatékoságának jellege, súlyosságának mértéke alapján alakítjuk.
- Figyelembe vesszük terhelhetőségét.
- Fejlesztési feladatainkat, céljainkat: minden esetben a fejleszthetőséget megfogalmazó gyógypedagógiai – orvosi – pszichológiai komplex vizsgálat diagnózisára, javaslataira építjük: - hiányzó vagy sérült funkciók kompenzálása, helyreállítása a meglévő ép funkciók bevonásával.
- Törekszünk a különféle funkciók egyensúlyának kialakítására.
- Elfogadtatjuk a speciális eszközöket és segítünk használatában.
- Fejlesztjük az egyéni sikereket segítő tulajdonságokat, funkciókat.
- Az egyes területen kimagasló képességű gyermekeket támogatjuk.
- Egyéni szükségletekhez igazodó környezetet, bútorokat, napirendet biztosítunk.
- Speciális segédeszközök következetes használatára és megóvására nevelünk.
- Bővítjük a kompenzációs lehetőségek körét a nem vagy kevésbé sérült funkciók differenciáltabb működésének fejlesztésével.
- Próbáljuk támogatni a sajátos nevelési igényű gyermekeket abban, amiben kiemelkedően jól tudnak teljesíteni.
- Együttműködünk a sérült gyermek családjával.

A mozgásszervi fogyatékos (mozgáskorlátozott) gyermek

A mozgásrendszer veleszületett vagy szerzett károsodása és / vagy funkciózavara miatt jelentős és maradandó mozgásos akadályozottság áll fenn, melynek következtében megváltozik a mozgásos tapasztalatszerzés és szocializáció.

A különleges gondozási igényt meghatározza a károsodás ideje, formája, mértéke, területe.

Kiemelt feladatunk:

- Mozgásos akadályozottságból eredő hátrányok csökkentése.
- Segédeszközök használatának kipróbálása, megtanítása, ezekkel a tágabb és szűkebb környezet minél sokrétűbb megismerése.
- A megtanult mozgás alkalmazására nevelés.
- Biztosítjuk a megfelelő mozgás- és étletteret,
- Minél nagyobb önállóságra nevelés.
- Mozgásfejlesztést, egyéni habilitációs, rehabilitációs feladatainkat a csoport napirendjéhez igazodva valósítjuk meg (tartási és mozgási funkciók segítése, hely és helyzetváltoztatás javítása, nagy és finommozgás fejlesztése, mozgásfejlesztő segédeszközök szükség szerinti alkalmazásának kialakítása).
- Fejlesztjük önellátásában, önkiszolgálásában.
- Fejlesztjük játék tevékenységében: ha kell, átrendezzük a játékteret, megpróbáljuk őt a többi gyerek játékába aktívan bekapcsolni.
- Fejlesztjük kommunikációját, ha mozgáskorlátozottságához társul kommunikációs probléma: bevonjuk minden nyelvi és kommunikációfejlesztést segítő játékba, akár egyénileg, akár csoportosan.
- Fejlesztjük zenei képességeit: ének-zene előnyösen befolyásolhatja a mozgásfejlődését (elősegíti a test ellazulását, társas cselekvést, fejleszti a ritmus és tempóérzékelést.)
- Fejlesztjük ügyességét: kézfunkciót és manipulatív tevékenységek segítségét célzó testhelyzeteket biztosítunk, kóros izommozgásokat próbáljuk leépíteni, eszközöket rögzítjük, finommotorikát és grafomotorikumot célirányosan fejlesztjük.
- Biztosítjuk a tapasztalatszerzését, a cselekvéses megismerés lehetőségét.
- Fejlesztjük a kognitív funkciókat, észlelési területeket, figyelmet, emlékezetet, téri tájékozódást stb...

A látássérült gyermek

A nevelés-oktatás szempontjából lehetnek vakok, alig látók és gyengén látók.

Óvodai nevelés keretében a gyengén látók ellátását tudjuk biztosítani az épület adottságaiból adódóan és a személyi, tárgyi feltételeink tekintetében.

A gyengén látó gyermekek főleg látásuk útján tájékozódnak a világban, de ép látású társaiktól eltérően sokkal közelebbről, kisebb térben használják látásukat.

Kiemelt feladatunk:

- Testtartási hibák megelőzése, megtanítjuk a helyes testtartást.
- A környezet vizuális megismertetése:- látásneveléssel, azaz a látás használatának megtanítása távoli és közeli környezetben.
- Mozgásfejlesztéssel, azaz a mozgáskoordináció és a mozgásbiztonság fejlesztésével, térbeli tájékozódás fejlesztésével, a finommotorika fejlesztésével kézügyesség, írás előkészítés.
- Hallási figyelem fejlesztése, mert segíti a tájékozódást és a tanulást.
- Tapintásos észlelés fejlesztése, mert kiegészíti a tárgyak tulajdonságairól szerzett ismereteket.

A hallássérült gyermek

A súlyosan, kevésbé súlyosan hallássérült gyermekek hallásvesztése a főbb beszédfrekvenciákon oly mértékű, hogy ennek következtében a beszédnek hallás útján történő megértésére nem, vagy csak részben képesek.

A halláskárosodás miatt gyakran sérül a beszéd és a nyelvi kompetencia, ezért korlátozottá válik a nyelvi alapokon történő fogalmi gondolkodás kialakulása, módosulnak a megismerő folyamatai, esetenként megváltozik a személyisége.

Kiemelt feladatunk:

Nyelvi kommunikáció megalapozása, megindítása, fejlesztése (a korai pedagógiai és audiológiai gondozásra építve.)

Az enyhén értelmi fogyatékos gyermek

Fejlesztésében meghatározó és kívánatos a nem fogyatékos óvodás korúakkal történő együttnevelés. Az integrált óvodai nevelésben szükség szerint gondoskodni kell a folyamatos gyógypedagógiai megsegítésről.

Külön óvodai csoport létesítése csak abban az esetben indokolt ezeknek a gyermekeknek, ha az 5. életévüket betöltötték és szakmailag teljesen indokolt, hogy az iskolába lépéshez szükséges fejlettséget csak speciális nevelés keretében, intenzív gyógypedagógiai fejlesztés mellett éri el.

Kiemelt feladatunk:

- Segítjük a beilleszkedést a csoportba, a társak elfogadását.
- Elősegítjük a spontán tanulást.
- Törekszünk a társakkal való együttműködésre.
- Fejlesztjük a kommunikációs képességet a sokféle tapasztalat, ismeret, viselkedésminták megismerésével, amit a kortársakkal csoportban megél.

A középsúlyos értelmi fogyatékos gyermek

Óvodában lépéskor bizonytalan nagymozgás, ügyetlen manipuláció, sztereotip mozgások jellemzik a gyermekeket.

Nem szobatiszták, beszédértésük gyenge.

Kommunikációjuk súlyosan korlátozott, sérült a figyelem, a motiváció, emlékezet és a kitartás.

Kiemelt feladatunk:

- Fejlesztjük, kialakítjuk az alapmozgásokat és a manipulációt.
- Fejlesztjük a verbális és a nonverbális kommunikációt, kooperációs készséget.
- Fejlesztjük a beszédértést, bővítjük a szókincset.
- Törekszünk a beszédindításra.
- Törekszünk a szobatisztaság és az alapvető önkiszolgáló tevékenységek elérésére.
- Törekszünk az adekvát játékhasználat elsajátítására, a kognitív funkciók fejlesztésére.

A beszéd fogyatékos gyermek:

A receptív vagy expresszív beszéd/nyelvi képességrendszer szerveződésének fejlődési eredetű vagy szerzett zavara miatt az anyanyelv elsajátítás folyamata akadályozott, a gyermek életkorától eltérő.

Beszéd fogyatékos az a gyermek, akit a szakértői bizottság komplex vizsgálata alapján annak minősít.

A beszéd fogyatékoság megnyilvánulási formái: beszédértés és észlelés nehézsége, kifejezőkészség nehézsége (szegényes szókinccs, grammatikai fejletlenség), beszéd szerveződés nehézsége (mondatalkotási nehézség, összefüggő beszéd kialakulatlansága), beszéd szervi működés gyengesége, beszédhangok tiszta ejtésének hiánya, vizuális észlelés, verbális emlékezet zavara, verbális tanulás lassú fejlődése, fonológiai tudatosság zavara stb...

Súlyos esetben ehhez részképesség zavarok is társulhatnak, mint pl. diszlexia, diszgráfia, diszkalkulia, veszélyére utaló jelek, magatartási problémák, melyek nehezítik a csoportba való beilleszkedést.

Kiemelt feladatunk:

- Kialakítjuk az aktív nyelvhasználatot és kommunikációt.
- Fejlesztjük az értelmi, a mozgásos és az észlelési funkciókat.
- Javítjuk a vizuomotoros koordinációs készségeket.
- Fejlesztjük az érzelmi életét.
- Folyamatosan tájékoztatjuk a szülőket a gyermekek fejlődéséről.
- Egyéni fejlesztési terv alapján a szülőkkel együttműködve fejlesztünk.
- Biztosítjuk a logopédiai fejlesztést.

Sikerkritérium:

- Az együttnevelés folyamatában érvényesül a rehabilitációs és szemlélet.
- Szükség esetén egyéni fejlesztési tervet készítünk.
- A foglalkozásokba beépítjük a pedagógiai diagnózisban szereplő javaslatokat.
- Alkalmazkodunk az eltérő képességekhez, viselkedéshez.
- Együttműködünk a szakemberekkel, követjük az utasításait.
- Munkánkban a nevelőmunkát segítő alkalmazottak is elfogadó, szeretetteljes, a gyermek fejlődését elősegítő módon vesznek részt.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek harmonikus személyiségfejlődésének eredményeit, sikeres próbálkozásait értékeljük.
- Szegregáció kiküszöbölése, esélyegyenlőség biztosítása minden esetben megvalósul.
- A gyermekközösségben az óvodapedagógus nevelő munkája eredményeként kialakul az elfogadó viselkedés, türelem, megértés, figyelmesség, segítőkészség, empátia.

VIII.2. A Beilleszkedési, Tanulási, Magatartási Nehézséggel küzdő gyermekek nevelése

Óvodánk az alapfeladatán túl ellátja a : - az Alapító Okiratban meghatározott – a 2011. évi CXC törvény a nemzeti köznevelésről 4 § 25. alapján a sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztését is. Az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a szakértői bizottság véleménye alapján

- Beilleszkedési, Tanulási Magatartási nehézséggel küzdő gyermekek integrált nevelése.
- Enyhe értelmi fogyatékos gyermekek integrált nevelése.
- Mozgásában akadályozott gyermekek integrált nevelése.
- Érzékszervi fogyatékossgal élő (látássérült: gyengén-, alig látó, és enyhefokban hallássérült: nagyothalló) gyermekek integrált nevelése.

A beilleszkedési zavar az elfogadott társadalmi normáktól való eltérő viselkedés. Szoros összefüggés van az adott társadalom helyzete, életszínvonala és a normaszegés mértéke, jellege között.

Fontos feladatunknak tartjuk időben felismerni és kiszűrni a beilleszkedési, magatartási problémákkal küzdő gyermekeket. Ez a tevékenység csak akkor eredményes, ha ismerjük a magatartási zavarok megnyilvánulásának leggyakoribb formáit.

Az óvodai nevelő munkában beilleszkedési problémák, zavarai a gyermek eltérő magatartásában figyelhetők meg. A viselkedészavarok megnyilvánulása változatos: az enyhe szorongástól a súlyos

neurotikus tünetekig, az enyhébb kényszerektől a súlyos pszichotikus megnyilvánulásokig terjedhetnek ki. A viselkedési zavart kiváltó okok lehetnek: pszichológiai, szociális, biológiai okok.

Az időben nyújtott szakmai segítség képes a folyamatot megállítani. Az óvoda feladatai között az egyik legfontosabb a helyzet felismerése, jelzése, a megfelelő szakemberekhez való irányítás.

Nagyon fontos az együttműködés az egészségügy, a pedagógiai szakszolgálat szakembereivel.

Fel kell figyelünk:

- Az agresszív megnyilvánulásokra.
- A közönyre és a passzivitásra.
- Az érzelem-szegény, apatikus magatartásra.
- A túlzott félelemre és szorongásra, a tanulási folyamatnál a rendszeres alulteljesítésre.
- Társas kapcsolati problémákra, a beszédzavarra.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Személyes, szeretetteljes bánásmód kialakítása.
- Teljesíthető, reális követelmények támasztása.
- Szülőkkel való rendszeres kapcsolattartás.
- A csoport, a közösség kohéziójának kiemelése.
- Gyermekevédelmi felelőssel való együttműködés.
- Pszichológus, ill. más szakember segítségének igénybevétele.

1. Tanulási problémákkal küzdő gyermekek

Tanulási nehézségekkel küzdők: lassú, motiválatlan, családi, szociális, nyelvi hátrányokkal küzdő gyermekek.

Tanulási zavar előjeleivel küzdők: diszlexia, diszgráfia, diszkalkulia előjeleit mutató figyelemzavar, súlyosabb beszédhiba, megkésett beszédfejlődés, rendezetlen mozgás, téri orientáció és testséma probléma, kialakulatlan oldaliság, ritmusérzék zavar...stb.

2. Magatartás problémákkal küzdő gyermekek

a) Regresszív (visszahúzódó viselkedésű) és depresszív (félénk, csendes, visszahúzódó)

Kiemelt feladatunk:

- biztosítjuk a csoportos és párban folyó tevékenységeket,
- differenciált egyéni munkát biztosítunk,
- folyamatosan motiválunk, sokat dicsérünk.

b) Ellenséges (agresszív) és inkonzekvens viselkedésű (engedetlen, kötekedő, támadó, hiperaktív stb. ...)

Kiemelt feladatunk:

- sok egyéni megbízást, feladatot biztosítunk a számára,
- a vállalt feladatok elvégzését következetesen számon kérjük,
- kiemeljük a pozitívumokat, sokat dicsérjük,
- segítjük a beilleszkedést, a társak általi elfogadást.

VIII.3. A kiemelten tehetséges gyermek

Intellektuális tehetségek (különböző tudományterületeken teljesít nagyon jól)

- művészi tehetségek (kézügyességet igénylő területek, zene stb...),
- pszichomotoros tehetségek (sport, tánc),
- szociális tehetségek (vezető, szervező, irányító.)

Óvodai életünk során találkozunk tehetséges kisgyermekkel, bár felismerésük sokszor gond, mivel ezek az óvodások változatos személyiségjeggyel, viselkedéssel, illetve megtévesztő teljesítménnyel rendelkezhetnek.

Általában az érzékenységük az, ami közös. A tehetséges gyerekek önmagukról sem tudják miért különböznek társaiktól. Nagyon fontos tehát az elfogadás, elfogadtatás, a szülőkkel való együttműködés, a tehetség kiszűrése, és a tehetséggondozás.

A kisgyermekkori tehetséggondozás célja a gyermekek adottságainak minél teljesebb kibontakoztatása, a tanulás iránti érdeklődésük felkeltése, valamint a szülők megnyerése a tehetségigéretes támogatásához. Pedagógusaink nevelő munkájuk során arra törekednek, hogy teljes mértékben kibontakoztassák a gyermekekben rejlő képességeket, fejlesszék kreativitásukat, szociális kompetenciájukat.

Kiemelt feladatunk:

- Tehetségnevelés, tehetségfejlesztés és a tehetségigéretes gyermekek felismerése.
- A tehetséges gyermekek jellemzőit felismerjük (megszállottság, fokozott kritikai érzék, állandó önelégedetlenség).
- Hullámváz teljesítményükre figyelünk (munkavégzésük, fejlődésük nem egyenletes, és gyakran nem vesznek részt a „munkában”).
- Szülőkkel együttműködve segítjük megtalálni azt a területet, tevékenységet (tehetséggondozó intézmények), iskolát, ahol tehetségüket kibontakoztatják, kamatoztatják.
- Differenciáltan foglalkozunk velük, erősítjük azt a területet, amiben nagyon jók, fejlesztjük, amiben lemaradásuk van.
- A közösségi nevelés mellett nagy figyelmet fordítunk az egyéni bánásmódra.
- Megfelelő lehetőségek, eszközök, hely, idő biztosítása által, megpróbáljuk felszínre hozni a gyermekekben rejlő egyéni adottságokat, képességeket, tehetségüket, kreativitásukat.
- Ha szükséges szakember segítségét, véleményét kérjük a kiemelkedő tehetségű gyermekek esetében.

IX. A SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK

IX.1. A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek.

Hátrányos helyzetű az a gyermek aki rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult és

- vagy alacsony a szülők iskolai végzettsége,
- vagy alacsony a szülők foglalkoztatottsága,
- vagy elégtelen lakókörnyezet, illetve lakáskörülmények között él.

Halmozottan hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek, aki esetében a fenti három körülmény közül legalább kettő fennáll.

IX.2. Halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek integrált óvodai nevelése

Célunk: A szociális hátrányok enyhítésére:

- Az anyagi támogatás lehetőségeiről információ adása.
- Az önművelés igényének kialakítása.
- A tolerancia, segítőkészség kialakítása, a másság elfogadása.
- A praktikus ismeretek elsajátíttatása.
- A mindennapi élethez szükséges készségek kialakítása.
- Családi életre és egészséges életmódra nevelés.

Feladatunk:

A szociális hátrányok enyhítése érdekében:

Részt veszünk az egészségnevelésben:

- Differenciált fejlesztést biztosítunk.
- Felzárkóztató foglalkozásokat biztosítunk a lemaradóknak, külön figyelemmel az iskolába lépés előtt.
- Családi életre nevelünk, tanácsadást biztosítunk, külső segítséget ajánlunk.
- Biztosítjuk a kulturális programokon való részvételt.
- Felajánljuk a szülőknek a segítségünket (külső segítség, óvodai rendezvények látogatása, tanácsadás, szociális juttatásokról felvilágosítást ad a gyermekvédelmi felelős).

IX.3. Etnikai kisebbség Óvodai nevelésének feladatai

Óvodánkban évről-évre nevelünk a cigány etnikumhoz tartozó gyermekeket. Két réteg található községünkben: a több gyerekes szegényebb és az egy-két gyermekes jobb módú családok. A szülők nyelvüket nem beszéli, a hagyományokat nem ápolják, többségük nem dolgozik, a szociális juttatásokból tartják fenn a családokat.

A cigány gyermekek nevelését sokkal alacsonyabb szintről kell kezdenünk, mint társaikét, nagyobb alaposságot, figyelmet, időt és türelmet igényel. Ezért nagyon fontos, hogy a harmadik életévük betöltésekor óvodába kerüljenek a gyermekek, hogy a családokban fellelhető hiányosságok korai pótlására és az iskolai alkalmasság megalapozására sor kerülhessen.

Feladatunknak tekintjük, hogy a gyermekek fogadják el társaikat, amikor saját példaadásukkal is igyekezünk hozzájárulni. A gyermekek megismerési folyamatának kezdete a családokkal történő megismerkedés, ami alapja a gyermek befogadásának kiinduló pontja. A Családi nevelés megismerése után – ha szükséges – arra törekszünk, hogy a gyermekeken keresztül formáljuk a családok szemléletét is.

Célunk:

- A gyermekek megismerése. társakkal történő elfogadtatása
- A családi nevelés hiányosságainak feltárása, azok kompenzálása
- A gondozási, önkiszolgálási készségek kialakítása (esztétikus megjelenés, tisztálkodási és étkezési szokások)
- Közösségi magatartás fejlesztése
- Beszédképesség fejlesztése, szókincsünk bővítése

Az etnikai kisebbség óvodai neveléséből adódó óvónői feladatok:

- A gyermekek megismerése, lemaradásaik felmérése
- Ha szükséges egyénre szabott fejlesztés
- Az általános pedagógiai célrendszer figyelembe vételével igyekezünk meghatározni a fejlesztési célokat az egyéni szükségletekhez igazodva
- Az egyenlő hozzáférés és az esélyegyenlőség biztosítása az óvodai tevékenységekben és a személyiségfejlesztésben.

Az óvodai élet tevékenységi formáiban rejlő lehetőségek, és a hozzájuk kapcsolódó feladataink:

- Játék, játékos tanulás

A roma nemzetiséghez tartozó gyermekek egy részénél jellemző, hogy otthoni játéklehetőségeik szegényesek, játékeszközeik alig, vagy egyáltalán nincsenek. A gyerekek előtt nincs példa, így fő feladatunk, hogy nyugodt légkörben tanítsuk őket játszani, a fokozatosság elvét betartani:

- A játékszereket és használatukkal történő megismertetés
- Tapasztalatok átélése által a szabályok elsajátíttatása, a játékfajták közötti átmenetek felfedeztetése.

A játék során kihasználjuk a beszédkészség fejlesztéséhez kínálkozó lehetőségeket, a választékos kifejezőmódra nevelést, és a „csúnya szavak” mellőzését.

Igyekszünk elsajátíttatni a társakkal történő együttműködés szabályait, a konfliktushelyzetek önálló megoldása, a durva megnyilvánulások kerülésével.

A gyermekek otthoni környezetében több helyen is hiányoznak a rajzoláshoz ábrázoló tevékenységekhez szükséges tárgyi feltételek. Ezért fontos feladatunk m hogy megismertessük őket az eszközökkel, azok használatával és a technikákkal. Sikerélmény biztosításával ösztönözzük pket a megismert technikák gyakorlására, és arra, hogy esztétikus, szép munkákra törekedjenek.

Mesekönyvekkel, képeskönyvekkel az óvodai környezetben találkoznak ezek a gyermekek először. Igyekszünk esztétikai élményeiket ezen a területen is fejleszteni, az élményszerzést előtérbe helyezni. Megtanítjuk őket a könyvnézegetésre, helyes könyvhasználatra.

Zenei érdeklődésük már korán nyiladozik. A dalok, a zene iránt fogékonyak, befogadóak, jó a ritmusérzékük. Ezt igyekszünk minél jobban kihasználni, továbbfejleszteni, hogy a sikerélmények által fejlődjön személyiségük. Mozgásos tevékenységben ügyesek, bátrak, a korai önállóságra „kényszerülés” a tevékenységek által megmutatkoznak. Magabiztosságuk elősegítését próbáljuk erősíteni a mozgásos tevékenységek során alkalmazott dicséretet, elismerést.

Némelyik gyermek lakásviszonya nem mondható megfelelőnek, a házak elhanyagoltak, környezetük sivár, sokan élnek egy fedél alatt. A környezet iránti igényesség kialakítása az óvoda feladata kell legyen. Arra törekszünk, hogy vonzó szép környezetet alakítunk ki, formáljuk ízlésvilágukat, tanítsuk meg, hogyan kell megóvni környezetünket, az abban található tárgyakat, élőlényeket. Az őket körülvevő környezetről kevés ismerettel rendelkeznek, így ezek bővítését is fontos feladatunknak tekintjük.

X. AZ ÓVODA GYERMEKVÉDELMI FELADATAI, A GYEREKEK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK

A kedvezőtlen szociális, gazdasági, családi és intézményi hatások, az egyre több családban érzékelhető életvezetési problémák miatt növekszik a feszültségszint és csökken a stressztűrő képesség.

Ezeknek a hatása az óvodában is érzékelhető: a gyerekek teljesítménye romlik, sok a viselkedés- és magatartásproblémával küzdő gyermek.

Az óvodai gyermekvédelem az egyik legfontosabb jelzőrendszer, hiszen a gyermekek minden problémája itt érzékelhető először.

Veszélyeztetett az a gyermek, aki valamilyen magatartás, mulasztás vagy körülmény miatt olyan állapotba kerül, amely a testi, lelki, vagy erkölcsi fejlődését gátolja, akadályozza.

Veszélyeztettség szempontjai:

- Súlyos anyagi nehézségekhez kapcsolódó elhanyagoló nevelés.
- Elhanyagoló neveléshez kapcsolódó testi- lelki bántalmazás.
- Súlyos érzékszervi károsodás, illetve tartós betegség.

A gyermekvédelmi munka koordinálása a gyermekvédelmi felelős feladata, aki a nevelőtestület tagja. Képviseli a gyermek – és ifjúságvédelmi szempontokat. Szervezi, irányítja és személyes részvételével elősegíti ezen szempontok érvényesülését.

Célunk: A korai prevenció és a hátrányok enyhítése, az esélyegyenlőség biztosítása, ezáltal a veszélyeztetett státusz kialakuljon megakadályozása.

Feladataink:

1. Óvodavezető:

- A gyermek mindenekfelett álló érdekeinek érvényesítése és az érvényesülés megvalósulásának ellenőrzése.
- A nevelőmunka egészséges és biztonságos feltételeinek megteremtése és a baleset megelőzés.
- Rendszeres egészségügyi vizsgálatok biztosítása.
- Egészséges életmód biztosítása.
- Odafigyel arra, hogy az óvodai életet minden 3. évét betöltött gyermek megkezdje, a HHH gyermekek óvodáztatása a közoktatási törvény szerint időben megtörténjen. (kapcsolat a védőnőkkel)
- Gyermekek adatainak védelmét biztosítja.
- Titoktartási kötelezettségének eleget tesz.
- Kapcsolatot tart minden olyan intézménnyel, ahol a gyerekek képviselőjében szükséges.
- Gyermekek indokolatlan hiányzása esetén megteszi a szükséges lépéseket.
- A nevelési év elején megtervezi a gyermekvédelmi munkaprogramot a gyermekvédelmi felelőssel együtt.
- Rendszeresen figyeli a gyermekvédelemmel kapcsolatos jogszabályok változását, a helyi önkormányzat kapcsolódó rendeleteit és ezt megosztja kollégáival.
- Nyilvántartja a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekeket, az intézkedéseket, az eredményeket.

2. Óvodapedagógus:

- Különös gondot fordítanak a szülőkkel való kapcsolattartásra, a gyermekekre vonatkozó reális tájékoztatásra, szem előtt tartva a gyermekek személyiségjogait.
- Elvégezik év elején a felméréseket figyelemmel kísérik az évközi változásokat.
- A családlátogatások, szülői értekezletek kapcsán szoros együttműködést alakítanak ki a szülőkkel.
- Segítik a gyermekeket a sikeres óvodai beilleszkedésben.
- Ha a gyermek veszélyeztetettségét érzékelik, próbálnak tanácsot adni annak elhárítása érdekében, de ha szükséges jelentik a gyermekvédelmi felelősnek.
- Részt vesznek a HH feltárásában és enyhítésében és a veszélyeztetettség kialakulásának megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében.
- Biztosítják a gyermeki jogok érvényesülését.
- Részt vesznek a felzárkóztatásban, a tehetséggondozásban.
- Óvodai szűrővizsgálatok lebonyolításában részt vesznek.
- Elősegítik az integrált nevelést.
- A rendszeres óvodalátogatást a mulasztási naplóban regisztrálják, a magas számú hiányzást, igazolatlan hiányzást az óvodavezető és a gyermekvédelmi felelős irányába jelezzik.
- Segítik a családban történő felnevelést.
- Folyamatosan kapcsolatot tartanak a gyermekvédelmi felelőssel.
- Titoktartási kötelezettségüknek eleget tesznek.

- Egyéni, differenciált bánásmóddal testi, érzelmi, erkölcsi, értelmi fejlődést elősegítik, folyamatosan ellenőrzik.
- Elősegítik a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekek óvodába kerülését, járását.
- A családok szociális és anyagi helyzetének megfelelően a különböző támogatásokhoz való hozzájárulást javaslatukkal elősegítik.

Az alábbi esetekben fokozottan figyelemmel kíséri a gyermeke testi, lelki állapotát:

Ha:

- Fejlődési problémát tapasztalnak.
- Beilleszkedési, magatartási zavart észlelnek.
- Sajátos törődés igénye (diszlexia, fogyatékos) merül fel.
- Egészségügyi problémákat tapasztalnak.
- Hátrányos, veszélyeztetett helyzet merül fel.
- Szülők egymás közötti kapcsolata rossz.
- Szülő – gyermek kapcsolata nem megfelelő.
- Különleges gondozásban részesül (Családsegítő és/vagy Gyermejjóléti Szolgálat tevékenysége).

3. A gyermekvédelmi felelős

- Felhívja az óvodapedagógusok figyelmét a gyermekvédelmi munka fontosságára, különös figyelmet fordítva a hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű veszélyeztetett és sajátos nevelési igényű gyermekekre.
- Dokumentálja a nyilvántartásba vételt, a gyermekekkel, illetve a családokkal történt intézkedéseket.
- Év elején gyermekvédelmi munkatervet készít, év végén értékeli azt írásban.
- Szükség esetén részt vesz a gyermejjóléti szolgálat eszmegbeszélésein.
- Munkájáról az intézményvezetőt és az érintett óvodapedagógusokat folyamatosan tájékoztatja.
- Az óvónők által az év elején végzett szűrőmunka eredményeit, és az év közben történő változásokat figyelemmel kíséri.
- Az óvodapedagógusok megbeszélésein a munkatársakat folyamatosan tájékoztatja.
- Részt vesz Gyermejjóléti és Családsegítő Szolgálat által a nevelő munkát segítő megbeszéléseken.
- Munka kapcsolatban áll az utazó fejlesztő pedagógussal és a logopédussal.
- A felmerülő problémákról tájékoztatja az óvodavezetőt.
- Segíti az óvónők munkáját a nevelési, környezeti, anyagi és egészségügyi problémák feltárásában.
- Figyelmet fordít a gyermekek jogainak védelme érdekében, különösen az esetlegesen tapasztalható szülői bántalmazásra, a gyermek hiányos étkezési és egyéb ellátására. A tapasztalatokról az óvodavezetőt rendszeresen tájékoztatja.

- Amennyiben a veszélyeztetettségre utaló jeleket tapasztal az óvodapedagógusok jelzései alapján, ami pedagógiai eszközökkel nem enyhíthető, vagy a szülő együttműködésre nem hajlandó, írásbeli jelzéssel él, a Gyermekjóléti szolgálat felé.
- A gyermekvédelmi felelős tájékozik és naprakész az érvényben lévő jogszabályokról.

Sikerkritérium:

- A szülő bátran fordul problémájával az óvónőkhöz.
- Az arra rászoruló gyermekek mindig megkapják a megfelelő támogatást, segítséget.
- Jó kapcsolat alakul ki, a gyermekek fejlesztésében, segítésében részt vevő társintézményekkel (Nevelő munkát segítő szakszolgálatok, Családsegítő Szolgálat).

A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Az egyenlő bánásmód követelménye és az esélyegyenlőség előmozdítása nevelési alapelveinkben, értékeinkben rejlik.

Eszerint minden gyermeknek alapvető joga van az emberi méltósághoz.

Célunk:

- Minden gyermek hozzájusson mindahhoz, amely a gyermeki személyiség szabadon történő kibontakoztatásához szükséges.
- Minden óvodásunk részesüljön egyenlő bánásmódban.
- Esélykülönbségek csökkentése az esélyegyenlőség megvalósítása érdekében.

Feladatunk:

- Biztosítani a zökkenőmentes óvodai beszoktatást.
- Harmonikus szülő – gyermek – pedagógus viszony kialakítására törekszünk.
- Felmérjük a családból hozott egészségügyi és egyéb szokásokat, értékrendet.
- Biztosítjuk a segítő szolgálatok igénybevételét minden gyermeknek.
- Szükség esetén biztosítjuk az óvodai fejlesztést.
- Szülőket, partnereket bevonjuk az óvodai nevelőmunkába.
- Egyenlően értékeljük a gyermekek teljesítményét.
- Sajátos nevelési igényű gyermekeket a képességeikhez mértén értékeljük.
- Biztosítjuk szülői igény esetén a vallási nevelés lehetőségét (hittan).
- A nemzeti kisebbséghez tartozókat, bevándorlókat elfogadtatjuk, segítjük beilleszkedésüket a csoportba, segítséget adunk a társadalomba való beilleszkedéshez.

XI. AZ ÓVODA HAGYOMÁNYOS ÜNNEPEI

Az óvoda hagyományteremtő ünnepei erősítik a közösséget, az együtt munkálkodás, az előkészület, a szeretet, amely meghatározza az események fontosságát, mindig örömtelivé teszik a várakozást. A szülők bevonása még nagyobb indítást ad a gyerekeknek, mert a közös öröm neveli a szociális érzékenységet.

A szülők többsége szívesen vesz részt rendezvényeinken, mert számukra gyermekük a legfontosabb.

Ötleteket adunk és kapunk a jó hangulat, és a gyermekek érzelmeihez legközelebb álló megvalósítási módokhoz.

Ünnepeinket, hagyományainkat az évszakok köré csoportosítjuk.

Az óvodapedagógusok által kialakított szokások szerint zajlanak a megemlékezések. A szervezés és a megvalósítás, az épület, a csoportok helyi adottságait, sajátosságait figyelembe véve történik.

ŐSZ:

- Szüreti felvonulás, multság
- Október 23. (nemzeti ünnep)
- Állatok Világnapja (X.4.)
- Idősek köszöntése
- Márton-napi kézműves délután a szülőkkel

TÉL:

- Adventi várakozás:
- Mikulás
- Karácsony
- Farsang

TAVASZ:

- Március 15. (nemzeti ünnep)
- Húsvét – Tavasz köszöntő
- Víz világnapja (III.22.)
- Anyák napja
- Óvodai évváró, búcsú a nagycsoportosoktól (május vége)

NYÁR:

- Gyermeknap rendezvények: kirándulás, az óvodapedagógusok által szervezett színes programok

KIRÁNDULÁSOK, SÉTÁK: Lehetőség szerint belecsempésznünk valamilyen ismeretszerző programot is. (pl. természet kincseinek a gyűjtése, állatok megfigyelése) előtérbe helyezzük a gyermekek környezeti nevelését.

XII. ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉS

A Helyi Óvodai Nevelési Program érvényességi ideje:
2020. szeptember 1-től visszavonásig.

A program felülvizsgálatára 4 évenként kerül sor.

A módosítás az alábbi indokok alapján lehetséges:

- Hálózatbővítés, leépítés, szervezeti átalakítás.
- A törvényi és tartalmi szabályozások kötelező módosításokat írnak elő.
- Ha a nevelőtestület – alapos indokok okán – más program bevezetéséről dönt.
- Ha egyéb érdekegyeztető fórum módosítást javasol.

Előírás a programmódosítás előterjesztésére:

- Írásbeli előterjesztés az óvoda vezetőtestületének.
- Részletes szóbeli előterjesztés nevelőtestületi értekezleten.

Sajólád, 2020.augusztus 31.

.....
óvodavezető

XIII. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

A Sajóládi Gyöngyszem Óvoda Hagyományokra és Helyi szokásokra épülő Pedagógiai Programját megismertük és elfogadtunk.

Óvoda nevelőtestülete:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Sajólád, 2020. augusztus 31.

Véleményezte:

.....

Szülői Szervezet képviselője

Dátum: 2020.08.31.

Jóváhagyta:

.....

Óvodavezető

Ph.

Dátum: 2020.08.31.

XIV. MELLÉKLETEK

Felhasznált irodalom

- Deliné Fráter Katalin: Lépésről-lépésre óvodai nevelési program 1997.
- Fábíán Katalin: Tevékenységközpontú óvodai nevelési program 1996.
- 363/2012.(XII.17.) Korm. rendelet az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjáról
- Forrai Katalin: Ének az óvodában
- Törzsök Béla: Zenehallgatás az óvodában
- Kovács Barbara: A zenei fejlesztő játékokról (Novum Kft. 2002.)
- Körmöczi Katalin Publikációi
- Porkolábné Balogh Katalin: Kudarccal az iskolában
- Farkas István: Mozgásfejlődés (Dialog 2005.)
- Pappné Gazdag Zsuzsanna: Egyensúlyozás (Flaccus Kiadó 2009.)
- Ludánszkiné Szabó Éva: Óvodai zenei hagyományápolás-népszokások Hajdúböszörmény 1995.

EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSI PROGRAM
Sajóládi Gyöngyszem Óvoda

Készítette: Bartók Jánosné

1. AZ EGÉSZSÉGFEJLESZTÉS

1.1 AZ EGÉSZSÉGFEJLESZTÉS CÉLJA

Az óvodai egészségfejlesztés célját a 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 128. § határozza meg, mely szerint: (1) A teljes körű egészségfejlesztés célja, hogy a nevelési-oktatási intézményben eltöltött időben minden gyermek részesüljön a teljes testi-lelki jóllétét, egészségét, egészségi állapotát hatékonyan fejlesztő, a nevelési-oktatási intézmény mindennapjaiban rendszer szerűen működő egészségfejlesztő tevékenységekben.

(2) A nevelési-oktatási intézmény által működtetett teljes körű egészségfejlesztés olyan folyamat, amelynek eredményeképpen a pedagógusok a nevelési- oktatási intézményben végzett tevékenységet, a helyi pedagógiai programot és szervezeti működést, a gyermek és a szülő részvételét a nevelési-oktatási intézmény életében úgy befolyásolják, hogy az a gyermek egészségi állapotának kedvező irányú változását idézze elő.

1.2 AZ EGÉSZSÉG MEGHATÁROZÁSA

Az egészség fogalmát az Egészségügyi Világszervezet így definiálta:

"Az egészség a testi (fizikai), a szellemi (pszichikus) és a társas-társadalmi (szociális) jólét állapota, nem csupán a betegség és nyomorékság hiánya."

Az élet és az egészség, az embernek semmi mással nem pótolható alapvető értéke. Nélküle sem egyéni, sem társadalmi lét, sem kultúra nem valósítható meg. Az egészség megszerzése, fenntartása és fejlesztése az egyed, illetve a közösség egész életén át tartó, az élethez, a sikeres önmegvalósításhoz és a társaskapcsolatokhoz szükséges feladatát képezi. Az egészségvédő és egészségfejlesztő magatartás 2 elérésének feltétele azoknak az alapképességeknek az elsajátítása, amelyek az egészséget védik, fejlesztik, ha kell, korrigálják. Napjainkban az egészség megtartása, fejlesztése, az életre, a sikerre vonatkozó kompetenciák kialakítására épül, amely feltételezi a személyiség (testi, érzelmi, értelmi, akarati és társaskapcsolati viselkedés) megismerését, gyakorlással erősíti a különböző élethelyzetekben a testi-lelki edzettséget, pótolja, kiegészíti a hiányzó egészségvédő képességet, továbbá attitűddé alakítja az egészségvédő magatartást.

1.3 EGÉSZSÉGFEJLESZTÉS KISGYERMEKKORBAN

Az Óvodai nevelés országos alapprogramja az óvodai nevelés alapvető feladatának a gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítését jelöli meg. Ezeknek a szükségleteknek kielégítése biztosíthatja a kisgyermek egészséges fejlődését, a legteljesebb egészségi potenciáljának elérését, azaz a lehetőséget arra, hogy a gyermek a mindennapi élet alternatívái közül a legegészségesebbet válassza. Az egészség fejlesztése kisgyermekkortól kezdődik, így az óvodai egészségnevelés megalapozó jelentőségű a személyiségfejlesztésben. Az egészségvédő potenciál fejlesztése megköveteli, hogy az óvodai nevelés segítse az egészséges életvitel iránti igény kifejlődését, az egészséges életmód választását, az egészséget károsító magatartások visszaszorítását.

Az egészség védelme tanítható, fejleszthető. A kisgyermekkorban történő egészségre nevelésnek az élet további szakaszaira is kiható jelentősége van. Ezeket figyelembe véve az óvodai egészségfejlesztés kiemelt nevelési terület. Az óvodai nevelés elválaszthatatlan része az egészség fejlesztésére (promóció) és az egészségkárosodás megelőzésére (prevenció) irányuló egészségnevelő tevékenység. Mindkét egészségfejlesztési feladat vonatkozik a testi, a lelki és szociális nevelő tevékenységre. Az egészségnek a nevelési folyamat minden mozzanatában alapozó szerepe van.

A modern értelmezésű egészségnevelés széleskörűen készíti fel az óvodás gyermeket az egészség védelmére: edzi a testi erőnlétét, gondozza lelki (érzelmi, akarati, értelmi) kiművelését és az embertársakkal kapcsolatos (szociális) együttműködési készségét. Az egészség hármass (testi, lelki, társkapcsolati) jellemzője megbonthatatlanul egybefonódik a személyiségfejlesztés feladatával, annak védelme, fejlesztése nem önálló nevelési feladat. A speciális egészségfejlesztő szempontokra és módszerekre az óvodapedagógusnak tudatosan kell felkészülnie.

2. EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSEL ÖSSZEFÜGGŐ FELADATOK

A 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 128. § (3) A nevelési-oktatási intézmény mindennapos működésében kiemelt figyelmet kell fordítani a gyermek egészséghez, biztonságához való jogai alapján a teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatokra, amelyek különösen

- a) az egészséges táplálkozás,
 - b) a mindennapos testnevelés, testmozgás,
 - c) a testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése,
 - d) a bántalmazás és erőszak megelőzése,
 - e) a baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás,
 - f) a személyi higiéné
- területére terjednek ki.

2.1 AZ EGÉSZSÉGES TÁPLÁLKOZÁS

Az egészségfejlesztési program az óvodásgyermekek egészséges táplálkozási szokásainak megerősítését és az óvodai étkeztetés otthoni kiegészítését szolgálja.

A helyes étkezési szokásokat kisgyermek korban kell kialakítani épp úgy, mint az egészséges életmód egyéb jellemzőit, összetevőit/pl. a mozgásigény kifejlesztését, az alapvető személyi higiénés ismeretek elsajátítását és begyakorlását./ A fejlődés alapfeltételei között kiemelt jelentőségű a gyermek egészséges táplálása, mivel az óvodás gyermek fejlődésének egy olyan periódusában van, melyre jellemző a nagyfokú és rendszeres fizikai aktivitás, a szervezet gyors növekedése, ami ennek megfelelő tápanyagfelvételt tesz szükségessé. A teljesítés nemcsak anyagiakon (élelmezési normán), de szemléleten (étrend-összeállításon), óvónői leleményességen (egészségpedagógiai kulturáltságon) és a szülők segítő együttműködésén is múlik. A gyermeknek az egészséges táplálkozás érdekében naponta az öt alap élelmiszercsoport mindegyik tagjából kell fogyasztania. Intézményeinkben különösen odafigyelünk a gyermekek egészséges étkeztetésre. A gyermekek gyakran fogyasztanak tejtermékeket, és az idénynek megfelelő gyümölcsöt és zöldségeket.

Óvodánkban az étkezéseket kötött keretek között szervezzük. Az intézményben tízórai, ebéd, uzsonna áll a gyermekek rendelkezésére. Az óvodai ételmezés nem tudja biztosítani a gyermekek számára az egész napra szóló élelmiszerek szükségességét. Igyekszünk meggyőzni a szülőket, hogy töröljék gyermekük étkezési szokásrendjéből a túl cukros, sós, zsíros ételleket, a cukrozott szörpöket, kólaféléket, a chipset, édességet. Az óvodában főzőkonyha működik. Az ételmezésvezetővel a változatos étrend érdekében az óvodavezető folyamatosan konzultál. Az élelmiszer-alapanyagainak beszerzését az ételmezésvezető összhangja a helyi élelmiszer-alapanyag-termeléssel és előállítással. A gyermekek étvágyát, eltérő szokásait figyelembe vesszük. Nem erőltetjük az ételt, de kínálunk, igyekszünk megszerettetni az új ízeket. A kiválasztó szervek megfelelő működése érdekében a gyermekeknek folyadékot állandóan biztosítunk a csoportszobában és az udvaron egyaránt.

Nem az étel elkészítése, hanem az étkezés lebonyolítása alkotja az óvodapedagógus egészségpedagógiai feladatát. Célunk, hogy az étkezéshez való előkészületben a gyermekek is vegyenek részt - életkori fejlettségüknek megfelelő szinten –, és legyenek részesei étkezésük az önkiszolgálásnak, a közösségért végzett munkának.

Feladatunk:

- Kulturált étkezési körülmények biztosítása.
- Óvodai napirend keretében az óvónők a dajkákkal együttműködve ismertetik meg a gyermekeket új ízekkel, addig ismeretlen étel-és italféleségekkel.
- Az étkezést örömtelivé tenni, jó hangulatot teremteni az ételek elfogyasztásához.
- Intenzív rágásra ösztönözni.
- Folyadék folyamatos biztosítása.
- Életkoruknak, fejlettségüknek megfelelően kanál, villa, kés helyes használatával ismertetjük meg a gyermekeket.
- Az étkezés végén az asztalok rendjének helyreállításának irányítása a dajka feladata
- Tanácsadás a szülőknek (szülői értekezleten, fogadóórán, kötetlen beszélgetés keretében), hogy az óvodai étrendet otthon milyen ételféleségekkel egészítsék ki.
- Az egészséges táplálkozásra nevelés érdekében játékos alkalmakat teremtünk arra, hogy a gyermekek maguk is részesei legyenek egyszerűbb ételek elkészítésének (pl. zöldség, gyümölcs).
- Minden érzékszervet megmozgatunk a tapasztalatszerzés során, ismerkednek gyümölcsökkel, zöldségfélékkel: őszi piacot, zöldséges üzletet, kerteket látogatnak, kóstolók és salátakészítés zöldségből, gyümölcsből.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- Önállóan el tudják dönteni, hogy mennyi ételt fogyasztanak.
- Önállóan töltenek vizet a kancsóból.
- Ismerik a kulturált étkezés szokásait, higiénikusan étkeznek.
- Szívesen kóstolnak meg új ízeket.
- Ismerik a fogyasztott ételek, gyümölcsök, zöldségek nevét.
- Az óvodába nem hoznak szénsavas üdítőt, chips-et a gyermekeknek.

2.2 A MINDENNAPOS TESTNEVELÉS, TESTMOZGÁS

A mozgásszervek fejlődésének belső, élettani ingere a mozgásra való készítésben mutatkozik meg, ezért a mozgás élettanilag a kisgyermek alapvető életjelensége. A gyermek mozgásigénye folyamatos kielégítésre vár.

A változatos mozgáslehetőség biztosítása óvodásaink számára kiemelt feladatunk, ezért minden nap alkalmat teremtünk rá. A kisgyermek mozgásszükségletének kielégítése legnagyobb részt a játéktevékenység útján valósul meg. A játék, a mozgás segíti a gyermeket önmaga és a környező világ jobb megismerésében, a környezet felfedezésében és meghódításában. A felfrissítő, edző mindennapi testnevelés középpontjában is a sok mozgással járó játék áll. Emellett korcsoportra szabott, testnevelési csoportos foglalkozást is tartunk hetente, amelyen olyan elemi mozgásokat tanulnak és gyakorolnak a gyermekek, amelyek sportági mozgásokból levezethetők, de elemi jellegüknél fogva már elveszítették sportági jellegüket.(mászás, járás, futás, ugrás, dobás, elkapás).

A gyermekek fokozott mozgásigényének kielégítését jól szolgálják az udvari játékok és munkaeszközökkel való munkálkodások. Ha az idő engedi, sokat tartózkodunk a szabadban. Az udvari tevékenység mellett a séta, kirándulás egészíti ki a levegőzést. A vízzel való edzésre rendszeresen nincs lehetőségünk. A mozgáshoz változatos eszközöket biztosítunk, melyek alkalmasak a nagy és finommozgások fejlesztésére. Az egyensúlyérzék kialakítására speciális eszközöket is használunk. A négy-öt éves korban kialakuló alakváltozás, a hirtelen növekedés gyakran okoz hanyag testtartás, ezért a szervezett tornafoglalkozások keretében prevenciós, fejlesztő tornagyakorlatok végzésével segítjük a gerinc deformitások megelőzését. A lábboltozatot erősítő, fejlesztő mozgással a lúdtalpas gyermek lábtartását javítjuk.

Feladataink:

- A gyermekek egészséges fejlődése érdekében azoknak a feltételeknek a megteremtése, amelyek elősegítik a biológiai fejlődést, követik a szervezet teherbíró-ellenálló- és alkalmazkodóképességét, valamint fejlesztik erejüket, ügyességüket, gyorsaságukat és állóképességüket.
- Az udvar lehetőségeinek kihasználása a gyermekek nagymozgásának fejlesztéséhez (járás, futás, kúszás, mászás).
- Minél több alkalom biztosítása a szabad mozgásra, mivel ez gyakorlási lehetőséget ad az irányított mozgás-tevékenység alatt megismert mozgásformák többszöri ismételtesére.
- A mozgásos tevékenységet, s azok eszközeit mindenkor a gyermekek életkorához, egyéni szükségleteihez, fejlettségi szintjéhez és a csoport összetételéhez méretezzük.
- Irányított mozgásos játékokat szervezünk mindhárom korosztálynak heti egy alkalommal, különböző időkerettel.
- Edzési lehetőséget biztosítani a környezet, levegő, nap kihasználásával
- Megtervezni a helyet, időt, és a közegekben való mozgást fokozatos terheléssel, figyelembe véve a korosztályok életkori sajátosságait.
- Időjárástól függően (köd, -5 fok, eső, viharos szél esetén nem) napi 1-3 órát levegő és napfény edzést biztosítunk a gyermekeknek, a fokozatosságot betartva.
- A nyári napirend alakításánál az egész napos levegőn való tartózkodásra törekvés (kivétel az erős napsugárzás miatt a 12-15 óra közötti időszak).
- Az általános balesetvédelmi szabályok megismertetése, begyakoroltatása és ellenőrzése a gyermekek biztonságának és egészségének védelmében.
- A mozgás utáni regenerálódás biztosítása.
- Szülők bevonása a programba.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- Szeressenek mozogni, legyenek kitartóak a mozgásos játékokban.
- Képesek harmonikusan együttműködni társaikkal mozgásos tevékenységekben.
- Örömként éljék meg a- közös (játékos, sportos) mozgást.
- Kialakult nagymozgásuk, finommozgásuk, egyensúlyészlelésük legyen összerendezett.
- Ismerik és biztonságosan használják a mozgásfejlesztő és mozgásos tevékenységekhez szükséges eszközöket.
- Tartózkodjanak szívesen a szabad levegőn, és váljon természetes igényükké a szabadban való mozgás.

2.3 A TESTI ÉS LELKI EGÉSZSÉG FEJLESZTÉSE, A VISELKEDÉSI FÜGGŐSÉGEK, A SZENVEDÉLYBETEGSÉGEKHEZ VEZETŐ SZEREK FOGYASZTÁSÁNAK MEGELŐZÉSE

A dohányzás megelőzésének feladata

Felmérések igazolják, hogy az óvodásgyermekek családjának több mint felében él dohányzó felnőtt, aki kedvezőtlen mintát nyújt a gyermekek számára. A dohányzás megelőzésében és visszaszorításában jelentős szerep jut az óvodapedagógusoknak és az óvoda technikai személyzetének. Az óvoda felnőtt dolgozói modell, mintát jelentenek a gyermekek számára, ezért az óvoda dolgozói nagyobb felelősséggel tartoznak személyes példamutatásukért. Az óvoda feladata minden olyan helyzet elkerülése, amely a gyermeknek kedvezőtlen mintaként szolgálhat. Az óvoda egész területe dohányzásmentes terület. Törekszünk arra, hogy az intézményünk dolgozói ne dohányozzanak. A szülőket is ösztönözzük erre, hogy pozitív példát mutassanak a gyerekeiknek. és induljon mozgalom a kisgyermek otthoni dohányzásmentes környezete érdekében.

Ajánlott tevékenységek:

Szabad beszélgetések. A beszélgetés kezdeményezője lehet az óvodapedagógus, de lehet maga gyermek is (valamely aktuális eseménnyel, élménnyel, filmjelenettel stb. kapcsolatosan). A szabad beszélgetésben kisebb, önkéntesen csatlakozó gyermekcsoport vehet részt beszámolóval, események értékelésével, képek nézegetésével, stb. párhuzamosan.

Fontos: az önkéntes részvétel, a szabad megnyilatkozás és vélemény-nyilvánítás.

A dohányzás ártalmainak elemzésére szolgáló szabad beszélgetések kezdeményezésére a következő alkalmakat, lehetőségeket kínáljuk:

- Kirándulási élmények feldolgozása: napsütés, szabad levegő, madárdal, napozás.
- Városi, falusi élmények megbeszélése: az utca forgalma, a gépkocsik füstje, az áruházak levegője, gyárak környékének kedvezőtlen viszonyai, utazás tömegközlekedési járművön, az utcai porképződés, az otthoni állattartással járó szagok.
- Élmények elmondása a dohányfüstös helyiségekről: saját lakásunk levegője, szórakozó helyek füstje, gyárkérmények füstje, füstmérgezéses balesetek; a családban dohányzók megszokott dohányzási helyei, vendégségben tapasztalt dohányzás.
- Beszélgetés arról, milyen leszek, ha nagy leszek: mi szeretnék lenni; segíteni akarok másoknak, alkotni szeretnék, egészséges, edzett, erős akarok lenni; mit kell ezért tenni, mit kell elkerülni (elhatározom, hogy nem kezdem el a dohányzást).

- Ismeretek átadása a dohányzás ártalmairól a gyermeki élményekkel kapcsolatosan: károsítja a tüdőt, az idegrendszert, valamint a gyomor és a szív munkáját; másokat is károsít, zavarja azokat, akik beszívják a dohányfüstöt, kellemes-e a füstös levegőjű teremben tartózkodni, hogyan védekezhetünk ellene (szabad levegőn tartózkodás, a lakás szellőztetése).

2.4 A BÁNTALMAZÁS ÉS ERŐSZAK MEGELŐZÉSE

A WHO definíciója:

„A gyermek bántalmazása és elhanyagolása (rossz bánásmód) magában foglalja a fizikai és/vagy érzelmi rossz bánásmód, a szexuális visszaélés, az elhanyagolás vagy hanyag bánásmód, a kereskedelmi vagy egyéb kizsákmányolás minden formáját, mely a gyermek egészségének, túlélésének, fejlődésének vagy méltóságának tényleges vagy potenciális sérelmét eredményezi egy olyan kapcsolat keretében, amely a felelősségen, bizalmon vagy hatalmon alapul.”

Elhanyagolást jelent, ha a szülő vagy a gondviselő rendszeresen elmulasztja a gyermek alapvető szükségleteinek kielégítését, védelmét, felügyeletét, amely súlyos ártalmat okoz, vagy ennek veszélyével fenyeget bármelyik területen: egészség, oktatás, érzelmi fejlődés, táplálkozás, lakhatás és biztonságos körülmények, amely veszélyt jelent, vagy nagy valószínűséggel jelenthet a gyermek egészségi állapotára, mentális, lelki és spirituális, erkölcsi és szociális fejlődésére.

Érzelmi elhanyagolást jelent az érzelmi biztonság, az állandóság, a szeretetkapcsolat hiánya, a gyermek érzelmi kötődésének durva mellőzése, elutasítása, a gyermek jelenlétében történő erőszakos, durva, támadó magatartás más családtaggal szemben.

Fizikai elhanyagolást jelent az alapvető fizikai szükségletek, higiénés feltételek hiánya, a felügyelet hiánya, a gyermek védelmének elmulasztása olyan esetekben, amikor veszélynek van kitéve. Ide sorolható az orvosi ellátás késleltetése, az orvosi utasítások be nem tartása, a védőoltások beadatásának indokolatlan elmulasztása, késleltetése.

A gyermekbántalmazás azt jelenti, ha valaki sérülést, fájdalmat okoz egy gyermeknek, vagy ha a gyermek sérelmére elkövetett cselekményt - bár tud róla, vagy szemtanúja – nem akadályozza meg, illetve nem jelenti.

Fizikai bántalmazás az a szándékos cselekedet, vagy gondatlanság (így különösen ütés, rázás, mérgezés, égés, fulladás, közlekedési baleset, stb.), amely a gyerek fizikai sérüléséhez, halálához vezet vagy vezethet. Ide sorolható a közlekedés során elkövetett gondatlan veszélyeztetés (gyermekülés hiánya, ittas vezetés, kivilágítatlan kerékpár stb.)

Az érzelmi bántalmazás azt a rendszeres, hosszú időn át tartó érzelmi rossz bánásmódot jelenti, amely súlyos, és tartósan káros hatással van a gyermek érzelmi fejlődésére. Ez magában foglalhatja annak közvetítését a gyermek felé, hogy értéktelen, el nem fogadott, nem kívánt és nem szeretett. Jelenthet

az életkornak, vagy a fejlettségnek nem megfelelő elvárások támasztását a gyermekkel szemben (pl. a szobatisztaság idő előtti erőltetése, a képességekhez nem igazodó követelmények). Ide tartozik a gyermekekben állandó félelemérzet, vagy szorongás keltése, megszegényítés, állandó kritizálás, az érzelmi zsarolás, a gyermek kihasználása. Az érzelmi bántalmazás súlyos formája az olyan élethelyzet, amelyben a gyermek szem és fültanúja más bántalmazásának. Az érzelmi bántalmazás mindezen komponenseket magában foglalhatja, de egymagában is jelentkezhet. Különleges ellátást és kezelést igényel, ha gyermek bántalmaz gyermeket. Ezekben az esetekben egy gyermeket egy másik gyermek, vagy gyermekek csoportja a konfliktusok szokásos kezelésén túl - ismételten - fizikailag, lelkileg bántalmaz, vagy szexuálisan molesztál. A probléma kezelésénél igen fontos, hogy az áldozat és az elkövető egyaránt kapjon megfelelő segítséget. Speciális terület a testvérbántalmazás, annak érzelmi vonatkozásai, indulati tartalma miatt.

Feladataink:

- Intézmény közreműködik a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzésében és megszüntetésében, ennek során együttműködünk a gyermekjóléti szolgálattal, illetve a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot ellátó más személyekkel, intézményekkel és hatóságokkal. Ha a gyermekeket veszélyeztető okokat pedagógiai eszközökkel nem tudjuk megszüntetni, segítséget kérünk a gyermekjóléti szolgálattól.
- A pedagógus alapvető feladata a rábízott gyermekek, tanulók nevelése, tanítása. Ezzel összefüggésben kötelessége különösen, hogy közreműködjön a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, a gyermek fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében.
- A gyermekek szüleit a nevelési év kezdetekor tájékoztatjuk a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős személyéről, valamint arról, hogy milyen időpontban és hol kereshető fel.
- A kisgyermek minden erőszakos cselekvéssel kapcsolatosan "érzékeny". Nemcsak az erős fizikai ingerek okoznak az óvodás gyermeknél egészségkárosodást, hanem az erőszakos cselekmények (brutalitás, vérengzés, gyilkosság) látványa is. Mindezek megelőzésére nem elég a szülőket felvilágosítani, de a védekezés helyes módszereinek alkalmazására sarkallni is szükséges. Ennek megvalósítása érdekében a szülői értekezleteken megbeszélési anyagként alkalmazzuk az erőszakot sugárzó tömeghírközlések, filmek kivédését is.

2.5 BALESET-MEGELŐZÉS ÉS ELSŐSEGÉLYNYÚJTÁS

A gyermekbalesetek megelőzése érdekében illetve bekövetkezésekor ellátandó feladatok az SZMSZ – ben kerültek rögzítésre. Az óvoda berendezése, eszközei csak a baleset megelőzés szempontjai alapján történt vizsgálat után kerülnek használatba, állapotuk folyamatosan ellenőrzésre kerül, ez az udvari eszközök esetében szakértői felülvizsgálattal egészül ki. Elsősegély doboz kötelező minden óvodában. Fontos, hogy rájöjjenek az óvodások, hogy egy kis odafigyeléssel és óvatossággal rengeteg baleset és a vele járó fájdalom elkerülhető lenne. A gyerekek megismerkednek a vészhelyzetek, vagy balesetek során elvégzendő legfontosabb teendőkkel, illetve ezek közül is azzal, amit ők el is tudnak végezni. Ide tartozik a segítségkérés (felnőtt értesítése, vagy esetleg mentőhívás), a beteggel való kapcsolatteremtés és a könnyebb sérülések ellátása. A gyerekek megtanulják, hogy egy-egy hétköznapi tárgy (pl.: bicikli, mászóka, autó, gyógyszer) milyen veszélyforrásokat hordoz magával, illetve mire érdemes odafigyelniük a balesetek megelőzése érdekében.

Módszerek: a szerepjáték, mesélés, bábozás, könyv és képolvasás, társasjátékok, beszélgetés.

Védő-óvó előírások:

Az óvoda házirendjében vannak meghatározva azok a védő, óvó előírások, amelyeket a gyermekeknek az óvodában való tartózkodás során meg kell tartaniuk. A gyermekekkel- az óvodai nevelési év, valamint- szükség szerint, a foglalkozás, kirándulás stb. előtt ismertetjük a következő védő-óvó előírásokat:

- az egészségük és testi épségük védelmére vonatkozó előírás,
- a foglalkozásokkal együtt járó veszélyforrások,
- a tilos és az elvárható magatartásforma.

A védő-óvó előírásokat a gyermekek életkorának és fejlettségi szintjének megfelelően ismertetjük. Az ismertetés ténye a csoportnaplóban kerül dokumentálásra.

2.6 SZEMÉLYI HIGIÉNÉ

A gyermek a családból érkezik az óvodába, magával hozza az otthoni higiénés szokásokat, amelyek nem feltétlenül azonosak az óvoda mindennapos szokás rendjével.

Testápolás

A testápolás a gyermekek egészségének védelmét, testük, ruházatuk gondozását, rendszeres és szükség szerinti tisztálkodásukat és igényük kialakulását szolgálja. A gyermek higiénés állapotának megítélése, szükség esetén a testápolás pótlása az óvodapedagógus, a dajka és a kisgyermekgondozó részéről bensőséges ellátást igényel. A higiénés szemlélet átadása tehát nem jelenthet a gyermek számára megszegyenítést.

Elegendő időt és szükséges segítséget biztosítunk a gyermekeknek a tevékenység ellátására.

Alapkövetelmény, hogy a személyi higiénés felszerelés minden gyermek számára külön-külön álljon rendelkezésre.

Feladataink:

- A tisztálkodási folyamat megismertetése: helyes sorrendiség és technika begyakorlása.
- A legfőbb személyi higiéniai nevelési feladatunk: a kézmosás szokássá fejlesztése (szeretetteljes légkörben), valamint a legintimebb higiénés tevékenység, a WC és a WC-papír használatának megtanítása. Az óvónő, a gondozónő és a dajka részt vállal ennek begyakoroltatásában.
- A tisztaság alapvető fontosságának, a betegség megelőzés és fertőzések megelőzésének jelentőségét életkor specifikus módszerekkel tudatosítjuk a gyermekekben.
- A test tisztántartásán értjük a bőr, fogak, haj, érzékszervek, körmök ápolását, melyre szintén megtanítjuk a gyermekeket.
- A saját személyi felszerelés (törülköző, zsebkendő, fésű, fogmosó-felszerelés) használatára szoktatás.
- A napirend keretei között elegendő időt biztosítunk a gyermekeknek a gondozási teendők egyéni tempó szerinti végzésére.
- A megvalósításban fejlettség szerinti segítséget nyújtunk.
- Fokozatosan alakítjuk ki az önállóságot.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- A testápolási szokásoknak megfelelően a gyermekek teljesen önállóan, felszólítás nélkül tisztálkodnak, fogat mosnak, fésülködnek és használják a WC-t.
- Vegyék észre bepiszkított kezüket, bőrüket és azt kellemetlennek, zavarónak, a tisztaságot pedig kellemes állapotnak érezzék.
- Csak a saját felszerelésüket használják.
- A tisztálkodási eszközökre vigyáznak, helyére teszik azokat.
- Zsebkendőjüket önállóan használják köhögésnél, tüsszentésnél egyaránt
- Segítsenek a kisebbeknek a különböző önellátásra irányuló tevékenységekben.

2.6.1 Öltözködés

Az öltözködés során minden gyermeknek szükség szerint segítünk. A szülőket igyekszünk meggyőzni, hogy gyermeküket időjárásnak megfelelően öltöztessék, legyen váltóruhájuk, a ruhákba rajzolják bele a gyermekük jelét. A szülőket arra ösztönözzük, hogy gyermeküket ne a divat szerint öltöztessék, hanem a kényelem szerint, hogy mozgásukban ne legyenek akadályozva, mert a megfelelő ruházatban a gyermek szabadon mozoghat, jól érzi magát. A gyermekeknek külön öltöző szekrényük van, ovis zsákjuk, tornazsákjuk. Külön odafigyelünk és a gyermekeket is figyelmeztetjük, hogy ruhájukat mindig a helyére tegyék.

Az öltözetnek igen fontos része a váltócipő, legyen hajlékony a talp, széles az orr-rész, és megfelelő a méret. Ne akadályozza a láb mozgását, fejlődését és segítse elő a lábizmok tónusának kialakítását, rögzítését. A jól kiválasztott váltócipővel elkerülhető a balesetek túlnyomó része.

Feladataink:

- Az öltözködés helyes sorrendjének megismertetése és begyakoroltatása.
- Technikai fogások megtanítása: gombolás, kötés, cipzárázás, kifordítás, elejeháta, bal-jobb megkülönböztetése.
- Saját felszerelésük, ruhájuk felismerésének gyakorlása,
- A napirend keretei között elegendő időt biztosítunk a gyermekeknek az öltözködés egyéni tempó szerinti végzésére.
- A megvalósításban fejlettség szerinti segítséget nyújtunk.
- Fokozatosan alakítjuk ki az önállóságot.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- Teljesen önállóan öltöznek.
- Képesek megválasztani a helyes öltözködési sorrendet.
- Önállóak az adott hőmérsékleti viszonyoknak megfelelő ruházat kiválasztásában.
- Képesek önállóan változtatni ruházatukon az időjárásnak megfelelően.
- Ismerik saját ruhájukat és azt mindig a jelükhöz teszik.
- Tudnak cipőt fűzni és kötni, valamint ruhájukat ki- begombolni.
- Segítenek a kisebbeknek az öltözködésben

2.6.2 Pihenés

A szervezet egészséges fejlődéséhez elengedhetetlen a napi pihenés. Ehhez szükséges a tiszta levegő, a csend, a nyugalom és kényelmes ruházat. A szülők gondoskodnak az agynemű mosásáról.

Feladataink:

- Fontos feladatunknak tartjuk az egészséges életvitel, az egészséges életmód iránti igény megalapozását, kialakítását (rendszeres életritmus, megfelelő napirend).
- A helyes életritmus alakítása a családdal együtt, ezért javasoljuk a szülőknek, hogy az étkezések és a pihenés időpontját szombaton és vasárnap is célszerű betartani.
- A pihenéshez nyugodt, meghitt légkör biztosítása a csoportok hagyományainak megfelelően: éneklés, zenehallgatás, mesélés elalvás előtt.
- Figyelünk az egyéni szokásokra is, engedjük az „otthoni kedvencek” –kel való alvást.
- A kényelmes alvás érdekében rászoktatjuk őket a kényelmes használatra.
- Szoktatjuk a gyermekeket az egymás iránti toleranciára, pihenő idő alatt csendben vannak, nem zavarják a társaikat.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- Tevékenységüket önállóan is képesek az óvodai napirend szerint végezni.
- Ismerik és betartják a szabályokat.
- Nyugodtan, csendben pihennek minimum 1 órát.

2.7 KÖRNYEZETI HIGIÉNÉ

A világszinten egységesülő, globalizált világ a természet megvédését, a hulladék kezelését, az energiával való takarékoskosságot is beemeli az óvodai nevelés kompetenciájába.

Feladataink:

Óvónők és dajkák közösen:

- A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása.
- A környezet fenntarthatóságának érdekében a gyermekeket az energiával való gazdálkodásra és a szelektív hulladékgyűjtés fontosságára nevelni.
- Az óvoda tisztaságának megóvása.
- Az óvoda épületének és környezetének szépítése, virágosítása.
- A foglalkoztató termek szellőztetése.
- A helyes fűtés és világítás biztosítása.
- Takarékoskodás az energiákkal: víz, gáz, áram, papír.

Dajkák:

- Az udvar tisztántartása, gondozása.
- A helyiségek, mellékhelyiségek takarítása.
- A foglalkozási eszközök higiénája, rendben tartása.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- A környezetükben igyekeznek mindenütt rendet tartani, ismerik a rendetlenség megszüntetésének módját.
- Megfelelően használják az óvoda épületének helyiségeit, valamint a környezet tisztántartására szolgáló eszközöket (lábtörlő, takarító eszközök).
- Takarékoskodnak a vízzel
- A gyermekek részt vesznek elemi természetvédelmi tevékenységekben (téli madárvédelem, élőlények, növények óvása).

3. KAPCSOLATTARTÁS, EGYÜTTMŰKÖDÉS ELEMZÉSE

3.1 KAPCSOLAT A SZÜLŐKKEL

3.1.1 A család és az óvoda nevelési elveinek összehangolása

A gyermek az egészséges életmódra vonatkozó ismereteit és magatartásmintáját a családból hozza magával az óvodába. A szülők egészségkultúráltsága, valamint az óvodai egészségvédelemmel való kapcsolatuk jelentős tényező az egészségpedagógiai óvodai program megvalósításában. A szokásalakítás alapja a példamutatás, a tevékenységek gyakori végzése, ismétlése. Az óvodai szokásokról a szülőket is tájékoztatjuk, hiszen azok megszilárdulásának feltétele az egységes szemlélet. A szokások kialakításához mindig kapcsoljuk a helyes viselkedési szabályokat. a szülőket többféle formában is tájékoztatjuk programunkról: írásos összefoglaló, szülői értekezlet, fogadó óra.

3.1.2 Szülői értekezletek, egészségügyi előadások

Félévenként csoport-szülői értekezleteket tartunk, amelyek megbeszélési anyagában a kisgyermek nevelése, egészséggondozása, egészséges életmódra szoktatása is szerepel.

3.2 EGYÜTTMŰKÖDÉS AZ ISKOLA-EGÉSZSÉGÜGYI SZAKSZOLGÁLATTAL (ORVOSSAL, VÉDŐNŐVEL)

Az óvoda egészségfejlesztő pedagógiai tevékenysége beágyazódik a gyermek egészségügyi szakhálózat szervezeti tevékenységébe. Az óvodai egészségügyi ellátás feladatait és feltételeit a (26/ 1997. NM sz.) rendelet írja elő. Az óvodai gyermek-egészségügyi szolgálat és az óvodapedagógus együttműködése rendeletileg– kiterjed a gyermek-egészségügyi ellenőrző vizsgálatokra, az óvodai egészségnevelésre, a pedagógusokra, szülőkre és gyermekekre vonatkozó egészségmegelőző és - fejlesztő (orvosi, védőnői) tevékenységre. A csoportos szűrővizsgálatok megszervezése megköveteli az óvodapedagógustól és a védőnőtől az orvosi kezelésektől való félelem leszerelését. Minden egészségügyi vizsgálat együttes védőnői és óvodapedagógusi előkészítést, megbeszélést igényel. Minden évben megszervezzük a középső és nagycsoportos gyermekek fogászati szűrővizsgálatát.

Az együttműködésnek több módszere beépül az óvodai nevelés mindennapi programjába, így a védőnői látogatások alkalmával a szomatikus fejlődés ellenőrzése, az egészségfejlesztő alapképességek regisztrálása, a közegészségügyi helyzet ellenőrzése. Az óvoda és a védőnő kapcsolatát erősíti a

gyermek „előéletének” jobb megismerése: a fejlődési lapok, anamnézis-feljegyzések áttanulmányozása, az egészségre, szociokulturális helyzetére vonatkozó adatok cseréje.

4. ELLENŐRZÉS, ÉRTÉKELÉS RENDSZERE

Az intézményben folyó teljes körű egészségfejlesztés figyelembe veszi a gyermekek biológiai, társadalmi, életkori sajátosságait, beilleszthető a nevelési-oktatási intézményben megvalósuló átfogó prevenció programokba.

A törvény szerint: „A nevelési-oktatási intézményekben megvalósuló teljes körű egészségfejlesztés minőségbiztosítási keretrendszerét az egészségfejlesztésért felelős országos intézet dolgozza ki.”

Egészségfejlesztési programunk megvalósulásának értékelésénél ennek a keretrendszernek a kritériumait tartjuk mérvadónak.

Az egészségfejlesztéssel kapcsolatos feladatokat koordinált, nyomon követhető és mérhető, értékelhető módon a helyi pedagógiai program részét képező egészségfejlesztési program keretében készítettük el.

Az óvodai munka gyakorlati ellenőrzését a részletes ellenőrzési terv tartalmazza. Az Egészségfejlesztési Programban megfogalmazott feladatok elvégzését és az elért eredmények dokumentálását az óvodapedagógusok végzik.

A gyermekek fejlődésének dokumentálása az óvodába lépéstől az óvoda elhagyásáig tart. Az ellenőrzési folyamat a gyermekek egyéni képességeinek, fejlettségi szintjének vizsgálatára irányul, melyben megtalálhatók az egészséges életmódhoz kapcsolódó testi, lelki és pszichés készségek és képességek is. Óvodánkban a gyermek fejlődését az óvodai személyiségfejlődési naplóban vezetik óvodapedagógusaink. A gyermekekről félévente az óvodapedagógusok szöveges értékelést készítenek, melyben a gyermek legfőbb fejlődési jellemzőit jegyzik le, amely tartalmazza az egészségfejlesztéshez kapcsolódó értékelést is. Az egészség védelme az egyén (saját) és a társadalom (közös) érdeke, abban a családnak, az egészségügyi szakszolgálatnak, a köznevelési rendszernek és más társadalmi szervezetnek alkotmányos feladata van. A helyi egészségfejlesztési programot a nevelőtestület készítette el.

Jegyzőkönyv

Készült: A Sajóládi Gyöngyszem Óvoda
Pillangó csoportszobájában
3572 Sajólád, Petőfi S. utca 2.

Időpont: 2020.08.31. 16⁰⁰ óra

Téma: A Sajóládi Gyöngyszem Óvoda Helyi Hagyományokra és Népszokásokra épülő Pedagógiai Programjának ismertetése-elfogadása.

Jegyzőkönyvvezető: Ronyecz Ágnes

Napirend

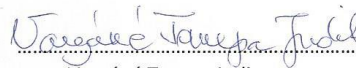
1. Az óvodavezető ismerteti az óvoda Pedagógiai Programját
2. Vélemények, hozzászólások
3. Pedagógiai Program elfogadása

Az óvoda a Pedagógia Programot megismerte és 100%-os arányban elfogadta.

Sajólád, 2020.08.31.

Ronyecz Ágnes
jegyzőkönyvvezető

Vargáné Tompa Judit
a Nevelőtestület nevében

